

Uměleckoprůmyslové museum v Praze)

Výroční zpráva 2024

u(p)m

Obsah

- 1) Úvodní slovo
- 2) Organizační struktura UPM
- 3) Vědeckovýzkumná činnost UPM
- 4) Knihovna
- 5) Sbírkotvorná, vědeckovýzkumná a prezentační činnost sbírek
  - I. Sbíрка skla, keramiky a porcelánu
  - II. Sbíрка užité grafiky
  - III. Sbíрка fotografie
  - IV. Sbíрка textilu, módy a hraček
  - V. Sbíрка nábytku, prací ze dřeva, plastů a hodin
  - VI. Sbíрка prací z kovů a různých materiálů
- 6) Centrum designu a užitého umění
- 7) Oddělení prezentace sbírek, produkce
- 8) Oddělení komunikace a marketingu
- 9) Oddělení edukační a lektorské
- 10) Oddělení evidence sbírek
- 11) Oddělení správy sbírek
- 12) Restaurátorské oddělení
- 13) Centrum dokumentace sbírek/fotoateliér
- 14) Pobočky a mimopražská pracoviště
- 15) Výstavní projekty a akce
- 16) Vydavatelská činnost
- 17) Zpráva o finančním hospodaření UPM v roce 2024
- 18) Interní audit a kontrolní činnost

Příloha č. 1 - přehled zaměstnanců

Příloha č. 2 - profilové úkoly 2024

Uměleckoprůmyslové museum v Praze

Sídlo: ulice 17. listopadu 2, 110 00 Praha 1

Statutární zástupce: PhDr. Radim Vondráček, Ph.D., ředitel

IČ: 00023442

Právní postavení UPM: státní příspěvková organizace MK ČR

Organizační struktura

Vedoucí pracovníci UPM

PhDr. Radim Vondráček, Ph.D. – ředitel
PhDr. Helena Koenigsmarková – emeritní ředitelka
Ing. Tereza Grösslová - správní ředitelka (do 30. 6. 2024)
Ing. Dita Říhová – správní ředitelka (od 1. 11. 2024)
PhDr. Lucie Vlčková, PhD. – ředitelka sbírek a výzkumu
Ing. Galina Fiačanová – vedoucí ekonomického oddělení
Ing. Dušan Seidl – vedoucí oddělení prezentace sbírek
Ing. Jaroslav Kostecký – ředitel knihovny UPM
Roman Kotelenský – bezpečnostní ředitel (do 30. 6. 2024)
Jiří Lewinger – bezpečnostní ředitel (od 1. 8. 2024)

Sbírky

PhDr. Jan Mergl, Ph.D. – vedoucí Sbírky skla, keramiky a porcelánu
PhDr. Petja Matějovič, Ph.D. – vedoucí Sbírky kovů a různých materiálů
PhDr. Konstantina Hlaváčková – vedoucí Sbírky textilu, módy a hraček
Jan Mlčoch – kurátor Sbírky fotografie
PhDr. Jiří Froněk, Ph.D. – vedoucí kurátor Sbírky historického nábytku, prací ze dřeva a hodin
PhDr. Iva Knobloch – kurátorka Centra designu a užitého umění
Bc. Jana Černovská – pověřená vedením správy depozitářů sbírek
Ing. Tomáš Stern – vedoucí restaurátorského oddělení
Mgr. Filip Wittlich, Ph.D. – kurátor Centra dokumentace sbírek
PhDr. Jana Croy – vedoucí evidence sbírek
Ing. Petr Novák – vedoucí správy budov
Ing. Luboš Venkrbec – vedoucí zámku Kamenice nad Lipou

Členové Rady UPM

prof. PhDr. Beket Bukovinská
prof. Mgr. Jan Němeček
Ing. Roman Bělor
Mgr. Roman Musil
prof. PhDr. Roman Prahel, CSc.
Ing. arch. Zdeněk Lukeš
PhDr. Zuzana Strnadová

Členové poradního sboru pro sbírkotvornou činnost UPM

prof. PhDr. Vladimír Birgus
prof. PhDr. Alena Křížová, Ph.D.
Irena Murray Žantovská, Ph.D.
PhDr. Oldřich Palata
prof. akad. arch. Jiří Pelcl
PhDr. Petr Příbyl, Ph.D.
doc. MgA. Simona Rybáková, Ph.D.
PhDr. Pavel Scheufler

Úvodní slovo ředitele

Muzeum započalo další etapu svého rozvoje pod novým vedením, kdy většina hlavních řídicích funkcí v muzeu byla v průběhu uplynulého roku nově personálně obsazena. Obměna managementu respektovala zásadu kontinuity mezigeneračního předávání zkušeností a odborných poznatků a zároveň umožnila získat pro muzeum personální posily s praxí z jiných příbuzných organizací.

Klíčové úkoly roku 2024 se soustředily na posílení role muzea v oblasti péče o kulturní dědictví a podpory současného designu a dalších kreativních odvětví. Velké úsilí jsme věnovali využití příležitosti v této oblasti pro financování činnosti, hlavně v souvislosti s potřebou snížení deficitního hospodaření muzea, daného makroekonomickými podmínkami, úsporným balíčkem vlády i náklady zprovozněných kapacit, které dosud

nezohlednil příspěvek na provoz. Zásadním přínosem bylo získání finančních dotací na tři projekty Národního plánu obnovy (na digitalizaci sbírek a dva programy mobility) a na evropský grant Interreg věnovaný problematice zaměstnávání mladých odborníků. Tyto projekty společně s realizací Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace, výstavním programem a edukačními aktivitami v Praze i na pobočkách tvořily hlavní programovou náplň činnosti muzea.

Jedním z profilových úkolů organizace bylo vypracování nové střednědobé Koncepce rozvoje UPM na období 2024–2028. Koncepce zohlednila stávající stav muzea, jeho silné i slabé stránky a stanovila hlavní strategické záměry na následující roky v souladu s posláním instituce a její rostoucí společenskou odpovědností. Finální dokument byl předán v říjnu 2024 ke schválení zřizovateli.

Ambiciózním cílem spojujícím činnost většiny odborných i provozních útvarů muzea byl rozvoj práce s publikem a udržení atraktivity programové nabídky i v období, kdy odezněly efekty nové stálé expozice ART, LIFE (díky ní vzrostla v roce 2023 návštěvnost o více než čtvrtinu). Zásluhou kvalitního výstavního programu, posíleného marketingu a celoročního úsilí v edukační oblasti

se podařilo uvedeného cíle dosáhnout. Návštěvnost oproti roku 2023 mírně stoupla a přesáhla 70 tisíc platících návštěvníků v hlavní budově (bez Designbloku). Celková návštěvnost muzea ve všech jeho pobočkách byla 147 tisíc návštěvníků.

Výstavní program byl sestaven tak, aby oslovoval široké návštěvnické spektrum napříč generacemi a zájmovými skupinami. Přinesl objevné zpřístupnění dosud neznámých sbírkových fondů, jejich fundovanou interpretaci i atraktivitu rozmanitých prezentačních přístupů. Důležitým aspektem výstavního programu uplynulého roku byla i ekonomická udržitelnost výstav, využití úsporných postupů šetřících náklady a současně ohleduplnost a šetrnost k životnímu prostředí, např. díky recyklaci materiálu a inovativního využití stávajícího výstavního fundusu.

Velký zájem publika upoutaly všechny hlavní výstavní akce roku počínaje zimním programem zahrnujícím výstavy *Kabinety – mistrovská díla uměleckého řemesla 16. a 17. století a Lobmeyr Vídeň – 200 let s českým sklem*. Prvně uvedená výstava renesančních a manýristických kabinetů, realizovaná s Národním památkovým ústavem a Lobkoviczkými sbírkami, byla za své kvality oceněna i v národní soutěži muzeí Gloria musaealis. Poté následovaly obsahově bohaté výstavní akce jarní a letní sezóny (*Český porcelán tří století 1794–2024; Žijeme lidsky? Svaz československého díla 1914–1948. Hnutí za reformu bydlení*), které pokračovaly ve vzestupném návštěvnickém trendu a pozitivním ohlasu médií. Výstava českého porcelánu byla vyústěním odborné česko-německé spolupráce s bavorským Národním muzeem porcelánu v Selbu a se Západočeským muzeem v Plzni a poprvé ukázala šíři a kvalitu české porcelánové produkce v souhrnném pohledu.

Reprezentativní výstava Svazu československého díla završila dlouholetý výzkum institucí moderního designu, kterému se muzeum věnovalo dvě desetiletí, a zaujala objevným zpracováním i neotřelou instalací. Byla provázena řadou doplňkových aktivit, např. prezentací autorských koláží Štěpána Malovce a Kristiny Ambrozové v Galerii Skleňák na Praze 6, křtem souborného katalogu vydaného společně s nakladatelstvím Slovart, nabídkou úspěšného merche či vystavením autorských tisků 6x6=Poster realizovaných skupinou Nanovo.

Podobně jako v případě výstavy Lobmeyr byla i letos v prostorách UPM představena významná díla světového designu zapůjčená ze zahraničí, tentokrát ukázky sklářských prací světoznámé benátské dílny Paola Veniniho (výstava *Paolo Venini a jeho dílna: Benátské sklo 1934 až 1959*). Projekt, podpořený z programu Mobilita II, mohlo muzeum realizovat díky dlouholeté spolupráci s italsko-švýcarskou nadací Fondazione Giorgio Cini a její galerií Le Stanze del Vetro v Benátkách. Výstavu podpořil Italský kulturní institut v Praze (Istituto italiano di cultura di Praga) a Velvyslanectví Italské republiky v ČR.

Vyvrcholením programu roku byla prezentace nejnovějšího projektu světově renomovaného fotografa Josefa Koudelky. Na výstavě *Josef Koudelka: Ruiny* měli návštěvníci poprvé možnost seznámit se s unikátním cyklem panoramatických fotografických obrazů působivě zachycujících více než dvě stě archeologických nalezišť a antických památek Středomoří. Rovněž k této výstavě byl vydán katalog (v úpravě Studia Najbrt) a kolekce doprovodných tiskovin.

Po celý rok probíhaly doprovodné vzdělávací a edukativní pořady ke stálé expozici ART, LIFE, kterou za první rok po otevření navštívilo více než 30 tisíc návštěvníků. V průběhu roku o ni projevila zájem i řada delegací z významných zahraničních muzeí (Paříž, Oslo, Berlín, Vídeň, Hamburk, New York, Hongkong aj.). Programovou nabídku v historické budově UPM doplňovaly volně přístupné komorní výstavy ve foyer, věnované např. významovým aspektům historického a současného šperku, módním fotografiím Petry Skoupilové, pracím ze symposia porcelánu v Dubí nebo novoročenkám Ivana Kafky z let 1968–2025.

Významnou událostí bylo opět spolupořadatelství největší středoevropské přehlídky designu a módy Designblok (26. ročník) se společností Profil Media, s.r.o. Podpora a propagace současné designéřské tvorby patří ke strategickým úkolům muzea a tato akce s mimořádným ohlasem veřejnosti tyto cíle bezpochyby naplnila (39 tisíc návštěvníků během šesti dnů). V prostorách historické budovy UPM se vedle designéřských prezentací formou Openstudia a přehlídky absolventských prací Diploma Selection podařilo realizovat intervenci současného designu do stálé expozice muzea (pod názvem *Art House*) a za účasti sbírky UPM i retrospektivu tvorby designéra Bedy Horáka: *Biosféra*. V době konání Designbloku muzeum zpřístupnilo též instalaci prací Ateliéru skla Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně nazvanou *Morface*.

Expozice v Domě U Černé Matky Boží zaznamenala v průběhu roku zvyšující se počet domácích i zahraničních návštěvníků a potvrdila atraktivitu unikátního fenoménu českého trojrozměrného kubismu. V první polovině roku zde pokračovala výstava *Akvizice kubismus*, zpřístupňující mimořádně kvalitní kolekci kubistického designu zakoupenou pro sbírky UPM státem, a na ni navázal výběr z kubistické tvorby architekta Vlastislava Hofmana (*Rytmus kompozice*).

Prezentace sbírek UPM v zahraničí zahrнула čtyři kontinenty – od Jižní a Severní Ameriky až po jihovýchodní Asii. Klíčovou akcí byla příprava výstavy fotografií Josefa Koudelky v Brazílii. Jeho první velká retrospektiva v Latinské Americe se uskutečnila pod názvem *Josef Koudelka: Gypsies, Invasion 68, Exiles* v prestižní galerii Institut Moreira Salles in Sao Paulo ve dnech 18. 5. – 15. 9. 2024. Kromě této akce muzeum organizovalo menší výstavu fotografií Pavla Baňky v Benátkách – *Chrám Imagination / Temples of Imagination* (v Palazzo Mora v rámci expozice *Personal Structures*, součástí doprovodného programu k Benátskému bienále – Venice Art Biennial). Do června 2024 trvala výstava designu 50.–80. let pro děti ve Slovenském národním muzeu v Bratislavě (*Dětem na míru. Autorská tvorba pro děti v socialistickém Československu*).

Z důležitých zápůjček sbírkových předmětů do zahraničí jmenujme soubor kubistického designu zapůjčený do Bröhan Museum v Berlíně na výstavu české avantgardy (*Hej rup! The Czech Avant-Garde in the Context of European Modernism*) a fotografie na putovní výstavu *Multiple Realities: Experimental Art from the Eastern Block, 1960s-80s* pořádanou v USA a v Kanadě (Walker Art Center v Minneapolis v USA, Phoenix Art Museum, USA, Vancouver Art Gallery, Kanada). Menší zápůjčky směřovaly do Košic a do Ioway (Cedar Rapids) v USA. Důležitou spoluprací UPM s Českými centry přinesla výstava *A Short Story of Czech Photography*, uvedená k zahájení činnosti Českého centra v Tchaj-peji (Tchaj-wan).

Vítanou podporu pro rozvoj mezinárodních aktivit získalo UPM ve dvou projektech financovaných z Národního plánu obnovy v programu Mobilita II. Díky nim jsme mohli přispět k propagaci české fotografie a designu v zahraničí (mj. zmíněnou výstavou Pavla Baňky v Benátkách), jednak rozvinout škálu

akcí posilujících kreativní sklářský průmysl formou mezinárodních workshopů a konferencí v projektu *Sítě skla / Glass Networks*. V rámci tohoto networku jsme uskutečnili dvě mezinárodní kolokvia (Lobmeyr, Venini) a dva zahraniční workshopy určené pro designéry skla a studenty sklářských škol, a to ve firmě Lobmeyr ve Vídni a ve sklárnách v Benátkách (v Muranu).

Stěžejním úkolem správy sbírek, odborného týmu a dalších úseků (fotoarchiv, IT) byla příprava, vývoj a zprovoznění veřejného online portálu sbírek UPM, který byl financován z programu NPO Digitalizace. Díky tomu je nyní více než 8 000 digitalizovaných sbírkových předmětů zpřístupněno na webu UPM. Doplňkovým cílem bylo zpracování online databáze nabídkových katalogů zásilkové služby Magnet z 60.–80. let minulého století, poskytujících přehled dobového sortimentu spotřebního zboží, včetně designérské produkce.

Nadále významné místo v činnosti muzea měla spolupráce s vysokými školami a jinými akademickými pracovišti, s profesními sdruženími a odbornou komunitou (s Asociací muzeí a galerií, ICOM, UHS, Akademií designu aj.). S Univerzitou Karlovou jsme se podíleli na pořádání celonárodní Noci vědců (27. 9. 2024). Průběžně jsme podporovali činnost českého výboru ICOM, kromě jiného poskytnutím prostor pro kancelář koordinátora programu Podpora ukrajinské kultury. Pokračovala také úzká součinnost s Centrem pro dokumentaci majetkových převodů kulturních statků obětí II. světové války, jejíž mezinárodní konference *Převedeno do vlastnictví Říše* se konala v budově UPM.

V akviziční oblasti jsme dokončili mimořádný sbírkotvorný počín posledního desetiletí, jakým je získání daru kompletního životního díla Josefa Koudelky do sbírky UPM. Na podzim roku 2024 byly podepsány darovací smlouvy na další části daru zahrnující jednak kompletní cyklus Ruiny, jednak celý fond autorových negativů. Transport těchto děl z Paříže a jejich převzetí do sbírky si vyžádalo velké organizační úsilí, kontrolu stavu předmětů, úpravy prostor v CD a přípravu úložných systémů.

V rámci rozvoje sektoru Kulturních a kreativních průmyslů se muzeum nadále aktivně zapojovalo do odborné podpory Asociace českého průmyslového designu nebo designérských přehlídek a soutěží, jako je Czech Grand Design, Národní cena pro studentský design, IGS – Mezinárodní sklářské sympozium nebo Nejkrásnější kniha. Představili jsme práce z Mezinárodního porcelánového sympozia v Dubí (s Fakultou umění a designu UJEP v Ústí n. Labem), spolupřáteli udílení cen České akademie vizuálního umění a přispěli k vydání ročenky Czech Grand Design. Tradičně jsme napomáhali rozvoji současné hračkářské tvorby, zvláště v rámci Hračkobraní v Kamenici nad Lipou nebo soutěže Správná hračka. Na festival Hračkobraní, pořádaný společně s městem, dorazilo letos více než čtyři tisíce účastníků. UPM se podílelo vlastní akcí (výstavou porcelánu) též na Národním zahájení Dnů evropského kulturního dědictví v Klášterci nad Ohří.

Díky grantu z programu Interreg – Danube Region zahájilo UPM spolu s dalšími 13 partnery z osmi zemí střední a východní Evropy realizaci projektu *CultHerit* zabývajícího se nerovnováhou na trhu práce v kulturním sektoru a usilujícího o zlepšení podmínek pro mladé odborníky v této oblasti. V průběhu roku se uskutečnila dvě setkání řídicího výboru ve Vídni a v Bělehradu a odborná konference řešitelů v Kluži v Rumunsku.

V roce 2024 jsme se v souladu s Konceptí muzea více zaměřili na činnost poboček, zvláště na obohacení programové nabídky expozic a výstav na zámku v Kamenici nad Lipou. V září zde byla ve spolupráci s místním Městským muzeem otevřena výstava připomínající rod majitelů panství, barony Geymüllery a jejich osudy (*Rod Geymüllerů a zámek v Kamenici nad Lipou*). Výstava se konala u příležitosti udělení čestného občanství města Richardu von Geymüllerovi, poslednímu soukromému vlastníku zámku. Na počátku adventu jsme poskytli návštěvníkům (zvláště rodinám s dětmi) možnost zapojit se do pohanských adventních slavností, které v rámci semestrálního projektu pro tento zámecký prostor připravili studenti oboru Arts management z VŠE v Praze (s podporou pracovníků UPM).

Nadále pokračovalo mediální partnerství s Českou televizí a časopisem Art Antiques. Na základě Memoranda o spolupráci s ČT bylo možné šířeji propagovat výstavní i edukační aktivity muzea. Oddělení komunikace zajistilo také účast UPM na několika veletrzích a přehlídkách, např. na Dnu otevřených dveří na MK ČR nebo na veletrhu Art Book Fair organizovaném Galerií hlavního města Prahy na zámku v Tróji.

PhDr. Radim Vondráček, Ph.D.,
ředitel

Vědeckovýzkumná činnost UPM

V uplynulém roce bylo zahájeno plnění prvního roku Dlouhodobé koncepce rozvoje výzkumné organizace (2024–2028), která navazuje na výsledky a témata řešená v rámci předchozí koncepce (2019–2023), jež byla velmi úspěšná co do počtu i kvality realizovaných výstupů a získala mimořádně dobré hodnocení Rady ministra kultury pro výzkum (ve všech sledovaných kategoriích ohodnocení „A“). V roce 2024 se muzeu podařilo uplatnit 40 výsledků vědy a výzkumu, které budou zahrnuty do databáze RIV – z toho čtyři výsledky aplikovaného výzkumu (typ výsledku Ekrit – výstava s kritickým katalogem) a 36 výsledků základního výzkumu (devět publikací typu B, 17 výsledků typu C, 10 studií v odborných časopisech). Počet uplatněných výsledků každoročně narůstá, je na úrovni téměř trojnásobku výsledků plánovaných Dlouhodobou koncepcí rozvoje výzkumné organizace.

Svémi výsledky UPM upevnilo stěžejní postavení v oblasti výzkumu dějin užitého umění, designu a fotografie, a to jak na národní úrovni, tak i na mezinárodní scéně. Konkrétní cíle výzkumu stanovené na rok 2024 byly ve všech oblastech naplněny, a to vyváženě a s nadprůměrným počtem uznaných výsledků. Specifikem výzkumné činnosti UPM bylo propojení materiálového a technologického průzkumu sbírkových fondů s teoretickým a metodologickým bádáním a úzké sepětí empirických a teoretických přístupů. K nejvýznamnějším výsledkům patřily výstavy s kritickým katalogem: *Český porcelán tří století* (autor Jan Mergl) nebo *Josef Koudelka / Ruiny* (autor Tomáš Pospěch), které završily několikaletý náročný výzkum. Význam mimořádného nákupu kubistických artefaktů do sbírek UPM jako výjimečného počínu pro uchování a prezentaci národního kulturního dědictví zhodnotila výstava *Vlastislav Hofman / Rytmus – kompozice* (autor Lucie Vlčková). Vůbec první komplexní zpracování uměleckého odkazu designéra *Jaroslava Ježka* přinesla knižní monografie vydaná v edici Design – profily – osobnosti (autorka Lenka Merglová Pánková). Rozsáhlé monografické publikace představily také významnou osobnost českého ateliérového skla druhé poloviny 20. století Gizelu Šabókovou (autor Sylva Petrová a kolektiv) a tvorbu fotografky Petry Skoupilové (autoři Pavel Vančát, Helena Jarošová a Tomáš Pospěch), jejímž fotografiím módy se věnovala i komorní výstava v UPM. S velkým úspěchem u odborné komunity i širokého publika se setkala výstava *Žijeme lidsky? / Reforma bydlení 1914–1948 / Svaz Československého díla* s kritickým katalogem v podobě obsáhlého a komplexního zhodnocení nejvýznamnější instituce designu, bytové kultury a uměleckého průmyslu první poloviny 20. století.

Všechna sbírková oddělení aktivně spolupracovala na bohaté odborné, sbírkotvorné a prezentační činnosti. Významná byla rovněž pedagogická činnost pracovníků UPM realizovaná jak na VŠ a odborných SŠ, tak v rámci edukační nabídky UPM. Vzhledem k úspěchu projektu Erasmus+, díky kterému byl umožněn profesní rozvoj zaměstnanců podílejících se na edukačních aktivitách, byla na podzim 2024 předložena žádost o akreditaci projektu, která byla na přelomu roku 2024 a 2025 schválena.

Započaty byly práce na grantovém projektu „*Od aristokratického dvora po divadelní scénu. Historická garderoba ve fondech českých hradů a zámků v evropském kontextu*“, realizovaném v programu NAKI III ve spolupráci s NPÚ a Univerzitou Palackého v Olomouci, který bude znamenat další významný krok jak badatelsky, výstavně, tak akvizičně. První fáze řešení zahrnuje například náročné restaurování dámských dvorských šatů z majetku knížat Schwarzenbergů.

Silnými oblastmi vědy a výzkumu v UPM byla v roce 2024 opět internacionalizace a diseminace výsledků výzkumu. K tomu významně přispělo založení vlastního periodika *Artlife*, časopisu pro interpretaci a reflexi užitého umění a designu v širších kulturních souvislostech. Realizována byla cizojazyčná vydání několika publikací, např. významové interpretace šperku (*Jewellery – Form – Content*; autor Petja Matějovič) nebo soupisu sbírky antického skla v UPM (*Ancient glass from the collections of the Museum of Decorative Arts in Prague*; autoři Hedvika Sedláčková, Helena Brožková, Filip Wittlich). Pokračovala bohatá mezinárodní spolupráce v základním i aplikovaném výzkumu, UPM uspořádalo mezinárodní kolokvia *Lobmeyr a Čechy – nové poznatky* (15. 3. 2024) a *Italské sklo jako leader a inspirace vývoje světového sklářství* (14. 11. 2024, k výstavě *Paolo Venini a jeho dílna*). Pracovníci muzea se aktivně účastnili mezinárodních symposií: 42. mezinárodní kovářské sympozium Hefaiston na hradě Helfštýně (22. 8.–25. 8. 2024), International Glass Symposium v Novém Boru (3.–6. 10. 2024), Mezinárodní vědecká konference *Od počátků reklamy k modernímu marketingu*, Praha (21.–22. 11. 2024), Mezinárodní sympozium *Škola uměleckých řemesel v Brně v kontextu uměleckoprůmyslového vzdělávání, politiky, kultury a průmyslu 1924–2024*, Brno, (7.–8. 11. 2024).

V oblasti popularizace výzkumu byla významnou událostí účast UPM na celonárodní akci *Noc vědců*, kde se formou přednášek, praktických ukázek a „poster session“ mohla široká veřejnost seznámit s výzkumnou činností muzea.

PhDr. Lucie Vlčková, PhD.,
ředitelka sbírek a výzkumu

Knihovna UPM

Provoz knihovny

V roce 2024 probíhal provoz Knihovny UPM v normálním režimu bez větších výkyvů v rámci provozní doby pro veřejnost, která je dlouhodobě nastavena ve dnech úterý až pátek vždy od 11 do 18 hodin, pouze o letních prázdninách byla provozní doba upravena na dny úterý a středu od 13 do 18 hodin. Knihovna i nadále nabízí a rozšiřuje služby, které byly zavedeny v době nouzového stavu, především zpřístupnění části fondu vzdáleným přístupem ve spolupráci s Národní knihovnou ČR v systému Kramerius a Registru děl nedostupných na trhu a formou individuálního studia na základě požadavků jednotlivých uživatelů. Byla podepsána smlouva o zapojení Knihovny UPM do projektu Česká digitální knihovna, který všechny portály sdružuje do jediného vyhledávacího rozhraní.

Statistika užívání fondu

	k 31. 12. 2024	k 31. 12. 2023	k 31. 12. 2022	k 31. 12. 2021
Počet návštěvníků studovny	3 624	3 173	2 748	1 237
Realizované výpůjčky*	5 570	4 588	5 457	3 265
Registrovaní uživatelé / z toho zaměstnanci	407/52	371/50	36/55	291/57
Užití katalogu Portaro	39 300	34 926	72 576	13 071

* Užívání fondu, který je volně dostupný ve studovně, se neeviduje.

Uživatelé studovny oceňují atmosféru klidného a přátelského studijního prostoru a vysokou kvalitu poskytovaných služeb.

Akvizice fondu

Nákup fondu byl v roce 2024 realizován v hodnotě 214 889 Kč. (Pro srovnání v roce 2023 bylo vydáno za stejným účelem 232 442 Kč.) Nákupy byly financovány z běžného rozpočtu muzea a z finančních prostředků grantů Vědy a výzkumu, NAKI a jiných zdrojů.

V roce 2024 přispělo do knihovního fondu Knihovny UPM 86 dárců, jednalo se o jednotlivce i dárcé institucionální.

Vedle stálých dárců – kolegů z Uměleckoprůmyslového muzea v Praze, z nichž je třeba jmenovat Ivu Knobloch, Helenu Koenigsmarkovou, Petju Matějovič, Jana Mlčocha nebo Evu Neumannovou – je nutno uvést pravidelné knižní dary Lenky Kozlové, které obohacují fond knihovny o francouzské monografie mapující módu a módní návrhářství, knižní dary Petra Broda, Evy Novotné a Vladimíra Šlapety a dary autorů jednotlivých publikací.

Fond knihovny byl též doplněn o různorodé donace pracovníků Knihovny UPM Marie Filipcové (a jejího manžela Marka Filipce), Jany Markusové a Dany Merthové.

Počtem nejrozsáhlejší dary věnované institucionálními dárci pocházely ze Spolku přátel Kamila Lhotáka, zastoupeného Emilem Škřňouřilem, jako obvykle z Galerie výtvarného umění v Ostravě, Galerie výtvarného umění v Náchodě a z Muzea Komenského v Přerově, zastoupeného Radimem Himmlerem.

Objem meziknihovní výměny opět zvolna narůstá; celkem od 59 zahraničních i domácích institucí byly získány publikace v hodnotě cca 111 000 Kč.

Do fondu bylo za rok 2024 získáno	1 200 knihovních jednotek
Způsoby nabytí knihovních jednotek koupí	269
výměnou	369
darem	518
za zápůjčky a reprodukční práva	44

Stav fondu Knihovny UPM k 31. prosinci 2024 činí 198 496 knihovních jednotek.

Zpracování a ochrana fondu

Do knihovního systému Verbis jsou zpracovávány jak nově získané tituly, tak starší část fondu. V roce 2024 bylo vytvořeno záznamů

monografie	2 687
periodika	227
aukční katalogy	430
články	1 086

Vedle uvedených záznamů bylo Knihovnou UPM vytvořeno ještě 428 záznamů analytické článkové bibliografie extrahovaných z českých periodických titulů. Tyto informace jsou vysoce ceněné obzvláště při rešeršní práci.

Z finančních prostředků programu VISK 5 ve výši 125 000 Kč knihovna financovala pokračující retrokatalogizaci fondu. V roce 2024 proběhla retrokatalogizace některých výstavních katalogů a především monografií a alb signatury A. Jednalo se o velkoformátové monografie o umění, architektuře, řemeslech, o vzorníky apod., často tvořené konvoluty různých obsahově volně spojených dokumentů nebo alby jednotlivých nsvázaných listů, fotografií, vyobrazení uměleckých předmětů, se kterými je fyzická manipulace obtížná, což ztěžovalo i vlastní katalogizační práce.

Do Souborného katalogu ČR bylo v roce 2024 zasláno celkem 4 430 záznamů, z toho 2 109 záznamů vytvořených z prostředků VISK 5. Z odeslaných záznamů bylo do katalogu 4 170 přijato, z nich 1 981 položek vzniklo v rámci programu VISK 5.

Projekt zaměřený na dlouhodobou ochranu knihovního fondu fyzických dokumentů prostřednictvím digitalizace, financovaný z programu VISK 7, byl v Knihovně UPM úspěšně realizován. Získaná podpora ve výši 190 000 Kč umožnila pokračovat v projektu Dokončení digitalizace vybraných periodik z fondu Knihovny UPM ohrožených degradací papíru, v jehož rámci bylo zdigitalizováno kompletní vydání periodika Věci a lidé z let 1947–1954 (celkem 6 svazků) a dále všech 33 svazků periodika Československý architekt z let 1958–1990. Nově byla také pořízena kvalitní digitální verze části periodika Stavba, konkrétně ročníků 1922–1929 v sedmi svazcích, neboť kvalita původních digitálních dat již neodpovídá současným požadavkům na zpřístupnění.

Další významnou částí fondu, jejíž digitalizace byla zahájena, je periodikum Žena a móda, které v době před rokem 1989 formovalo povědomí převážně ženské části veřejnosti o módních trendech. Periodikum, vydávané v letech 1949–1995 bude digitalizováno postupně s využitím dalších zdrojů financování Uměleckoprůmyslového musea v Praze. V roce 2024 bylo přistoupeno k převodu do digitální podoby ročníků let 1949–1974.

Digitální forma všech dokumentů bude zpřístupněna v systému Kramerius a bude též dostupná i pro uživatele Registru děl nedostupných na trhu DNNT. Nákup ochranných obalů, které byly určeny pro uložení výstavních katalogů a periodických publikací, byl financován z provozního rozpočtu knihovny. Finanční prostředky na jejich pořízení z programu VISK 4 v roce 2024 knihovna neobdržela. Byly pořízeny ochranné obaly v hodnotě 16 600 Kč.

Evidence fondu

Na základě zákonné povinnosti byla v roce 2024 prováděna pravidelná revize fondu. Revidovány byly svazky signatury C. Nedostatky v evidenci signaturových řad byly opraveny a chybějící dokumenty doplněny do databáze. Záznamy byly upraveny tak, aby katalogizační záznamy i informace o přesné lokaci konkrétního svazku byly snadno dostupné.

Další aktivity

V průběhu měsíce března se knihovna již čtvrtým rokem zapojila do sběru starých a nepotřebných mobilů, nabíječek a tabletů, který organizuje společnost Remobil.

U příležitosti 20. výročí vzniku oborové brány Artlib, která v posledních letech prochází transformací na Souborný katalog uměleckých knihoven, se 25. dubna konalo setkání jejích zakladatelů i pokračovatelů. K podpoře udržitelného rozvoje společnosti se v květnu pracovníci Knihovny UPM, Šárka Bláhová, Jaroslav Kostecký, Jana Markusová a Jana Wedellová, přihlásili již pravidelnou účastí k akci Do práce na kole.

V týdnu od 14. do 17. května se Knihovna UPM zapojila do sbírkově preventivní akce Český den boje proti rakovině a v listopadu navázala organizací Sbírkou pro válečné veterány. V pátek 27. září proběhla v celém muzeu Noc vědců. Ve studovně knihovny měli návštěvníci možnost vyzkoušet si čtení kurentu za asistence ředitele muzea PhDr. Radima Vondráčka, Ph.D. V říjnu a listopadu proběhl v Knihovně UPM cyklus tří přednášek Romana Kodeta o samurajské kultuře a japonské historii, který pořádala Česko-japonská společnost, a již tradiční vystoupení básničky Běly Janošíkové, na kterém přednesla vlastní autorské verše. Ve dnech 17. až 19. září 2023 proběhl 48. seminář Knihovnické komise AMG, který byl organizován Moravským zemským muzeem v Brně. Příspěvek o využití databáze děl Jana Kaplického přednesl Jaroslav Kostecký. Pro účely prezentace Knihovny UPM jako PF pro rok 2025 byly pořízeny kaligrafie japonských znaků. Originální kaligrafie vytvořila umělkyně Petra Vitásková.

Ing. Jaroslav Kostecký,
ředitel knihovny

Originální novoroční přání s kaligrafií japonských znaků pro knihovnu vytvořila umělkyně Petra Vitásková

Pohled do skladu knihovny, který pro veřejnosti běžně nepřístupný

Sbírkotvorná, vědeckovýzkumná a prezentační činnost sbírek

I. Sběrka skla, keramiky a porcelánu

Obdobně jako v předchozím roce přinesla odborná činnost kurátorů sbírky několik výjimečných výstavních projektů a bohatou publikační činnost, věnovanou jak českému a evropskému uměleckému sklářství, tak souborným dějinám porcelánové výroby v českých zemích. Pokračovala velmi intenzivní spolupráce sbírky s partnerskými institucemi doma i v zahraničí, především v Itálii a Rakousku.

Akvizice a péče o sbírky

Nejhodnotnější akvizicí z oblasti soudobé sklářské tvorby roku 2024 byl dar předního amerického skláře Joshe Simpsona, který vyjednala a zrealizovala Sylva Petrová. Dar jsme obdrželi u příležitosti konání výstavy Paolo Venini a jeho dílna a využili jej ve výstavě v rámci interaktivní zóny, protože pro jeho design byly použity klasické italské sklářské techniky. Objekt pochází z cyklu Modrá planeta a byl navržen a realizován v roce 2024. Umělec zaplatil i nemalé náklady na transport a pojištění. Jde o významnou akvizici mimo jiné proto, že výběr děl ze zahraničí je pro sbírku limitován finančními možnostmi muzea, a dřívější možnosti získávat práce z Mezinárodního sklářského sympozia v Novém Boru (IGS) se změnil, neboť novoborské firmy financující zdejší sympozium již obvykle neposkytují darem díla vzniklá v jejich provozech a zařazená do jejich majetku.

Na zasedání akvizičního sboru byl schválen nákup průsvitných svítidel Evy Pelechové, organicky tvarovaných z porcelánu, a odsouhlaseno vydražení dvou položek z aukce, porcelánové konvice Otto Prutschera ze soupravy Metropolis z produkce porcelánky v Březové (kolem roku 1935) a menší keramické vázy s uměleckou glazurou z továrny Aloise Vondráčka v Kostelci nad Černými lesy.

Správa sbírky skla a keramiky byla plně vytižena realizací výstav a rovněž přípravou a redakcí databázových záznamů pro veřejný online portál sbírek, zpřístupněný v závěru roku. Zahájeny byly dokumentační práce pro projekt nového zpracování fondu evropské fajánse. Pokračovalo ukládání sbírkových předmětů v prostorách Centrálního depozitáře a zpracovávání podkladů pro zápis do II. stupně evidence, průběžně byla doplňována stávající písemná a fotografická dokumentace.

Výstava Český porcelán tří století poprvé představila ucelenou historii českého a československého porcelánu z hlediska výtvarného a stylového vývoje. Autoři a kurátoři výstavy připravili pokračování výstavy v Západočeském muzeu v Plzni (od 12. 12. 2024), kde byla pozornost zaměřena více na vývoj české porcelánové plastiky.

Prezentace sbírky

Hlavním prezentačním výstupem dlouholetého odborného výzkumu byla výstava zaměřená na vývoj českého porcelánu od konce 18. do počátku 21. století, realizovaná ve spolupráci se Západočeským muzeem v Plzni. Výstava *Český porcelán tří století* měla svou premiéru nejprve v hlavní budově UPM (25. 4. – 8. 9. 2024) a vůbec poprvé představila ucelenou historii českého a československého porcelánu z hlediska výtvarného a stylového vývoje, tedy prostřednictvím vzhledu užitkových i dekorativních porcelánových výrobků typických pro určitá období. Autoři a kurátoři výstavy Jan Mergl a Lenka Merglová Pánková připravili rovněž pokračování výstavy v Západočeském muzeu v Plzni (od 12. 12. 2024), kde byla prezentována řada nových artefaktů a pozornost zaměřena více na vývoj české porcelánové plastiky.

Jedním z klíčových muzejních projektů roku 2024 bylo převzetí a realizace výstavy *Paolo Venini a jeho dílna. Benátské sklo 1934–1959*, jejíž kurátorkou byla Sylva Petrová (14. 11. 2024 – 2. 3. 2025). Výstavu jsme získali díky spolupráci s mezinárodní galerijní institucí Stanze del Vetro v Benátkách jako reciprocitu námi připravené výstavy *Vetro boemo: i grandi maestri*, kterou benátská galerie na ostrově San Giorgio Maggiore hostila v roce 2023. V Praze vystavovaná kolekce Veniniho děl pocházela z významné italsko-švýcarské soukromé sbírky. Odborníci z italské strany a představitelé rodiny se účastnili pražského zahájení i následného odborného kolokvia. Kromě galerie Stanze del Vetro a nadačních fondů Pentagram Stiftung a Fondazione Giorgio Cini se na projektu podílel Italský kulturní institut v Praze a záštitu převzalo Velvyslanectví Italské republiky v Praze. Projekt také podpořilo Ministerstvo kultury ČR, a to grantem z programu Mobility. Instalaci výstavy v UPM hodnotila italská strana velmi vysoko, dokonce prohlásila, že takto skvělou expozici tato kolekce dosud neměla.

Vedle výstav v budově UPM se pracovníci sbírky podíleli na řadě externích výstavních akcí. Jan Mergl připravil prezentaci kláštereckého porcelánu k 230. výročí založení tamní porcelánky (Galerie Kryt, Klášterec nad Ohří, od 6. 9. 2024). Sylva Petrová byla kurátorkou výstavy sklářských objektů a fotografií *Obraz je obraz je obraz - Palo Macho & Jana Hojstričová*, která byla součástí programu 15. ročníku Mezinárodního sklářského sympozia IGS v Novém Boru a byla prohlášena za nejvýznamnější výstavní počín tohoto ročníku. Kromě toho se Sylva Petrová ujala kurátorské přípravy výstavy *Agam Fahy & Janecký Glass* v Galerii Kuzebauch v Praze (29. 2. – 26. 4. 2024) a výstavy děl Aleny Matějky a Larse Widenfalka pod názvem *Soukromá Atlantida* v galerii Sýpka v Lemberku (22. 6. – 30. 10. 2024).

Vědeckovýzkumná činnost

Pracovníci sbírky měli zásadní podíl na realizaci dvou mezinárodních odborných konferencí věnovaných sklářské tvorbě, nejprve k dějinám rakousko-české firmy Lobmeyr (15. 3. 2024) a poté na téma Italské sklo jako leader a inspirace vývoje světového sklářství (14. 11. 2024), které se konaly v rámci výstavních projektů v historické budově UPM. Stejně bohatá byla i publikační činnost kurátorů, kteří do tisku připravili jak katalogy výstav (*Lobmeyr, Český porcelán tří století*), tak další monografie. Sylva Petrová završila tříletou práci na reprezentativní monografii významné české sklářky Gizely Šabókové nazvanou *Od světla k hmotě*, shrnující informace o všech etapách její životní a profesionální dráhy. Významným edičním počinem bylo také vydání monografie výtvarnice a designérky Minky Podhajské pod editorským vedením Evy Neumannové. Vedle toho měla sbírka podíl na řadě dalších publikací, jako byly například monografie Jaroslava Ježka od Lenky Merglové Pánkové nebo anglické vydání katalogu muzejní sbírky antického skla od Hedviky Sedláčkové.

Druhým rokem pokračovalo řešení grantového úkolu *Transfer znalostí jako základ multikulturalismu a jeho role při proměnách českého uměleckého průmyslu v letech 1850–1930* (projekt GAČR 2023–2025, řešitel Jan Mergl, spoluřešitel F. Suchomel). Druhá fáze základního výzkumu zahrnula rešerše ve sbírkovém fondu porcelánu, keramiky a skla ve sbírkách českých a zahraničních muzeí a rešerše v historických fondech podnikových archivů. Provedena byla fotodokumentace vybraných předmětů ze sbírek muzeí.

Ve sbírce moderního skla byl zahájen výzkum díla sklářky Věry Liškové včetně rešerší v zahraničních fondech a shromažďování pramenů a dokumentačních materiálů. Ve fondu historické keramiky probíhaly práce na projektu *Fajáns a majolika ve sbírce UPM* ve spolupráci s nizozemským badatelem Janem van Soestem. V rámci tohoto výzkumu, zaměřeného na zpracování a publikování sbírky historické majoliky a fajánsu, proběhlo několik návštěv zahraničního experta, zpracován byl základní soupis sbírky evropské fajánsu a za asistence správkyně depozitáře historické keramiky Magdaleny Proskové byla započata spolupráce s externím fotografem na zhotovení detailní fotodokumentace předmětů.

Publikační činnost

Jan Mergl, J. & L. Lobmeyr – *200 let s českým sklem*, katalog výstavy, UPM, Praha 2024

Lenka Merglová Pánková, *Jaroslav Ježek (2023–2002)*, edice Design – Profily – Osobnosti, UPM, Praha

2024, 248 s.

Eva Neumannová (ed.) – Eva Bendová – Marie Míčová, *Minka Podhajská (1881–1963)*, UPM, Praha 2024, 334 s.

Eva Neumannová, *Jan Smetana*, Kunsthalle, Praha 2024, 342 s.

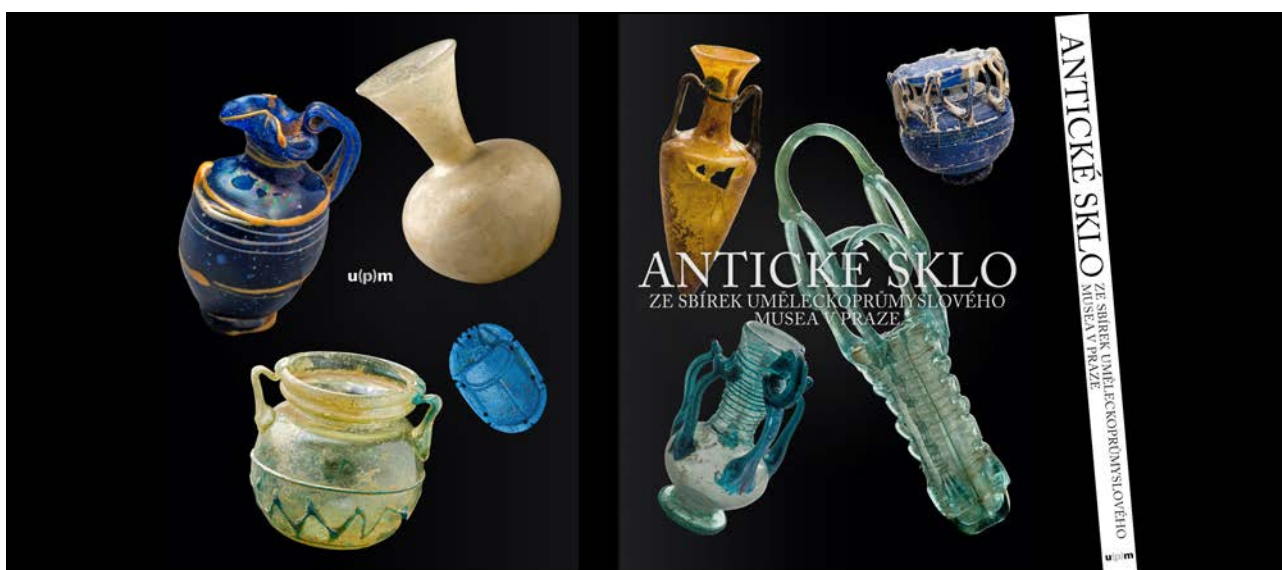
Sylva Petrová (ed.), *Gizela Šabóková. Od světla k hmotě. From Life to Matter*, Praha, PEBE Interactive a Ex Post ve spolupráci s Uměleckoprůmyslovým museem v Praze 2024, 371 s.

Sylva Petrová, *Agam Fahy & Janecký Glass* (skládačka k výstavě), Galerie Kuzebauch, Praha 2024

Sylva Petrová, *Soukromá Atlantida / Private Atlantis. Výstava děl Aleny Matějky a Larse Widenfalka* (výstavní skládačka), Galerie Sýpka, Lemberk 2024

Sylva Petrová, *1. Pries Filip Hubený Puzzle Spiel / Jig-SawPuz-Zle*, in: Catalogue 12. Internationaler Glaskunstpreis der Stadt Rheinbach, Rheinbach 2024, s. 25

Hedvika Sedláčková (ed.), *Ancient Glass from the Collections of the Museum of Decorative Arts in Prague*, UPM, Prague 2024, 248 s.

Další odborná a pedagogická činnost, práce s veřejností

Jan Mergl konal komentované prohlídky výstavy Lobmeyr, na kolokviu k této výstavě vystoupil s příspěvkem *Lobmeyr + Hansen + Eisenmenger*. Stejně intenzivně se věnoval přednáškové činnosti a provádění výstavou českého porcelánu jak pro širokou laickou veřejnost, tak pro studenty FF UK a UMPRUM. Na 44. plzeňském mezioborovém sympoziu Trh a kapitál v české kultuře 19. století (29. 2. – 2. 3. 2024) přednesl referát na téma „Řemeslo jako kapitál“. Po celý rok externě přednášel na FF UK dějiny uměleckého řemesla. Aktivně se účastnil rovněž Noci vědců (27. 9.) s přednáškou Vědecké zkoumání v muzejní praxi.

Sylva Petrová připravila komentované prohlídky výstavou Paola Veniniho, v rámci sympozia k benátskému sklu pronesla přednášku *Italské sklo jako inspirace Hot Glass Movement v Evropě a zámoří*. Odborně se podílela na programu a realizaci 15. ročníku sympozia IGS v Novém Boru, byla hodnotitelkou výsledků výtvarných škol RUV na MŠMT pro segment designu (sklo a keramika), oponentkou diplomové práce na UMPRUM a členkou oponentní komise na Vysoké škole výtvarných umění v Bratislavě. Zasedala také v mezinárodní porotě v rámci soutěže 12th International Glass Award Rheinbach 2024, pořádané Sklářským muzeem v Rheinbachu (Německo).

Eva Neumannová byla členkou komise Ministerstva kultury ČR „Podpora projektů zaměřených na podporu standardizovaných služeb muzeí a galerií“. Jan Schöttner externě vyučoval dějiny evropského uměleckého řemesla v Ústavu dějin křesťanského umění na KTF UK v Praze.

PhDr. Jan Mergl, Ph.D.,
vedoucí kurátor sbírky

II. Sběrka užitých grafik

Činnost sbírky se soustředila především na zhodnocení fondu užitých grafik a plakátů 20. století, a to prostřednictvím výzkumu a prezentace vybraných významných celků (Svaz československého díla, Alfons Mucha a umělci přelomu století, spolupráce na projektu *Identita*) i tematických exkurzů ústředních do dílčích studií (např. Jan Ziegloser). Sběrka opět patřila k nejméně frekventovaným složkám muzea v oblasti zápůjček, badatelských služeb, v činnostech souvisejících s poskytováním reprodukcí i v oblasti školení stážistů a v edukačních aktivitách. Sběrkové předměty fondu plakátů, knihy a grafik tak významně přispěly k realizaci zásadních výstavních počinů nejen UPM, ale řady dalších prestižních institucí v Čechách i v zahraničí. Podařilo se plnit náročné úkoly péče o sbírky, prezentace, výzkumu i práce s odbornou komunitou a širokou veřejností a to přesto, že sbírku oslabily personální změny, neboť Petr Štembera ukončil své dlouholeté působení na pozici kurátora a správce sbírky plakátů a dva pracovníci sbírky byli plně vytíženi novými úkoly ve vedení muzea (Radim Vondráček a Lucie Vlčková). Odborně sbírku posílilo působení Magdaleny Nerudové, správkyne sbírky plakátů, která se s finalizací své disertační práce začala profilovat i v oblasti výzkumu.

Akvizice a péče o sbírky

V roce 2024 byl právně ukončen proces akvizice daru pozůstalosti Ester Krumbachové, která čítá více než tisíc položek rukopisů, kreseb, kostýmních návrhů, návrhů šperků a fotodokumentace. Do sbírky byly nákupem získány mimořádné soubory děl knižní tvorby, užitých grafik a návrhů, převážně z období 19. až 21. století, obohacující a zhodnocující stávající fondy. Mezi nejvýznamnější patří např. reklamní návrhy i realizace pro firmu Otta Rakovník z 20. – 30. let 20. století (soubor 44 kusů, mj. originály Rudolfa Hönse) a konvolut užitých grafik Jožky Barucha z druhé čtvrtiny 20. století. Darem získala sbírka konvolut dětských cizojazyčných knih z konce 19. století, více než čtyřicet plakátů z 60. – 80. let 20. století a konvolut návrhů interiérové architektky Jarmily Kotěrové (1934–2024), vnučky Jana Kotěry, působící v průběhu své kariéry v ateliéru Cubr – Hrubý – Pokorný a posléze na pozici vedoucí interiérové tvorby v Ústředí uměleckých řemesel. Konvolut návrhů zahrnuje jak zajímavé školní práce, tak i návrhy nábytku a interiérů z období působení v Ústředí uměleckých řemesel ve třech dekadách (od poloviny 60. let do konce činnosti ÚÚŘ).

V oblasti péče o sbírku probíhala další fáze revize fondu plakátů, spočívající mj. v převozu jednoho tisíce plakátů z externího depozitáře v Čelákovicih, jejich čištění, dokumentace a uložení. Pracovníci sbírky významně přispěli k digitalizaci sbírky, ať už v podobě podkladů pro online katalog sbírek, či pro průběžnou dokumentaci. Bylo dokončeno zpracování souboru japonských plakátů (dar tiskárny Dai Nippon, 1 140 kusů) a průběžně probíhalo doplňování fotodokumentace do systému Museion (ke konci roku 2024 bylo již 13 575 záznamů plakátů vybaveno fotografií). Intenzivnější pozornost byla věnována fondu obrazů – proběhla inventura fondu (252 kusů), byl vytvořen nový lokační systém a všechny obrazy byly fotodokumentovány pro následný odborný průzkum plánovaný na rok 2025. Díky novému vybavení – velkoformátový skener a software Silverfast – začala systematictěji probíhat digitalizace sbírky. U knižního fondu byla provedena revize lokací a doplňování fotodokumentace. Sběrkové předměty fondu grafik byly průběžně kontrolovány a dva tisíce položek bylo nově zabaleno a uloženo (soubor výmalb družstva Artěl, soubory karikatur, ilustrací, map, velkoformátové návrhy výmalb F. Kysely a V. H. Brunnera, soubor návrhů pro Křesťanskou akademii).

Prezentace sbírky

Fondy sbírky užitých grafik byly v roce 2024 intenzivně prezentovány jak na vlastních výstavách UPM, tak prostřednictvím četných zápůjček v Čechách i v zahraničí. Výstava pod názvem *Žijeme lidsky? Reforma bytové kultury 1914–1948, Svaz československého díla* (kurátorka Iva Knobloch) komplexně a objektivně zhodnotila působení nejvýznamnější instituce československého designu a kultury bydlení první republiky a představila sbírkové předměty napříč všemi sbírkami muzea. Z fondu užitých grafik se jednalo o mnohdy vůbec první vystavení některých artefaktů, jako například velkoformátových návrhů Františka Kysely, prací Slavoboje Tusara či v předchozím roce získaných architektonických studií Josefa Místeckého a návrhů Jožky Barucha. Početný soubor plakátů a knih se představil na výstavě *Identita* (Muzeum Kampa), mapující příběh českého grafického designu 20. století, na které spolupracovaly Iva Knobloch a Lucie Vlčková. Výběr knižní, grafické a plakátové tvorby doplnil výstavu *Vlastislav Hofman. Rytmus kompozice. Interiér a design kubismu*, připravenou Lucií Vlčkovou v souvislosti s připomenutím široké škály oborů, ve kterých tento architekt, scénograf a designér působil. Radim Vondráček spolupracoval na koncepci a obsahové náplni rozsáhlého reprezentativního výstavního projektu *Vltava slavná a splavná*, který bude realizován v roce 2025, a koncipoval též komorní výstavu na zámku Kamenice nad Lipou věnovanou rodu Geymüllerů. Lucie Vlčková připravila výstavu Alfonse Muchy a umělců působících kolem přelomu 19. a 20. století pro prezentaci v čínských muzeích a galeriích (Anhui, Šen-Čen, Šanghaj).

Artefakty sbírky grafik byly zastoupeny na exkluzivní výstavě *Od Michelangela po Callota. Umění grafiky manýrismu*, připravené Národní galerií v Praze ve spolupráci s muzeem Louvre. Početné soubory děl byly

zapůjčeny na výstavy Západočeské galerie v Plzni (*Umění prodat (se). Umělec ve spárech trhu 19. století a Očima Franze Kafky: Mezi obrazem a jazykem*). Probíhaly přípravy a výběr exponátů pro významné výstavy plánované na rok 2025, např.: *The Staging of Things* (Museum für Kunst & Gewerbe Hamburg), nebo *Ženy, mistryně, umělkyně 1300–1900* (Národní galerie v Praze).

Vědeckovýzkumná činnost

Vědeckovýzkumná činnost se zaměřila především na oblasti a cíle definované Dlouhodobou koncepcí rozvoje výzkumné organizace. Lucie Vlčková se věnovala průzkumu plakátů francouzské proveniencí z meziválečného období a jejich dobové reflexe v Čechách – dílčí výsledek, věnovaný organizaci a přijetí výstavy tiskárny Vercasson v Praze v roce 1923, publikovala v časopisu *Artlife*. V souvislosti s plánovanou výstavou velkoformátových francouzských plakátů (na rok 2026) probíhaly rešerše v archivních, knihovních a sbírkových fondech a byla provedena revize plakátů pařížských tiskáren z let 1918–1939 ve sbírce UPM. Pokračoval dlouholetý výzkum českého kubismu aktuálně zaměřený na designovou a interiérovou tvorbu Vlastislava Hofmana, který vyústil v již zmíněnou komorní výstavu v Domě U Černé Matky Boží. V rámci realizovaných rešerší v institucionálních i soukromých sbírkách byly současně dokumentovány i artefakty kubistické knižní tvorby pro další využití v následujících letech (v plánu výstava a kritický katalog k tématu *Kubismus v knižní tvorbě* v roce 2027). Magdalena Nerudová prováděla provenienční výzkum malířského díla *Venuše s Amorem*, které je součástí fondu obrazů sbírky užité grafiky, a připravila studii, prezentující hypotézu o autorství díla, která bude publikována v následujícím roce.

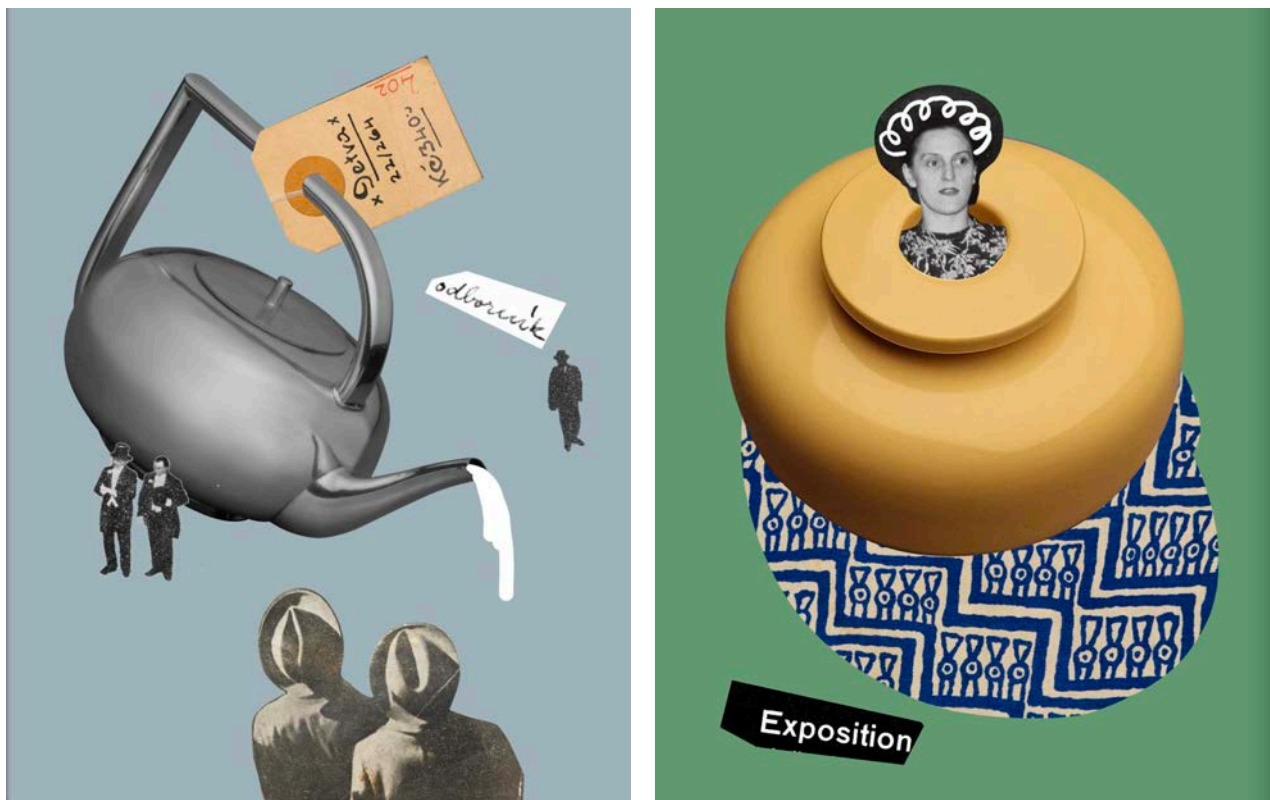

Vzácný exponát z výstavy v ČMB Vlastislav Hofman, Kávový soubor pro dvě osoby, před r. 1917, Graniton, Rydl & Thon, Svijany-Podolí, měkká kamenina, bílá glazura

V roce 2024 vyvrcholil dlouholetý výzkumný projekt Ivy Knobloch Svaz československého díla, podpořený GAČR. Vzniklé výstupy – obsáhlá monografie a objevná výstava – poukázaly na mezinárodní souvislosti vzniku a aktivit Svazu kontextuálním exkursem do historie obdobně působících institucí v Rakousku, Německu a Švédsku a upozornily též na aktivity Svazu českých Němců se sídlem v Liberci. Výzkum představil jak první období činnosti Svazu čs. díla spojené s prosazováním národního dekorativismu jako státního stylu, tak následné období funkcionalismu, ukázané často na málo známých výsledcích soutěží Svazu ze sbírek UPM. Připomenuty byly rovněž neznámé výstavy Svazu za okupace, akvizice švédského svazu do sbírek UPM v roce 1938 a nově objevená díla bytové kultury od architektů Josefa Hesouna nebo Ferdinanda Hrozinky. Výsledky komplexního výzkumu Svazu československého díla významně zhodnotily sbírkový a dokumentační fond UPM a zásadním způsobem obohatily poznatky o klíčové instituci designu v první polovině 20. století.

Publikační činnost

Iva Knobloch (ed.), *Žijeme lidsky? Reforma bydlení 1914–1948*, Svaz československého díla. Praha 2024, 651 s.

Koláže Kristiny Ambrozové za použití dobových fotografií a kreseb z fondu SČSD a fotografií sbírkových předmětů UPM byly součástí výstavy i knihy *Žijeme lidsky*

Iva Knobloch, Svaz československého díla v Uměleckoprůmyslovém museu, *Art and Antiques*, 2024, červen

Iva Knobloch, Komplex nadřazenosti, „Naše versus cizí“ v českém užitém umění mezi světovými válkami, in: *Acta Universitatis Carolinae, Philosophia et Historia, Českost a světovost moderního umění v českých zemích 1848–1948*, 2021 (publikováno 2024), č. 2, s. 77-82

Iva Knobloch, Typo&, in Linda Kudrnovská (ed.), *Identita, příběh českého grafického designu*, Praha 2024, s. 146-149

Lucie Vlčková – Ondřej Táborský – Lucie Česálková et al., Spotřební imaginace státního socialismu, in: *Umění*, 2024, s. 82-84

Lucie Vlčková, Vojtěch Preissig, in: Linda Kudrnovská (ed.), *Identita, příběh českého grafického designu*, Praha 2024, s. 220-225

Lucie Vlčková, Alfons Mucha, in: Linda Kudrnovská (ed.), *Identita, příběh českého grafického designu*, Praha 2024, s. 220-225

Lucie Vlčková, Jan Ziegloser a (nejen) výstava nejkrásnějších francouzských plakátů, in: *Artlife, I-II*, 2024, s. 26-37

Radim Vondráček (ed.), *ART, LIFE. Art for Life. Guide to UPM Permanent Exhibitions*, Prague 2023, 64 s.

Radim Vondráček, Svaz českého díla a idea oduševnělé práce, in: Iva Knobloch, *Žijeme lidsky? Reforma bydlení 1914–1948. Svaz československého díla / Housing Reform 1914–1948, The Czechoslovak Werkbund*, UPM v Praze – Slovart, Praha 2024, s. 17-27

Radim Vondráček, Ad sexaginta annos, in: Marcel Fišer (ed.), *Revelatio. Arbor vitae / Martin Souček*, GAVU Cheb – Arbor vitae Řevnice 2024, s. 172-173

Radim Vondráček (rozhovor), V mnoha oblastech je český design na špičce a trendy, red. Ema Ducháčková, *iUmeni.cz*, 15. 12. 2024

Další odborná a pedagogická činnost, práce s veřejností

Sbírka grafiky se výrazně podílela na činnostech směřujících k popularizaci kulturního dědictví a to příspěvky v médiích, účastí na konferencích i bezprostřední práci s veřejností v rámci edukačních programů. Radim Vondráček a Lucie Vlčková obnovili několik dekád přerušenu tradici vydávání vlastního periodika muzea založením časopisu *Artlife*, který sdílí jak výstupy výzkumu, tak popularizační obsah. Kurátorky Lucie Vlčková a Iva Knobloch spolupracovaly na závěrečném výstupu víceletého projektu *Identita* (kniha a výstava). Lucie Vlčková zajišťovala program celonárodní akce Noc vědců, kde prezentovala evropský projekt *Cultherit*, zaměřený na udržitelnost pracovních pozic v kulturním sektoru a atraktivitu sektoru pro nastupující generaci odborných pracovníků. Radim Vondráček zde představil ukázky novověké paleografie na příkladu dopisů Rudolfa Eitelbergera. Iva Knobloch se intenzivně věnovala práci s publikem v rámci komentovaných prohlídek výstavy *Žijeme lidsky?* Lucie Vlčková prováděla výstavou Vlastislava Hofmana a zúčastnila se konference *Od počátků reklamy k modernímu marketingu*, pořádané Filozofickou fakultou UK a Národním technickým muzeem.

Žijeme lidsky ?

Uměleckoprůmyslové museum v Praze
Museum of Decorative Arts in Prague
23. 05. — 15. 09. 2024

V INTERIÉRU

upm.cz

u(p)m

Česká televize

ART ANTIQUES

Svaz československého díla 1914–1948
hnutí za reformu bydlení

Czechoslovak Werkbund 1914–1948
the housing reform movement

Do edukačních aktivit se vedle kurátorů výrazněji zapojili též správci sbírky, zejména Lucie Kölblersberger a dokumentátorka Tereza Janoušková, spolupracující na přípravě projektu v programu Erasmus, zaměřený na vzdělávání dospělého publika.

Kurátoři nadále pedagogicky působili jako externisté na vysokých školách, vystupovali na konferencích a pracovali ve vědeckých radách a odborných komisích. Iva Knobloch přednášela Dějiny grafického designu na UMPRUM, byla certifikátorkou Registru uměleckých výstupů, komise doktorského programu Fakulty architektury ČVUT, dále členkou výstavního výboru PNP. Lucie Vlčková byla certifikátorkou Registru uměleckých výstupů, členkou odborné a akviziční komise Muzea literatury (umělecké sbírky), Moravské galerie v Brně a Muzea Prahy, pedagogicky působila jako konzultant a oponent diplomových prací z oboru grafické a mediální tvorby na Vysoké škole kreativní komunikace. Radim Vondráček působil jako garant semináře Arts managementu na VŠE, připravil několik přednášek a komentovaných prohlídek pro studenty FF UJEP, KTF UK, TU Liberec i pro zahraniční delegace z Japonska, Tchaj-wanu, Hongkongu, Londýna či Berlína. Působil v komisi Národní soutěže Gloria musaealis (jako předseda poroty), ve Vědecké radě ZČM v Plzni, v poradním sboru pro akviziční činnost ZČG v Plzni, v Akademii designu a dalších komisích. Magdalena Nerudová se pedagogicky angažovala v rámci semináře Dějiny křesťanského umění na KTF UK a spolu s Markétou Šiblovou realizovaly celodenní interaktivní workshop pro veřejnost, přibližující jednu z historických fotografických technik: Kyanotypie / Když světlo kreslí modře.

PhDr. Lucie Vlčková, Ph.D.,
ředitelka sbírek a výzkumu a vedoucí kurátorka sbírky

III. Sbíрка fotografie UPM

Sbíрка fotografie UPM, jejíž počátky spadají již do roku 1902, se v roce 2024 věnovala jak aktivní a systematické sbírkotvorné činnosti, v níž klíčové místo v posledních letech zaujímá převzetí výjimečného daru životního díla Josefa Koudelky, tak prezentaci historických i novějších sbírkových fondů na výstavách doma či v zahraničí. Kurátor Jan Mlčoch připravil jako každoročně sérii komorních výstav v Galerii Josefa Sudka a externě spolupracoval také s dalšími výstavními institucemi, především s Galerií hlavního města Prahy. Tomáš Pospěch se věnoval péči o donaci Josefa Koudelky a o odborné zpracování tohoto fondu, které vyústilo v další úspěšné muzejní a galerijní prezentace autorova díla.

Akvizice a péče o sbírku

Do sbírky bylo v roce 2024 nově zainventováno celkem 228 kusů fotografií. Rozmnožila se o nákupy prací autorů, jako byli např. Josef Binko a Karel Kruis (9 ks), Karel Cudlín (2 ks) nebo Jan Jedlička (69 ks). Početnou skupinu akvizic představovaly opět dary, související často s odbornými a výstavními aktivitami muzea. Sbíрка tak získala práce Karla Cudlína (10 ks), Václava Sivka a Jaroslava Šálka (8 ks), Heleny Wilsonové (59 ks), Pavla Scheuflera (4 ks), Radka Brousila (6 ks) nebo V. Strömingera (1 ks). Významným obohacením fondu daguerrotypie se stalo několik těchto děl ze sbírky Rudolfa Skopce (8 ks). Ze zahraničních autorů muzeum získalo soubor prací slovenské fotografky Viery Slávikové (47 ks). Vedle těchto dílčích nákupů a darů sbírku obohatila především další část daru fotografií Josefa Koudelky, v první řadě 291 fotografií z jeho cyklu *Ruiny*, provedených v několika formátech. Darovací smlouvy k této další vlně daru byly v Praze podepsány v říjnu 2024 a zahrnuly rovněž další autorovy slavné cykly (více než 740 fotografií) a také fond jeho negativů.

Dále probíhala jednání o nákupu sbírky nejstarší moravské a slezské fotografie profesora Jaroslava Boučka. Ministerstvo kultury bylo požádáno o konzultaci, jak v této záležitosti postupovat v případě, že se v daném oboru nepodaří najít soudního znalce, o jehož posudek by se nákup opíral. Akvizice zapsané do Museionu za rok 2024 činily celkem 104 položek. Správkyně sbírky Jitka Štětková pokračovala v práci na uložení a lokacích sbírky v Centrálním depozitáři ve Stodůlkách. Inventarizace fotografických fondů zahrnula do listopadu 2024 celkem 2 694 položek, pokračovaly i zápisy v rámci digitalizace a online zpřístupnění fondu (zpracováno 1 062 záznamů).

Prezentace sbírky

Výstavní akcí roku byla prezentace nejnovějšího fotografického cyklu Josefa Koudelky *Ruiny*, která se uskutečnila v historické budově muzea od 4. prosince 2024 do 30. března 2025. Fotografie vznikaly mezi léty 1991 až 2017 na více než dvou stovkách archeologických míst ve Středozeří a zachytily dříve reprezentativní monumenty řecko-římského světa, proměněné dnes v pouhé pozůstatky své bývalé slávy. Výstava, jejímž kurátorem byl Tomáš Pospěch, zaujala široké publikum a byla provázena přednáškovým cyklem i projekcí filmu „Koudelka překračuje stejnou řeku“ tureckého režiséra a dokumentaristy Coskuna Asara, který zachytil Koudelkovu práci na tomto projektu.

Fotografie Josefa Koudelky z výstavy RUINY. Řecko, Epidaurus 2016

Jak již bylo zmíněno v úvodu, Jan Mlčoch opět připravil trojici komorních výstav v Galerii Josefa Sudka. Nejprve to byla výstava *Tváře* s pracemi reportážního fotografa Zdeňka Merty, který léta vytvářel dvojportréty

významných osobností českého kulturního života, doplněná autoportréty hudebníka Jiřího Stivína ze stejného prostředí. Poté následoval výběr fotografií na téma *Josef Sudek a Fotoklub Praha*, který objevně přiblížil činnost tohoto prvního sdružení progresivních mladých fotografů v Praze v kontextu tvorby jak Sudka samotného, tak jeho blízkých přátel. V závěru roku se v galerii uskutečnila první samostatná výstava české fotografky *Heleny van der Kraan*, která se po své emigraci v roce 1968 prosadila v Nizozemsku jako významná autorka respektovaná i tamní galerijní komunitou.

Ve spolupráci s Galerií hlavního města Prahy Jan Mlčoch autorsky koncipoval rozsáhlou retrospektivu fotografického díla Heleny Wilsonové (Dům fotografie, 12. 11. 2024 – 23. 2. 2025), kam muzeum zapůjčilo 134 fotografií. Autorka byla v 70. letech členkou legendární Křížovnické školy, volného sdružení výtvarníků, básníků a uměleckých experimentátorů, a výstava zachytila nejen aktivity této skupiny přátel, ale představila celou autorčinu tvorbu až do 80. let, kdy byla společně se svým manželem v kanadském exilu.

Pohled do výstavy Helena Wilsonová: Fotografie. Výstava proběhla v GHMP v Domě fotografie a přinesla neobyčejné svědectví o neoficiální výtvarné scéně v době normalizace

Kromě těchto samostatných výstav se sbírka menšími soubory podílela na výstavě tvorby Svazu československého díla v hlavní budově muzea, na výběru z tvorby Petry Skoupilové ve foyer UPM, na prezentaci fotografií Jiřího Tomana *Snění s otevřenýma očima* v Gočárově galerii v Pardubicích (26. 6. – 20. 10. 2024), na rozsáhlém projektu *Nové realismy, Moderní realistické přístupy na československé výtvarné scéně 1918–1945* (GHMP Městská knihovna, 27. 3. – 25. 8. 2024) nebo na výstavě *IN MARGINE: Rám – sokl – vitrína* v Galerii 8smička v Humpolci (2. 3. – 19. 5. 2024). Fotografické podklady pro zhotovení faksimilií byly poskytnuty na výstavu *Sudek + Chotek, Kačina a fotografie*, pořádanou v Národním zemědělském muzeu Kačina nebo pro projekt Jiřího Šiguta *Hukvaldy* v Sudkově ateliéru v Praze.

Bezesporu nejvýznamnější zahraniční prezentací sbírky byla rozsáhlá výstava *Josef Koudelka: Gypsies, Invasion 68, Exiles* v prestižní jihoamerické fotografické galerii Instituto Moreira Salles v Sao Paulo v Brazílii (17. 5. – 30. 8. 2024), na níž byl představen výběr přibližně 250 prací z nejslavnějších autorových fotografických cyklů. Kromě toho sbírka spolupracovala na výstavě *Georges Simenon*, uspořádané ve Fondazione Cineteca v italské Bologni (2. 1. – 24. 5. 2024), kam byly poskytnuty podklady k 51 fotografiím Hanse Ernesta Oplatky pro výstavní faksimilie.

Vědeckovýzkumná činnost

Kurátoři sbírky se věnovali úkolům dle plánu Koncepce rozvoje výzkumné organizace, který zahrnoval pro tento rok především dva výsledky aplikovaného výzkumu – výstavy věnované fotografce módy Petře Skoupilové a cyklu Ruiny Josefa Koudelky. K oběma výstavám byly vydány kritické katalogy za účasti dalších odborníků z akademické i galerijní sféry. Na monografii Petry Skoupilové se podílel teoretik fotografie Pavel Vančát a pedagožka a odbornice na oděvní módu Helena Jarošová, do katalogu k cyklu Ruiny přispěl textem renomovaný francouzský teoretik a profesor klasické archeologie Alain Schnapp.

Zároveň byly zahájeny práce na přípravě výstavního a publikačního projektu na rok 2025, věnovaného dílu reklamního fotografa Freda Kramera. Jan Mičoch podnikl archivní rešerše a průzkum rozsáhlé autorovy pozůstalosti uložené v UPM.

Publikační činnost:

Jan Mičoch, Fotografka Helena Wilsonová: Pohrdání „indiány“ jí připomnělo přístup komunistů k undergroundu, *Qartal, čtvrtletník Galerie hlavního města Prahy*, č. 16, 2024, str. 24-29

Jan Mičoch, Za profesorem Zdeňkem Kirschnerem (nekrolog), *Věstník Asociace muzeí a galerií*, č. 3/2024, str. 28

Jan Mičoch, texty k fotografiím, in: *Georges Simenon: Una Francia sconosciuta*, Milano 2024

Tomáš Pospěch, An Ordinary House, in: *Jana Šturdíková: DOM / HOUSE*, PositiF, Praha 2024, s. 142-145

Tomáš Pospěch (ed.), *Josef Koudelka – Ruiny*. UPM a Karel Kerlický/KANT, Praha 2024, 112 s.

Tomáš Pospěch (ed.), *Pavel Vavroušek / Fotograf odcházejícího světa – Photographer of the Departing World*, PositiF, Praha 2024, 280 s.

Tomáš Pospěch – Pavel Vančát (ed.) – Helena Jarošová, *Petra Skoupilová. Módní fotografie 1975–2003*, Uměleckoprůmyslové museum, Praha 2024, 200 s.

Tomáš Pospěch, Pocta všem fotografiím, které nevznikly, in: *Mária Piatriková: Nefotografie*, vydal Projekt Kekse, Bratislava 2024

Další odborná a pedagogická činnost, práce s veřejností

Pracovníci sbírky poskytovali rady a konzultace badatelům převážně z řad domácích a zahraničních studentů a pedagogů (University of Hartford, FAMU, FA ČVUT, Ostravská univerzita, Univerzita T. Bati aj.) i dalším odborníkům a zájemcům. Sbírkou navštívilo za studijním účelem v roce 2024 celkem 11 badatelů.

Jan Mičoch se průběžně po celý rok věnoval komentovaným prohlídkám výstav v Galerii Josefa Sudka (na téma fotografií Jana Posselta, Zdeňka Merty a Jiřího Stivína, Josefa Sudka a jeho přátel ve Fotoklubu Praha nebo tvorby Heleny van der Kraan). Pro veřejnost rovněž připravil kurátorskou prohlídku výstavy Heleny Wilsonové v Domě fotografie. Účastnil se kolokvia k připomínce díla nedávno zesnulého historika fotografie Antonína Dufka v MG Brno (28. 11. 2024). Pro muzejní Noc vědců připravil panel o fotografické sbírce a pronesl přednášku na téma *Fotografická sbírka a její vědecká laboratoř Galerie Josefa Sudka* (27. 9. 2024). Působil v Umělecké radě FUD Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, spolupracoval s Českým rozhlasem Vltava, Českým Rozhlasem+, Českou televizí a dalšími médii.

Tomáš Pospěch vyučoval na Institutu tvůrčí fotografie Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity v Opavě (Intermediální tvorba, Dějiny umění IV a Dějiny umění V, Kurátorský seminář). Připravil workshop Autorská kniha pro festival Měsíc fotografie v Bratislavě, účastnil se diskusního setkání v Knihovně Václava Havla na téma *Josef Koudelka I Deníky a NEXT* (11. 11. 2024), přednášel o autorské knize v Galerii Díra v Ostravě a byl členem rady komisí, např. nákupní komise MG Brno, redakční rady časopisu *Fotograf a Sešitu pro umění*, teorii a příbuzné zóny (AVU) nebo členem habilitační komise na Fakultě výtvarného umění VUT v Brně.

Jan Mičoch,
kurátor sbírky

IV. Sběrka textilu, módy a hraček

Klíčovým úkolem se stalo pokračování projektu NAKI III „Od aristokratického dvora po divadelní scénu. Historická garderoba ve fondech českých hradů a zámků v evropském kontextu.“ Pozornost se soustředila především na oděvy a oděvní doplňky šlechtického původu ve sbírce Uměleckoprůmyslového musea v Praze. Intenzivněji byla rozvíjena spolupráce s dalšími institucemi v rámci grantu, především s Národním památkovým ústavem a Univerzitou Palackého v Olomouci. Druhým významným úkolem byla příprava výstavy a publikace s názvem „Kde ty všechny kytky jsou. Textilní tisk: oděv a šátky 1920–1990“. Značný čas byl věnován zpracování početného konvolutu rozměrných tapiserií Jana Hladíka, které UPM získalo v minulých letech z pozůstalosti manželů Hladíkových. Všechny kurátorky se intenzivně věnovaly poradenství, časově náročným konzultacím s laickou i odbornou veřejností včetně propagace muzejních projektů v médiích a na sociálních sítích.

Akvizice a péče o sbírky

Nejvýznamnější akvizicí se stala bruselská tapiserie „Koloseum“ z cyklu „Divy světa“ z první poloviny 17. století. V součinnosti s NPÚ probíhala lustrace původu tohoto výjimečného díla, jeho prohlášení za kulturní památku a následné zakoupení z prostředků mimořádné dotace MK ČR do sbírek UPM. Díky dotaci MK ČR z programu ISO II/D – preventivní ochrana před nepříznivými vlivy prostředí – také úspěšně proběhla první etapa restaurování dvorských šatů z pražského salonu Julie Eisner. Ve spolupráci s restaurátorkou textilu byly připraveny podklady pro žádost o dotaci na druhou etapu restaurování těchto cenných dvorských šatů.

Oděvní sbírka 19. století se obohatila nákupem kolekce hřebenů do dámských účesů. Nejvýznamnějším a nejpočetnějším darem byl konvolut dámského hedvábného prádla z 30. let 20. století, původně náležející manželce obchodního a zástupce firmy Škoda Plzeň. Další dary představují spíše jednotlivosti doplňující kolekce jednotlivých typů oděvů a doplňků i autorské kolekce, jako například pánský zimní plášť z dosud neznámého módního závodu Jan Bouchner, sako z módního závodu Františka Kotalíka, dámský plášť zajímavého střihu z 30. let 20. století od neznámého výrobce, bílý bavlněný secesní plážový kostým nebo dokonale zachované letní pánské polobotky firmy Baťa.

K prvořadým akvizicím sbírky druhé poloviny 20. století se řadí již druhý konvolut dámských společenských oděvů vytvořených v pařížských módních domech 50. a 60. let minulého století, např. Pierra Balmaina a dalších. Tyto oděvy, které darovala do sbírky Diana Phipps Sternbergová, jsou výjimečnými doklady francouzské haute couture, které dosud nebyly ve sbírce zastoupeny.

V oblasti hraček získalo muzeum celoživotní sbírku evropských a mimoevropských hraček z pozůstalosti prof. Josefa Kanderta, kurátora Národního muzea. Z přírůstků současného designu to byly především výtvarné textilní hry Evy Volfové a dřevěné hračky firmy Johann Schowanek, které se váží k výzkumnému úkolu.

Prezentace sbírky

Sběrka pod vedením Konstantiny Hlaváčkové se soustředila na přípravu výstavy textilního tisku „Kde ty všechny kytky jsou“, plánované na jaro 2025. Byl dokončen výběr exponátů a jejich příprava pro výstavu i publikaci, následovala spolupráce s designérem výstavy, fotografickým ateliérem, grafiky, restaurátory a výstavním, edičním a edukačním oddělením. Dále pokračovala organizační příprava výstavy Cristóbal Balenciagy ve spolupráci s nadací SpainArt.

Návrh vizuálu výstavy Kde ty všechny kytky jsou

Společně s restaurátorským oddělením kurátorky sbírky realizovaly dílčí obměny stálé expozice ART, LIFE z důvodu ochrany citlivého historického materiálu. Z expozice byla vyjmuta tzv. Broumovská kasule a nahrazena jinou středověkou kasulí. Před uložením předmětu do depozitáře připravila Markéta Grill Janatová komentovanou prohlídku zaměřenou na výšivky Broumovské kasule a zpracovala příspěvek o historii kasule pro prezentaci UPM na Seznam Media. Obdobně byla v expozici provedena výměna empírových šatů z důvodu jejich zhoršeného stavu.

Pro Multifunkční sál UPM připravila Markéta Vinglerová výstavu významné textilní výtvarnice Renaty Rozsivalové v rámci cyklu věnovaného autorské tvorbě českých tvůrců tapiserií, pod názvem *Krajiny setkání* (říjen 2024 – leden 2025). Exponáty sbírky se významně uplatnily i v dalších výstavních projektech muzea, především ve výstavě Svazu československého díla.

Vědeckovýzkumná činnost

V roce 2024 pokračovala především spolupráce UPM, NPÚ a Univerzity Palackého v Olomouci na výzkumném projektu NAKI III „*Od aristokratického dvora po divadelní scénu. Historická garderoba ve fondech českých hradů a zámků v evropském kontextu*“. Za UPM se na něm podílejí kurátorky sbírky textilu Markéta Grill Janatová, Eva Uchalová, Konstantina Hlaváčková a restaurátorka textilu Alena Samohýlová, které se v roce 2024 věnovaly hlavně průzkumu oděvů a oděvních doplňků šlechtického původu ve sbírce UPM a fondu NPÚ. Plánovaným výsledkem projektu za rok 2024 byl příspěvek v odborném periodiku.

Šlechtické oděvy jsou úžasné samy o sobě, ale také s sebou nesou velké příběhy jejich původních majitelů. Výstupem výzkumného projektu bude i výstava, kterou UPM připravuje na podzim 2026

Konstantina Hlaváčková se v rámci připravovaného výstavního projektu věnovala průzkumu sbírky UPM a také mezinárodní výzkumné spolupráci se soukromou textilní sbírkou Paul and Karen Rennie Collection v Londýně, kde objevila významné ukázky britské produkce tištěných šátků. Dále navštívila Imperial War Museum v Londýně, kde se zaměřila na studium tištěných šátků, únikových map a oděvů z druhé světové války (dojednána zápůjčka na výstavu 2025). Kromě toho úzce spolupracovala na přípravě monografie věnované fotografické tvorbě Petry Skoupilové.

Markéta Janatová se zaměřila především na terénní výzkum v rámci studia uměleckořemeslných návrhů a realizací Křesťanské akademie v Praze, během kterého se podařilo dohledat několik dochovaných artefaktů z produkce Akademie v církevních i muzejních sbírkách.

Markéta Vinglerová se soustředila na dopracování textů o významných textilních tvůrcích Ústředí lidové umělecké výroby (ÚLUV) pro rozsáhlý publikační a výstavní projekt připravovaný slovenskou kurátorkou Zuzanou Šidlíkovou pro rok 2025 v Bratislavě a v Brně. Byla zároveň konzultantkou plánované zápůjčky exponátů ze sbírky UPM na tento výstavní projekt.

Eva Uchalová se účastnila výzkumu norského badatele Widara Haléna, zkoumajícího tvorbu textilní výtvarnice Otti Berger, jejich kontaktů s Jaroslavou Vondráčkovou a s módním závodem Rosenbaum. Dále

se zaměřila na dokončení výzkumu ke studii o pražském krejčím Karlu Stuchlíkovi a jeho módním závodech v Praze v letech 1940–1949. Studie s názvem *Ambice a zklamání. Osudy pražského krejčího Karla Stuchlíka a jeho závodu na pozadí dějinných zvratů* byla odevzdána pro Pražský sborník historický, který vyjde v roce 2025 s vročením 2024.

Marie Míčová se v rámci přípravy výstavy a katalogu firmy Johann Schowanek věnovala řadě rešerší a připravila studii pro muzejní časopis *Artlife*. Dále spolupracovala s Galeríí Benedikta Rejta na výstavě *Hra*, a to textem do katalogu, přednáškou a konzultacemi s badateli především z řad studentů uměleckých vysokých škol, kteří projevovali zvýšený zájem o design 70. a 80. let 20. století.

Publikační činnost

Konstantina Hlaváčková, Tištěný šátek jako historický dokument 1900–1960, in: *Textil v muzeu*, 2024, 20/1, Moravské zemské muzeum 2024, s. 37-48

Markéta Grill Janatová – Alena Samohýlová, Obutí pro šlechtičnu i svatou. Barokní dámské pantofle ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze a okruh analogické obuvi, in: *Textil v muzeu*, 2024, 20/1, s. 24-36

Marie Míčová, Design hraček a nostalgje tradice, in: *Je to hra*, Galerie Benedikta Rejta, Louny 2024, s. 118-125

Marie Míčová, Typologie hračkářské výroby firmy Johann Schowanek, její recepce a transformace v díle Viktora Fixla, časopis *Artlife*, I, 2024. č. 1-2, s. 18-25

Eva Uchalová, *Ambice a zklamání. Osudy pražského krejčího Karla Stuchlíka a jeho závodu na pozadí dějinných zvratů*, *Pražský sborník historický* (vyjde v roce 2025 s vročením 2024)

Markéta Vinglerová, Presentace děl Antonína Kybala ve sbírkách UPM, *Revue Život*, 2024

Další odborná činnost a práce s veřejností

Konstantina Hlaváčková pokračovala v mnohaleté přednáškové činnosti na pražské DAMU, katedra scénografie – kostým a maska, kde přednášela na téma dějiny oděvu (včetně práce se studenty ve stále expozici a v depozitáři). Obdobně se věnovala studentům UMPRUM ve spolupráci se Simonou Rybákovou, vedoucí oděvního ateliéru. Přispívala k popularizaci sbírky na mnoha úrovních, např. s časopisem *VOGUE*, pro nějž připravila rozhovor a realizovala focení s Libuší Jarcovjácovou v textilním depozitáři UPM. Dále spolupracovala s Juditou Matyášovou na přípravě edukačních přednášek v rámci připravované výstavy textilního tisku, poskytla konzultace Nadaci Olgy Havlové a věnovala se studijní návštěvě krajkářského spolku z Madridu.

Markéta Grill Janatová se aktivně účastnila „Noci vědců“, na které v rámci prezentace vědecké činnosti UPM představila probíhající projekt programu NAKI III, dále prováděla řadu rešerší sbírky UPM pro badatele, odpovídala na nabídky darů a na dotazy k historickým textiliím. Rovněž vedla odbornou praxi studentky ze Střední umělecké školy textilních řemesel v Praze.

Markéta Vinglerová se průběžně věnovala náročnému administrativnímu převodu části sbírkových předmětů technického charakteru z bývalého Muzea textilu v České Skalici do Národního technického muzea v Praze, v součinnosti s vedoucí majetkoprávního oddělení Janou Croy a kurátorkou Lucií Střechovou z NTM. Převod se bude finalizovat v roce 2025. S touto činností se pojila řada služebních výjezdů do České Skalice, Dvora Králové n. Labem a Čelákovic. Kromě toho se věnovala přednáškové činnosti: v letním semestru 2024 vedla v rámci magisterského programu Textilní fakulty Technické univerzity v Liberci přednášky a cvičení „Textilní umění a design druhé poloviny 20. století a počátku 21. století“. Byla také členkou komisí při diplomových obhajobách textilního ateliéru na VŠVU v Bratislavě a poskytla řadu konzultací umělcům věnujícím se textilní tvorbě. V únoru 2024 kurátorsky připravila komorní výstavu současné a historické výšivky v komunitním kulturním centru Schule v Šedivínách „Zimní práce“: <https://schule.cz/zimni-prace-kurator-marketa-vinglerova>.

Eva Uchalová spolupracovala s Českým rozhlasem, jemuž poskytla např. interview o střevících anglické firmy RAYNE ze sbírky UPM, a také s Českou poštou na výběru motivů na známku z tvorby Hany Podolské. Zodpovídala dotazy laické i odborné veřejnosti, poskytla konzultace např. kolegům z Museum für angewandte Kunst Wien (Lara Steinhäuser) týkající se oděvů Wiener Werksätze ve sbírkách UPM nebo Múzeu mesta Bratislavy (Zuzana Francová) ohledně Czechoslovak Art Studio, Chicago, 20. léta 20. stol. Věnovala se rovněž edukačním a osvětovým akcím, byla členkou nákupní komise Oddělení starších českých dějin Národního muzea a Muzea Prahy.

PhDr. Konstantina Hlaváčková,
vedoucí kurátorka sbírky

V. Sběrka nábytku, prací ze dřeva, plastů a hodin

Činnost sbírky se soustředila na úkoly spojené s významnými výstavními projekty *Kabinety. Mistrovská díla uměleckého řemesla 16. a 17. století z českých sbírek* (kurátor Jiří Fronek, zahájeno na konci roku 2023) a *Žijeme lidsky? Reforma bytové kultury 1918–1948, Svaz československého díla* (kurátorka Iva Knobloch). Zahájena byla revize expozice nábytku – otevřeného depozitáře – na zámku v Kamenici nad Lipou, jejímž cílem je definování potřeb z pohledu ochrany sbírkových předmětů i z důvodů zamýšlené aktualizace expozice. Dominantním výzkumným tématem v činnosti sbírky se v uplynulém roce stalo zahájení prací na pětiletém výzkumném projektu, věnovaném komplexnímu zhodnocení působení a přínosu Karla Heraina (1890–1953), významného historika umění, který svůj profesní život spojil od roku 1919 s působením v UPM, kde byl v letech 1934–1948 ředitelem. Řešitelky projektu Mariana Kubištová a Lucie Skřivánková personálně sbírku posílily po návratu z mateřské dovolené.

Akvizice a péče o sbírky

Z nabídky soukromých dárců se podařilo obohatit nyní cíleně doplňovaný soubor designu českého mobiliáře druhé poloviny 20. století. Vedle malé kolekce prací ze 70. let se nejvýznamnější akvizicí stala modulární nábytková stěna architektky Jarmily Lomové rozené Kotěrové (1934–2024), vnučky arch. Jana Kotěry, absolventky VŠUP v ateliéru prof. Benše (1953–1959). První projekční zkušenosti získala ve slavném ateliéru Cubr – Hrubý – Pokorný ve Stavoprojektu. Od roku 1960 pak působila jako designérka v Ústředí uměleckých řemesel (zde se podílela na návrzích interiérů např. Slovenské jízdby na Václavském náměstí, ředitelství Čs. televize na Kavčích horách nebo někdejšího hotelu International v Praze-Podbabě ad.). Nábytkovou stěnu navrhovala pro obývací pokoj svého bytu. Striktní funkcionalitu zde vyvažovala použitím ušlechtilé exotické dýhy s výraznou texturou a leptaného skla a navázala tak na nejlepší tradice nábytkové produkce Spojených UP závodů Brno. Péče o sbírku se soustředila na revizi stavu jednotlivých kusů v expozici Cesty designu – otevřeném depozitáři nábytku v Kamenici nad Lipou, dále v expozici v Klášterci nad Ohří a v Bauerově vile v Libodřicích. Kurátoři spolu s restaurátory dále vyhodnocovali zjištění a začali pracovat na komplexní strategii péče o sbírku.

Prezentace sbírky

V průběhu roku se veřejnosti představily nejcennější fondy sbírky nábytku. Nejprve to bylo prostřednictvím výstavy *Kabinety. Mistrovská díla uměleckého řemesla 16. a 17. století z českých sbírek*, realizované ve spolupráci s NPU a Lobkowiczkými sbírkami. Výstava vůbec poprvé souborně přiblížila tento typologicky a výtvarně výjimečný fenomén a shromáždila nejcennější manýristické a raně barokní kabinety z řady českých sbírek, včetně fondu UPM, v němž vynikají zvláště práce augsburských dílen 17. století.

Ukázky moderního designu nábytku ze sbírky UPM byly pak bohatě zastoupeny ve výstavě *Žijeme lidsky?*, věnované činnosti Svazu československého díla a dobovým snahám o reformu bytové kultury od založení svazu roku 1914 až do roku 1948. Zastoupena zde byla významná díla Pavla Janáka, Josefa Gočára, Ladislava Žáka, Jindřicha Halabaly, Karla Koželky a řady dalších designérů nábytku.

Souborem nábytku z rané kubistické tvorby Vlastislava Hofmana sbírka prezentovala svou světově unikátní kolekci českého kubistického mobiliáře (nedávno obohacenou o akvizice zásadního významu) na výstavě *Vlastislav Hofman: rytmus kompozice / interiér & design kubismu*. Komorní výstavu v Domě U Černé Matky Boží kurátorsky připravila Lucie Vlčková při příležitosti autorových výročí (140 let od narození a 60 let od úmrtí).

Vědeckovýzkumná činnost

V rámci dlouhodobého výzkumu evropské nábytkové tvorby 16.–19. století v českých sbírkách (úkol v rámci DKRVO) kurátor Jiří Fronek pokračoval v dokumentaci historického mobiliáře s výzdobnou technikou *commessi di pietre dure a scagliola*. Věnoval se výzkumu dvou mimořádných stolů typu „gueridon“ ze sbírky markýze Tommaso degli Obizzi (1750–1803) na zámku Catajo u Padovy (od r. 1875 ve sbírce Františka Ferdinanda d'Este), jež jsou pozoruhodnou kombinací florentské mozaiky a lakové techniky. Desky stolu *in commessi di pietre dure e tenere* reprezentují po všech stránkách velmi kvalitní ukázkou práce florentské medicejské dílny (Opificio delle pietre dure) z let ca 1660–70. J. Fronek dále navázal na předchozí spolupráci s Národním památkovým ústavem v rámci projektu *Kabinety* a soustředil se na průzkum mobiliáře z někdejší sbírky rodu Longueval-Buquoy na hradu a zámku Rožmberk nad Vltavou. V současné hradní expozici vyniká desítky prací, které lze zařadit do kategorie výjimečných ukázek evropské nábytkové tvorby 16. až 19. století (trojice chebských kabinetů s reliéfní intarzií, časně barokní kabinety z Augsburgu zdobené pozoruhodnou miniaturní malbou na perleti a destičkami *in pietra paesina*). Průzkum přinesl mimo jiné nové zařazení velkého kabinetu (stipo) a psacího sekretáře (bureau) zdobených marketerií v ebenu a slonovině a

drahými kameny (doposud pokládáných v rámci expozice za jihoněmecké práce ze 17. století) do produkce rodinné dílny ebenisty Ferdinanda Pogliani (1832–1899), který spolu se svými syny provozoval dílnu a obchod v Miláně. Tento luxusní historizující nábytek s bravurně provedenou marketerií ze slavné milánské dílny Pogliani zakoupil Georg Johann Heinrich Longueval-Buquoy (1814–1882), vášnivý sběratel umění, nejspíše na výstavě ve Vídni roku 1873. J. Fronek také spolupracoval na významném výstavním a publikačním projektu NG v Praze *Od Michelangela po Callota: Umění grafiky a manýrismu*, kde prezentoval majolikovou konvici (*brocca*) s ovidiovským námětem Orfeus mezi zvířaty, pocházející původně z moravské sbírky Františka Kretze (1859–1929). V kontextu výstavy reprezentovala svou pozoruhodnou formou i malovanou výzdobou italské majoliky *stile bello* jednu z významných oblastí transferu výtvarných idejí prostřednictvím renesanční grafiky.

Mariana Kubištová, která se do sbírky navrátila po mateřské dovolené na částečný úvazek, se věnovala spolu s Lucií Skřivánkovou přípravné práci na výzkumném projektu „*Karel Herain (1890–1953): Nenápadná kapacita evropského formátu*“, na kterém postupně budou participovat i další sbírková pracoviště a který se stane v nadcházejících letech jedním ze stěžejních badatelských úkolů muzea.

Publikační činnost

Jiří Fronek, Konvice s námětem Orfeus mezi zvířaty (katalogové heslo), in: *Od Michelangela po Callota. Umění grafiky a manýrismu*, Blanka Kubíková, Alena Volrábová (eds.), Národní galerie v Praze 2024, č. kat. 144, s. 346 (kap. VIII Grafika jako prostředek šíření inspirace a předloh)

Jiří Fronek, Ewer with Orpheus among Animals (katalogové heslo), in: *From Michelangelo to Callot. The Art of Mannerist Printmaking*, Blanka Kubíková, Alena Volrábová (eds.), National Gallery in Prague 2024, č. kat. 144, s. 346 (kap. VIII Prints as a Means of Spreading Inspiration and Models)

Mariana Kubištová – Lucie Skřivánková, Okna do krásného Severu: Význam, propagace a ohlas skandinávských výstav v Uměleckoprůmyslovém museu v Praze v letech 1936–1939, in: *Artlife I*, 2024, č. 1-2, s. 4-17

Mariana Kubištová [společně s Hanou Buddeus], *Sedící dívka: Umění v bytě*, in: Kateřina Piorecká – Marie Brunová – Lukáš Holeček – Martin Lukáš (eds.), *Gesto a skutečnost (Umění v meziválečném Československu, vol. 1. Obyčejný život)*, Praha 2024, s. 423-432

Další odborná a pedagogická činnost, práce s veřejností

Jiří Fronek se jako autor projektu nadále věnoval prezentaci výstavy a publikace „*Kabinety. Mistrovská díla uměleckého řemesla 16. a 17. století z českých sbírek*“, zahájené na sklonku roku 2023. Vedl komentované prohlídky pro veřejnost i odborné pracovníky a studenty, připravil přednášku a poster o projektu *Kabinety* pro Noc vědců v UPM. V rámci expozice UPM českého kubismu v Domě U Černé Matky Boží přednesl přednášku na téma *Kubistická keramika*. Působil jako konzultant v oblasti historického mobiliáře a vypracoval řadu expertních posudků historického mobiliáře pro odborné instituce. Také se podílel spolu s Marií Míčovou a Janou Krasickou na zajištění agendy vydávání vývozních povolení podle zákona č. 71/1994 Sb. o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty.

Mariana Kubištová se zapojila přednáškou *Média, zprostředkovatelé a vztahy v českém užitém umění první poloviny 20. století* do přednáškového cyklu "Současný stav bádání: Aktuální otázky v oboru dějin umění", pořádaného Katedrou dějin umění Filozofické fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Dále přednášela cyklus "*Dějiny uměleckého řemesla*" v Ústavu chemické technologie restaurování památek VŠCHT (LS 2023/2024). V rámci expozice UPM českého kubismu v Domě U Černé Matky Boží měla přednášku "*Architektura (nejen) kubismu ve fotografii*". Pro studenty 1. ročníku studijního programu Design na Fakultě architektury ČVUT uspořádala exkurzi v Centrálním depozitáři UPM na téma seznámení s muzeem.

Lucie Skřivánková uspořádala u příležitosti křtu stejnojmenné publikace k výstavě *Dětem na míru* ve Slovenském národním muzeu v Bratislavě komentovanou prohlídku výstavy, podílela se na křtu též publikace v UPM a spojila jej s rozhovorem s Martinem Pávkem, synem Daisy Mrázkové; zúčastnila se uvedení knížky *KUK pro miminko* od Daisy Mrázkové, pořádané hračkářstvím Hugo chodí bos ve Vodíčkově ulici (19. 11. 2024), a také připravila společně s Marianou Kubištovou poster o projektu *Paneláci* v rámci Noci vědců v UPM. Dále se věnovala přípravě podkladů o publikační činnosti odborných pracovníků UPM v rámci databáze RIV.

PhDr. Jiří Fronek, Ph.D.,
vedoucí kurátor sbírky

VI. Sběrka prací z kovů a různých materiálů

K dominujícím projektům v široké gesci Sběrky prací z kovů a různých materiálů patřily v roce 2024 kniha a výstava *Šperk a figura* (za podsběrku drahých kovů a různých materiálů, kurátorka Petja Matějovič) a elektronický soupis díla Bohumila Južniče (za podsběrku obecných kovů, kurátor Michal Stříbrný), které těží z výsledů heuristické a interpretační práce minulých let. Ačkoli je jejich dokončení plánováno až na následující roky, již nyní se odrážejí mimo jiné v akviziční činnosti. Řada dalších projektů, na kterých se sbírka a její pracovníci podíleli, vedla k prohloubení spolupráce s restaurátorskou praxí i výzkumem a významně se tak posílila péče o sbírky.

Akvizice a péče o sbírky

Sběrka drahých kovů a různých materiálů byla v průběhu roku 2024 rozšířena výhradně o šperková díla z 20. a raného 21. století. Realizovány byly nákupy vycházející z potřeb projektu *Šperk – forma – obsah*, avizované již ve výroční zprávě za rok 2023. Jde o autorské objekty současných tvůrců Kataríny Defeo Fiúza Siposové, Kamily Housové Mizerové, Jany Machatové a Kristýny Španihelové a dále o drobné dílko Karla Schollmayera, zásadní osobnosti uměleckého šperku v Evropě ve druhé polovině 20. století. Mezi dary vyniká prsten s figurálním erotickým motivem datovatelný do ranějšího 20. století, dle sdělení dárcy pocházející z německého jazykového prostředí Čech. Také ve Sběrce obecných kovů se podařilo dořešit dříve předjednané akvizice, zejména dar tepaného osvětlovadla a krbové zástěny, vytvořených Janem Nušlem v 50. letech 20. století. Realizován byl nákup kovaného svícnu Alfreda Habermanna, připraven nákup sady kinetických objektů STŮL – TABLE autorské dvojice Vratislava Karla Nováka a Susan Rae Ewing. Sadu s charakterem environmentu umělci vytvářeli v průběhu roku 1997 během tvůrčího dialogu mezi kontinenty.

Jan Nušl,
Krbová zástěna, 50. léta 20. století, akvizice

Jana Machatová,
Körperhaltung Nr. 1 (brož), 2018, s, akvizice -
nákup; intervence do SE; souvislost s projektem
Šperk a figura, fotograf Peter Ančič

Sběrka poskytovala náměty i konzultace ke konzervaci a restaurování, prováděnému v roce 2024 výhradně v rámci UPM. V případě liturgických předmětů ze Sběrky drahých kovů a různých materiálů byla konzervační péče věnována nejen samotným předmětům, ale také jejich historických etuím. Ve Sběrce obecných kovů pokračovala spolupráce s externími badateli na nedestruktivních analýzách artefaktů dosud považovaných za cínové. I v roce 2024 vedlo odhalení jiné materiálové podstaty některých z nich ke změně režimu péče. Správa Sběrky drahých kovů a různých materiálů poptávala možné typy úložných prvků k nezbytnému dovybavení pojízdných modulů v depozitáři. Cyklus inventur pokračoval ve Sběrce drahých kovů a různých materiálů fondem ceroplastiky (inventura v roce 2024 uzavřena) a fondy stříbrných předmětů (inventura zahájena již v roce 2023 byla dále rozpracována). Práce s digitálními nástroji pro správu sbírky se soustředily na průběžné doplňování a aktualizaci databáze Museion a rovněž na prezentaci na platformě online veřejného katalogu (mj. fondy Bohumil Južnič a středověké poutní upomínky). Podpora digitalizace

sbírek umožnila i nový formát dokumentace šperk, prováděné externím fotografem se specializací na historický šperk a broušené drahé kameny. Členové Sbírký obecných kovů provedli kontrolu předmětů v expozici UPM v objektu Kamenice nad Lipou.

Prezentace sbírek

Péče o stálou expozici *ART, LIFE* se v roce 2024 odrážela v dílčích obměnách vystavených děl, případně v úpravách adjustačních i jiných prvků. Obměny z fondů sbírky se týkaly i stálé expozice UPM v Domě U Černé Matky Boží. Z předchozího období pokračovala v hlavní budově UPM výstava *Šperk – forma – obsah*, umístěná ve foyer. Díky soukromému dárci se během konání výstavy podařilo zrealizovat i anglickou verzi publikace (*Jewellery – Form – Content*). Fondy sbírky přispěly ke komplexitě prezentovaných témat na výstavách UPM *Žijeme lidsky? Svaz československého díla 1914–1948*, či *Vlastislav Hofman: Rytmus kompozice / Interiér a design kubismu*. Odborná činnost i fond sbírky zásadním způsobem ovlivnily podobu výstavy *S vášní pro český granát*, konané v libereckém Paláci Liebieg v rámci Crystal Valley Week (výstava zajištěná Muzeem Českého ráje v Turnově). Skromnější podíl měla sbírka na velkorysém projektu NGP *Od Michelangela po Callota: Umění grafiky manýrismu* (Valdštejská jízdárna, Praha). Sbírkové předměty oddělení byly uplatněny i na dalších výstavách (*L'Expérience de la nature. Les arts à Prague à la cour de Rodolphe II*, Musée du Louvre; *Dřevo a kámen v rukách Vojty Suchardy*, Městské muzeum Nová Paka). V roce 2024 započaly práce na výstavách, plánovaných na rok 2025, zejména na projektu *Šperk a figura* a dále na projektech kurátorů jiných oddělení UPM – především *Alfons Mucha – Art Nouveau and the 1900 Paris Exposition / Ideals, Dreams and Visions in Art from Bohemia on the Threshold of Modern Times* (Čína, 2025–2026). Z odborné práce i fondů sbírky budou čerpat i výstavy pořádané v následujících letech (Národní galerie v Praze, Vlastivědné muzeum v Olomouci, Národní muzeum).

Vědeckovýzkumná činnost

Petja Matějovič, kurátorka Sbírký drahých kovů a různých materiálů, zahájila projekt *Šperk a figura*, který navazuje na výzkum vedený v předchozích letech pod názvem *Šperk – forma – obsah*. Aktuální projekt obdobně sleduje nosnost šperkových děl z hlediska obsahu, oproti předchozímu projektu se však více věnuje motivické stránce. Výzkum v roce 2024 byl veden snahou obsáhnout širší zobrazení figur a figurálních fragmentů ve šperku historickém, případně prehistorickém. Zároveň probíhal výzkum ke šperkařskému dílu současného umělce Pavla Herynka s cílem formulovat vazby autorovy tvorby ke šperku minulosti, najít paralely či kontrasty.

Michal Stříbrný, kurátor Sbírký obecných kovů, navázal na právě dokončenou monografii Bohumila Južniče digitalizací dokladů k autorovu dílu (návrhů i realizací). Věnoval se výzkumu archivního fondu Alfreda Habermanna, kovářského mistra, sochaře a restaurátora druhé poloviny 20. století. Pokud jde o historickou produkci v obecných kovech, kurátor se zaměřil na závěsné zámky. Dále interpretoval výsledky neinvazivních průzkumů domněle cínových předmětů v muzejní sbírce, realizovaných externími badateli (spolupráce s VŠCHT).

Publikační činnost

Petja Matějovič, *Jewellery – Form – Content*, Prague 2024, 227 s.

Petja Matějovič, Tři prsteny ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze, in: Blanka Kubíková – Alena Volrábová (eds.), *Od Michelangela po Callota. Umění grafiky manýrismu*, Praha 2024, s. 333-334, č. kat. 134

Petja Matějovič, Three Jewels from the Collections of the Museum of Decorative Arts in Prague, in: Blanka Kubíková – Alena Volrábová (eds.), *From Michelangelo to Callot. The Art of Mannerist Printmaking*, Prague 2024, pp. 333-334, cat. no. 134

Michal Stříbrný, Historické dveřní kliky v kontextu vývoje uzamykacích mechanismů, *Hefaiston*, Přerov, Muzeum Komenského v Přerově 2024, roč. 41, s. 36-52

Michal Stříbrný, Konvice s alegorií míru, hojnosti a války, in: Kubíková Blanka - Volrábová Alena (eds.), *Od Michelangela po Callota. Umění grafiky manýrismu*, Praha, Národní galerie 2024, s. 350-351

Michal Stříbrný, Ewer with Allegories of Peace, Abundance, and War, in: Kubíková Blanka - Volrábová Alena (eds.), *From Michelangelo to Callot. The Art of Mannerist Printmaking*, Prague, National Gallery 2024, p. 350-351

Michal Stříbrný, Mísa s Adamem a Evou, in: Kubíková Blanka - Volrábová Alena (eds.), *Od Michelangela po Callota. Umění grafiky manýrismu*, Praha, Národní galerie 2024, s. 351-352

Stříbrný Michal, Bowl with Adam and Eve, in: Kubíková Blanka - Volrábová Alena (eds.), *From Michelangelo to Callot. The Art of Mannerist Printmaking*, Prague, National Gallery 2024, p. 351-352

Další odborná činnost a práce s veřejností

Petja Matějovič poskytovala konzultace kolegům z veřejných institucí i soukromým badatelům, mj. pro oblast šperku (gotická pluvialová spona, renesanční prsten se zoomorfní korunkou, renesanční řetězy se stočenými mincemi, renesanční a neorenesanční lidové pásky a náramky, šperky na historických portrétech, emailované křížky 19. století, dílo Aliny Ferdinandy), dále pro oblast románských emailů, řezeb v organických přírodninách, klasicistních hodinek a dóz (domněle z pozůstalosti W. A. Mozarta) a dále punců a zlatnických značek. Pro výstavy galeristů i muzejních institucí v příštích letech poskytla mj. rešerše ke šperkům Václava Ciglera, pro knižní sérii NPÚ *Ad Unicum* rešerše k historickým šperkům inspirovaným antikou a na žádost NM pro grant NAKI informace k portrétním miniaturám. V rámci dlouhodobých spoluprací vytvářela podklady kromě jiného pro připravovaný popularizační web *Renaissance Prague App*.

P. Matějovič také poskytla rozhovor k projektu *Šperk – forma – obsah* stanici ČR Vltava (Mozaika 24. 2.). Spolupracovala s tištěnými médii mj. na textu věnovaném žádostem o ruku a snubním prstenům (článek *Veźmeš si mě?* v příloze *Relax* Lidových novin 9. 3.) a tvorbě Heleny Frantové (článek *Kovová lady*; pro Design Filter). Dále vypracovala odborný posudek k tištěné verzi publikace o Pokladu pražského zlatnického cechu editorky Lucie Kodišové, kterou vydalo NM v návaznosti na elektronickou verzi recenzovanou v předchozím roce. Věnovala se také žádostem o vývoz a nabídkám Úřadu pro zastupování státu ve věcech majetkových k převodu děl do sbírek.

Milena Hořická, správkyňe depozitáře drahých kovů a různých materiálů, zajistila badatelské návštěvy k potenciálním konfiskátům židovského majetku (rozsáhlá spolupráce s Centrem pro dokumentaci majetkových převodů obětí II. světové války) či předmětů ze zámku Velké Březno. Asistovala badatelům v oblasti závěsných pečetidel, řádů a vyznamenání druhé poloviny 20. století. Vyhledáním předmětů podpořila technologický průzkum NM v rámci projektu NAKI k ceroplastice.

Michal Stříbrný vypracoval rešerše ke středověkým poutním upomínkám, k dílu zvonaře Brikcióho z Cinperku a renesančním bronzům norimberského původu, k renesančnímu cínu, k historickým osvětlovadlům, podobně i k osvětlovacím tělesům Bohumila Južniče, Pavla Smetany či Heleny Frantové. Poskytoval též podklady ke srovnání renesančních cínových originálů a jejich galvanoplastických kopií z 19. století, ke zhodnocení mříží v sakrálních prostorách nebo k výrobě kopií historických stínidel v sídlech státních institucí.

Přednášková a pedagogická činnost, účast na konferencích a sympoziích

Petja Matějovič se podílela na výuce předmětu *Problematika výtvarných umění – Užití umění* na Vysoké škole výtvarných umění v Bratislavě (dále VŠVU). Ve výstavě *Šperk – forma – obsah* realizovala komentované prohlídky pro veřejnost a doprovodnou přednášku, formou workshopů ve výstavě a ve stále expozici *ART, LIFE* představila fenomén šperku též studentům Ateliéru kovu a šperku Fakulty designu a umění Ladislava Sutnara Západočeské univerzity v Plzni (dále FDULS ZČU) či Katedry designu Technické univerzity v Liberci. Rovněž oponovala disertační práci na VŠVU a diplomovou práci na FDULS ZČU a poskytovala konzultace k závěrečným pracím. Na poslední jmenované univerzitě zasedala v komisi pro teoretické předměty státních závěrečných zkoušek. Spolupracovala na přípravě i průběhu *Noci vědců* v UPM, zasedala ve Výstavní a programové radě NTM.

Michal Stříbrný opět vedl komentované prohlídky depozitáře obecných kovů UPM mj. pro studenty konzervace a restaurátorství kovů Vysoké školy chemicko-technologické v Praze (dále VŠCHT), dějin umění Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy, restaurování kovů Střední uměleckoprůmyslové a vyšší odborné školy v Turnově. Zejména studentům VŠCHT poskytoval i konzultace při plnění závěrečných prací. Na širokou veřejnost cílila jeho přednáška v rámci edukační činnosti UPM *Bohumil Južnič* a poster *Galvanoplastika ve službách muzea*, prezentovaný na *Noci vědců*. Jako již tradičně se účastnil mezinárodního kovářského symposia Hefaiston na hradě Helfštýn pořádaného Muzeem Komenského v Přerově: byl členem komise vystavených prací a přednesl přednášku *Závěsné zámky ze sbírky UPM*. Dále zasedal v nákupní komisi Muzea východních Čech v Hradci Králové a vypracoval posudky k nákupu děl do sbírky kovářského řemesla Muzea Komenského v Přerově.

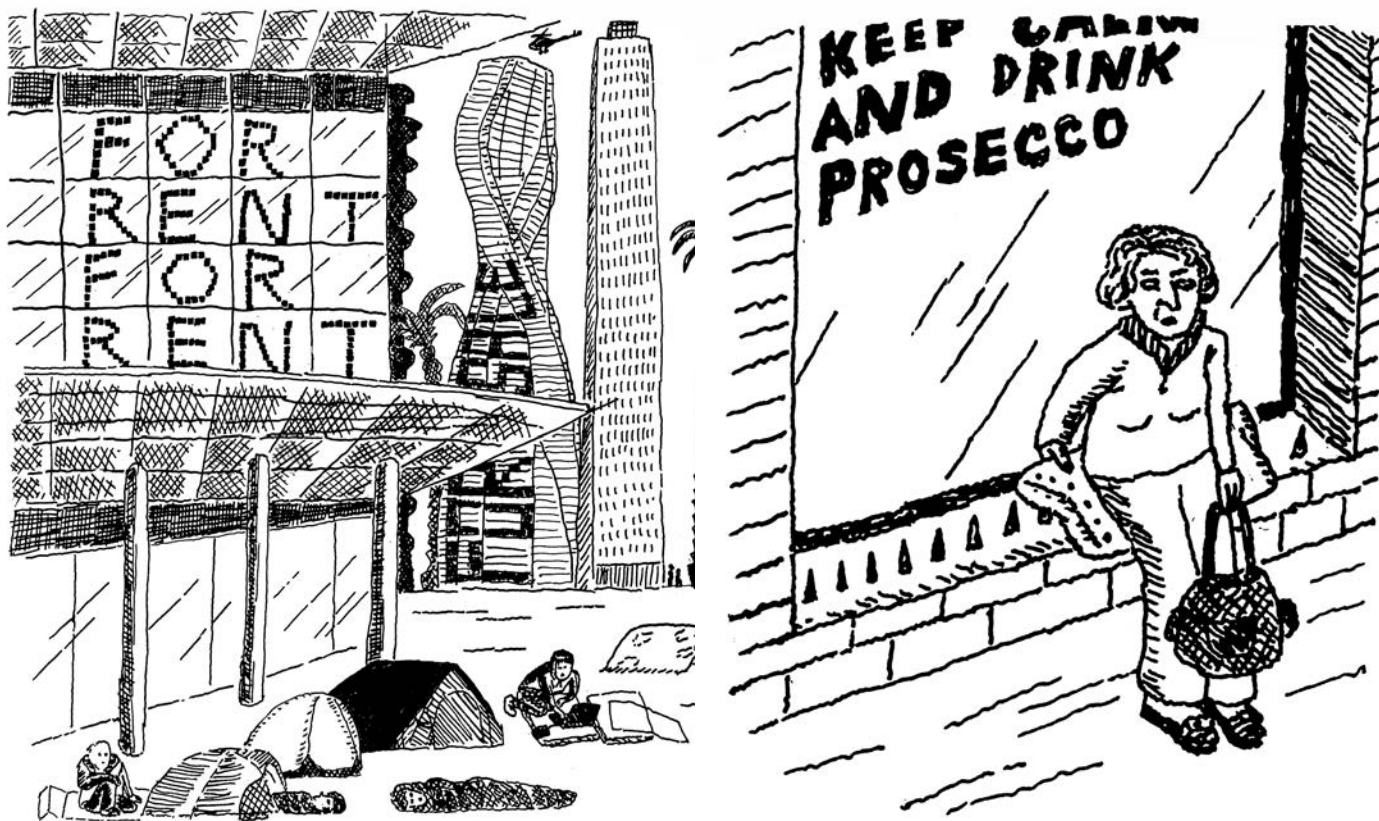
PhDr. Petja Matějovič, Ph.D.,
vedoucí kurátorka sbírky

Centrum designu a užitého umění

V roce 2024 probíhaly přípravy na českou účast na 24. trienále v Miláně v roce 2025, svého druhu největší a nejstarší mezinárodní přehlídce v oblasti užitého umění, designu a architektury. Pod záštitou ministerstva kultury ČR českou účast tradičně zajišťuje UPM. Pracovní výbor trienále v čele s architektem Stephanem Boerim zvolil jako téma 24. ročníku *Inequality / Nerovnost*. Kurátorka muzea Iva Knobloch tentokrát vyzvala tým ve složení architektka Karolína Kripnerová a vizuální umělec Janek Rous, kteří se dlouhodobě zabývají tématem bezdomovectví a nedostupnosti bydlení. Architektka Kripnerová založila platformu *Architekti bez hranic*, která upozorňuje na takové jevy jako nepřátelská (antisociální) architektura ad. Spolu s vizuálním umělcem Jankem Rousem již toto téma představili na výstavě v pražské galerii Viper v roce 2024 pod názvem *Či je to problém* a doprovodili řadou diskusí, které ukázaly, že tento politický problém je přenechán neziskovým organizacím, které suplují politické řešení.

Urgenci problému v ČR nazírá i Evropská komise, která udělila výtku České republice za neřešení problému nedostupnosti bydlení, který brzdí ekonomický rozvoj země. Kurátoři Karolína Kripnerová a Janek Rous pro milánské trienále problematiku rozšířili o inkluzivnost městského prostoru a představili projekt pod názvem *Síla rozhodnutí / Momentum of Decision*. Vyzvali k další spolupráci ilustrátorku Magdalenu Rutovou a grafika Jana Čumlivského. V roce 2024 proběhly také přípravy vydání doprovodné anglicko-české publikace jako součásti instalace, vytvářející panoramatický obrys velkoměstské krajiny. Editoři publikace Karolína Kripnerová a Janek Rous spolupracovali s nakladatelstvím Kher a kromě jejich tematických textů publikace obsahuje také literární texty těch, kteří nerovnost v běžném životě často prožívají: Anki, Klára Vlasáková, Kolektiv Prádelna, Patrik Banga, Maria Siváková, Dana Lišková, Eva Danišová, Marie Iljašenko. Texty doprovázejí ilustrace Magdaleny Rutové v grafické úpravě Jana Čumlivského. 24. trienále bude zahájeno 12. 5. 2025.

PhDr. Iva Knobloch,
Kurátorka Centra designu a užitého umění

Ilustrace Magdaleny Rutové

Oddělení prezentace sbírek, produkce

Rok 2024 přinesl určitou stabilizaci po otevření nové stálé expozice. Dokončilo se tak desetileté období revitalizace muzea zahájené výstavbou depozitáře ve Stodůlkách a rekonstrukcí historické budovy. Celý rok jsme sledovali cíle stanovené plánem na rok 2024 ve snaze zpřístupnit výstavy a vydat publikace tak, aby návštěvníci mohli pocítit a zažít širší a lépe strukturovanou nabídku projektů a zpracování dílčích témat ve formě výstav či publikací. Větší důraz jsme kladli na věkovou kategorii 18–35 let, čemuž odpovídalo několik projektů realizovaných ve spolupráci se školami i prostor věnovaný Designbloku a jeho doprovodným akcím v historické budově.

V případě výstavní činnosti jsme se soustředili především na dvě výstavy zpřístupněné koncem roku 2023 (Lobmeyr Vídeň – 200 let s českým sklem a Kabinety. Mistrovská díla uměleckého řemesla 16. a 17. století z českých sbírek) navázaly další dva velké projekty – výstava Český porcelán tří století a výstava doplněná obsáhlým katalogem Žijeme lidsky? Svaz československého díla 1914–1948, hnutí za reformu bydlení. V obou případech šlo o dokončení dlouhodobé výzkumné činnosti: v prvním případě ve spolupráci se Západočeským muzeem v Plzni a bavorským Národním muzeem porcelánu v Selbu, v druhém případě završení výzkumu institucí moderního designu, jemuž se muzeum věnovalo téměř 20 let. Současně jsme se zabývali dvěma projekty v zahraničí. Výstavou Josefa Koudelky v Brazílii a deinstalací prodloužené výstavy Dětem na míru v Bratislavě. V létě jsme otevřeli ještě výstavu Geymüllerů na zámku v Kamenici nad Lipou a v polovině října svěží výstavu Vlastislava Hofmana v Domě U Černé Matky Boží. Součástí Designbloku byla intervence do stálé expozice a samostatná výstava Boda Horák: Biosféra, která trvala v hlavní budově UPM do konce října. Po jejich skončení okamžitě navázaly přípravy výstavy Paolo Venini a jeho dílna. Benátské sklo 1934–1959 a výstavy Josefa Koudelky RUINY. V závěru roku jsme se zapojili do přípravy výstavy fotografií Heleny Wilsonové v GHMP a připravili malou, ale náročnou přehlídku novoročenek Ivana Kafky ve foyer historické budovy.

Ing. Dušan Seidl,
vedoucí oddělení sbírek a produkce

I

Pohled do výstavy Český porcelán tří století. Architektem výstavy byl vedoucí oddělení Ing. Dušan Seidl. Výstava proběhla v hlavní budově UPM v termínu 25. 4. - 8. 9. 2025

Oddělení komunikace a marketingu

Hlavním úkolem oddělení bylo medializovat a propagovat stálou expozici ART, LIFE. Umění pro život otevřenou v únoru 2023 a dále stěžejní výstavy Žijeme lidsky? a Josef Koudelka RUINY. Pro všech sedmáct nových výstav otevřených v roce 2024 v UPM oddělení připravilo kompletní tiskový servis, dále slavnostní zahájení výstav, komentované prohlídky pro novináře. Produkčně oddělení zajistilo pro nově vydané knihy jejich uvedení na trh. Celoročně jsme aktivně propagovali edukační a doprovodné programy muzea. Stěžejní pro nás byla spolupráce s Českou televizí, časopisem Art + Antiques a Českým rozhlasem na úrovni smluvních závazků. S dalšími tištěnými i elektronickými médii, především společenskými, se nám podařilo rozšířit spolupráci, díky které se výrazně zvýšil počet publikovaných PR materiálů. Zvláštní pozornost jsme věnovali propagaci výstav Žijeme lidsky? a Josef Koudelka RUINY. Obě výstavy doprovázely outdoorové kampaně a v rámci spolupráce s ČT bezplatné spotové akce se zásahem více než pět milionů diváků. K dalším výstavám jsme připravili dle finančních možností outdoorové kampaně, propagaci v ČRo a zajistili mimořádné kampaně s našim mediálním partnerem A + A. Pro všechny výstavy jsme zajistili přípravu a tisk všech propagačních materiálů, především leafletů a plakátů.

Aktivně jsme se podíleli na organizačním zajištění Designbloku v UPM a na jeho propagaci. Produkčně jsme zajistili výstavu plakátů k výstavě Žijeme lidsky? v galerii Skleník na Praze 6. V roce 2024 jsme měli jako oddělení na starosti nekomerční pronájmy v multifunkčním sále v historické budově. Mezi nejvýznamnější akce patřila konference Převedeno do vlastnictví Říše Centra pro dokumentaci majetkových převodů, mezinárodní konference Paolo Venini. Italské sklo jako leader a inspirace světového sklářství a slavnostní tisková konference České televize k uvedení vánočního programu. Personálně a organizačně jsme zajistili Den otevřených dveří na MK ČR, který proběhl 28. září a účast UPM na 4. ročníku veletrhu Art Book Fair organizovaném GHMP, který se konal 14. a 15. září v Trojském zámku. Významně se také podílíme na medializaci grantového projektu CultHeRit / Interreg především na sociálních sítích muzea. Navrhli jsme několik úprav vstupného jako marketingovou podporu menších výstav a návštěvnosti našich poboček. Webové stránky jsme opět podstatně rozšířili. Na jaře jsme otevřeli sekci věnovanou životu a dílu Josefa Sudka, na podzim připravili napojení na on-line sbírky. Zveřejnili jsme a propagovali nové vědecké periodikum ARTLIFE. Rozvíjíme také e-shop.

Na webu jsme udrželi téměř stejnou návštěvnost jako v loňském roce, kdy se zájem o něj podstatně zvýšil především v souvislosti s otevřením stálé expozice – 96 375 uživatelů (v roce 2024 již 102 tisíc). Výrazně ale narostl zájem uživatelů ze zahraničí, především z Německa, Velké Británie, USA, Slovenska, Polska a Francie, a dosáhl podílu více než 20 % ze všech návštěv.

Sociální sítě –

Stále rozvíjíme Instagram, počet followerů jsme zvedli na 5 660, dosah se oproti loňskému roku podařilo zvýšit o více než 100 % na 26 500 návštěv (12 158 v roce 2023), dosah facebookového profilu byl 192 200. Rozvíjíme také profil muzea na síti LinkedIn a profil muzea Moje muzeum na médium.cz. Google profil – celkově jsme prostřednictvím Google profily poboček oslovili 50 000 návštěvníků (27 000 na profilu hlavní budovy, 18 500 na profilu ČMB). Udrželi jsme si vysoké hodnocení 4,6. Google Art & Culture – zaměřením především na zahraniční návštěvníky jsme zvýšili počet návštěvníků na 2 412 a počet zobrazení na 8 539. Mediální partnerství muzeum uzavřelo s časopisem A+A a s Českou televizí Memorandum o spolupráci. Náplň obou těchto smluvních vztahů zajišťuje oddělení komunikace a marketingu. Významně jsme rozšířili komunikaci prostřednictvím newsletterů, kterých jsme připravili 28 (17 v roce 2024) s rozesílkou na více než 1 500 adres. Prodeje na e-shopu opět mírně poklesly – čistý zisk byl 219 824 Kč (289 345 Kč v roce 2023). Věrnostní program Moje Museu(p)m se podařilo rozšířit o další doprovodné programy a díky pravidelné komunikaci s předplatiteli získáváme stále nové zájemce.

Mgr. Michaela Kindlová,
vedoucí oddělení komunikace a marketingu

Edukační a lektorské oddělení

Oddělení edukace UPM připravilo v roce 2024 celkem 235 programů, kterých se zúčastnilo 4 371 účastníků. Jednalo se o 62 programů pro veřejnost, 53 programů na objednávku a 123 programů pro školní skupiny a pedagogy.

Výnosy za vstupné na programy činily celkem 384 148 Kč, což je o 24 % více než v roce 2023. Muzeum navštívilo celkem 269 školních skupin s 3 985 žáky či studenty a 425 pedagogy (z toho 2 688 žáků či studentů a 296 pedagogů navštívilo UPM, 1 297 žáků či studentů a 129 pedagogů ČMB).

V roce 2024 se edukační oddělení UPM zaměřilo na rozšíření programové nabídky ke stálé expozici Art Life. Umění pro život pro různé cílové skupiny. Druhá část tematického cyklu komentovaných prohlídek stálé expozice, vedených lektorem historikem ve spolupráci s kurátory, nabídla od ledna do června 2024 tato témata: Kuriozity, zajímavosti a tajemné předměty, Redesign, biodesign a udržitelnost, Přírodní inspirace, Proměny životního stylu a každodennosti do 19. století, Proměny životního stylu a každodennosti od 19. století po dnešek. Pro školní skupiny vznikly nové programy k sálu Tělo a tělesnost: Co nám říká oblečení? a Dělalí šaty člověka? Pátrací muzejní hra byla transformována na program na objednávku pro školy a rodinné skupiny a byla vytvořena její zimní verze. Jako samoobslužný program na objednávku si jej oblíbily školní skupiny.

Stálá expozice se rovněž stala prostorem pro stopovací hru pro veřejnost Po stopách jara s květomluvným slovníčkem, kterou jsme současně se třemi odbornými dílnami kyanotypie, vedenými restaurátorkami UPM, přivítali jaro. Realizovali jsme týdenní příměstský tábor Muzeem skrz naskrz, který byl zcela vyprodán. V rámci týdenního setkávání poznaly děti muzeum zevnitř i zvenku, navštívily aktuální výstavy, knihovnu i prostory veřejnosti skryté. Inspirovaly se k vlastní tvorbě a také měly čas na hry a odpočinek. Tábor jsme poslední den zakončili uspořádáním vernisáže výtvarných děl pro rodiče a přátele. Druhý Muzejní piknik UPM pro veřejnost poslední srpnovou sobotu nabídl návštěvníkům kromě odpočinku a výtvarné aktivity na muzejní zahradě rodinnou hru Čí je to design? k výstavě Svazu československého díla 1914–1948.

Edukační program ve studovně knihovny UPM

Advent v muzeu byl zaměřen na výstavy skla, které účastníci prozkoumali prostřednictvím malé muzejní adventní detektivky, a následně si v muzejním ateliéru mohli vytvořit originální vánoční ozdoby pro svoje i

muzejní vánoční stromky. Součástí programu byl i program na objednávku V obklopení skla. Přehled realizovaných edukačních programů ke krátkodobým výstavám je uveden v přehledu výstav. V přednáškovém sále UPM se uskutečnily první přednášky z cyklu Japonské umění laku, které připravila restaurátorka papíru UPM Martina Chadimová: O technologii japonské tradiční techniky urushi Dekorativní techniky japonského laku a jejich restaurování.

Edukační oddělení UPM spolupracuje s učitelskými obory PedF UK v Praze, a to s Katedrou výtvarné výchovy a Katedrou dějepisu, která zastřešuje obor edukátor v kultuře, a současně i s UMPRUM v Praze zajišťováním výuky studentů výtvarných učitelských oborů a pedagogického minima. V rámci vybraných seminářů muzejní edukace a vedením pedagogické i náslechové praxe studentů, včetně konzultací jejich bakalářských a diplomových prací. V roce 2024 připravilo pro tyto studenty šest seminářů muzejní edukace, vedlo praxi studentce oboru edukace v kultuře a náslechové praxe. Pokračovala systémová smluvní spolupráce s Gymnáziem Jana Palacha v Praze 1 ve školním roce 2023/2024 přípravou, ověřováním a realizací pilotních i standardních edukačních programů s navazující výtvarnou činností ve výtvarném ateliéru UPM v Domě U Černé Matky Boží, určených pro gymnázia a střední školy.

Dílna kyanotypie

Od školního roku 2024/2025 nahradil výtvarné aktivity v ateliéru společný projekt obou institucí Jak se dělá výstava. Na základě zkušeností z participace v mezinárodním projektu AMASS jsme připravili program Buvol červený a jeho kamarádi pro neslyšící děti z organizace Tamtam - Centra pro dětský sluch. Muzejní edukátorka se od září 2024 do ledna 2025 účastní akreditovaného kurzu znakové řeči MPSV a MŠMT, pořádaného organizací Tichý svět, o.p.s. Edukační oddělení UPM se zapojilo do celorepublikové Platformy pro kreativní učení uMĚNÍM, UPM se její členskou organizací stalo po účasti na valné hromadě konané 24. 4. 2024 v Národní galerii. Od května jsou stále edukační programy UPM součástí projektu Mapa uMĚNÍM, který v současnosti obsahuje nejširší nabídku programů kreativního vzdělávání v České republice. V oblasti propagace iniciovalo edukační oddělení UPM instalaci speciální obrazovky k propagaci edukačních aktivit u pokladny v hlavní budově, jejíž náplň vytváří. Obsahově oddělení ve spolupráci s PR rozšířilo hlavní nabídku webu UPM v sekci edukace o dlaždici Do muzea s dětmi a zřehlednilo část Pro školy.

Edukační oddělení připravovalo obsahově i obrazově sekci pro školy, zpracovalo a rozeslalo pět newsletterů pro pedagogy. Současně vytváří a spravuje facebookovou skupinu Programy UPM s 802 členy, což představuje 100% nárůst oproti roku 2023.

Přehled realizovaných edukačních tiskovin UPM 2024:

12 měsíčních programových letáků, pět newsletterů pro pedagogy, Muzejní pátrací hra (zimní verze) stopovačka, Po stopách jara s květomluvným slovníčkem, nabídkový list stálých programů pro školy pracovní listy Ke stolu k výstavě Český porcelán tří století, rodinná hra Čí je to design? k výstavě Žijeme lidsky?, tematický list O světě, který mizí k výstavě Josef Koudelka. Ruiny a detektivní hra Malá muzejní adventní detektivka k výstavám skla

Statistika edukace UPM 2024 -

celkový počet programů

	Komentované prohlídky	Komentované procházky	Odborné a tvůrčí dílny	Přednášky a semináře	Edukační programy	CELKEM PROGRAMŮ
Pro veřejnost	34	8	5	14	1	62
Na objednávku	30	17	0	0	6	53
pro školy/ pedagogy	39	8	0	6	70	123
CELKEM	103	33	0	20	77	238

Programy pro veřejnost

	Počet programů	Počet účastníků
Leden	16	238
Únor	22	427
Březen	28	538
Duben	24	478
Květen	13	221
Červen	30	539
Červenec	7	73
Srpen	4	65
Září	17	346
Říjen	26	447
Listopad	30	440
Prosinec	18	559
CELKEM	235	4 371

	Počet skupin	Žáci/studenti	Pedagogové
UPM	186	2 688	296
ČMB	83	1 297	129
CELKEM	269	3 985	425

Mgr. Vladimíra Sehnalíková,
vedoucí edukačního oddělení UPM v Praze

Oddělení evidence sbírek

V roce 2024 bylo dosaženo velmi dobrého výsledku v počtu přírůstků – 81 položek, což představuje 548 předmětů či jejich souborů (o 21 přírůstků více než vloni). Tím jsme se počtem akvizic přiblížili ke stavu z doby před pandemií. Svědčí to o stabilní a vyrovnané činnosti muzea.

Nákupy činily 20 položek v celkové sumě 2 964 920 Kč. Z toho jednu položku představuje dotace MK ve výši 2 200 000 Kč z programu ISO II/E jako záchranný výkup. Jde o tapiserii „Koloseum“ z cyklu „Divy světa“, bruselskou práci z první poloviny 17. století, patrně z dílny Gaspara van der Bruggen, která je naprosto unikátním dílem. Ve světových sbírkách jsou známy pouze dva kusy z této série, pendant se nachází na zámku v Jindřichově Hradci. Tapiserie je v dobrém stavu, takže po základní karanténě a očištění bude prezentována veřejnosti. Pro UPM představuje cennou akvizici, jaká se řadu desetiletí neopakuje.

Zakoupené položky pokrývají vcelku rovnoměrně všechny muzejní sbírky, většina předmětů je datována do konce 20. a 21. století, pouze dvě textilní položky – krajky pochází z konce 19. století. Sbírkou skla zakoupila větší dílo slovenského výtvarníka Pala Macha (Grey Verticals), do sbírky grafiky byl získán pozoruhodný konvolut grafických návrhů a kreseb Jožky Barucha z 2. čtvrtiny 20. století a další část nátisků z pozůstalosti tohoto výtvarníka byla do muzea darována. Sbírkou fotografie se rozrostla o nákup 65 fotografií Jana Jedličky a soubor fotografií autorů secesního piktoralismu. Kurátorka sbírky šperku vybrala do fondu díla od tří současných šperkařek mladší generace (Kristýna Španihelová, Jana Machatová, Kamila Housová Mizerová).

U darů jednoznačně převažují položky směřující do sbírky textilu. Celkově bylo získáno darem 61 položek. Autorské dary v loňském roce směřovaly převážně do sbírky fotografie (Petr Šálek, Jiří Stivín, Pavel Scheufler, Radek Brousil, Viera Sláviková a Rostislav Košťál). Z USA jsme získali darem od Josiaha Jamese Linsly Simpsona skleněný autorský objekt „Modrá planeta“, který byl ihned zařazen do výstavy Venini. Z Itálie jsme dostali část pozůstalosti designéra Jiřího Jiroutka. Další ze získaných pozůstalostí se vztahuje k osobě a dílu vnučky architekta Kotěry, Jarmily Lomové. Mimořádný dar míří do sbírky skla, a tím je soubor českého skla 1. poloviny 20. století. Z textilních darů vyniká soubor haute couturevého oblečení pařížských značek, které v této kvalitě muzeum dosud nemá, a to z majetku hraběnky Diany Phipps Sternbergové. Za nejvýznamnější akvizici lze bezesporu označit další část daru fotografického díla Josefa Koudelky, který postupně předává do UPM svoji celoživotní tvorbu. Tato akvizice bude administrována v letošním roce a souvisí s právě probíhající autorovou výstavou. Bude zapsána do přírůstků v roce 2025.

Zasedání Poradního sboru UPM (nákupní komise) se konalo 28. listopadu a doporučilo k nákupu třinácti navrhovaných položek, které budou postupně zakupovány v průběhu letošního roku a stanou se tedy přírůstky letošního roku. Z minulé nákupní komise zbývá proplatit jednu položku do sbírky skla (100 000 Kč), zvažuje se využití akvizičního fondu MK.

Do II. stupně evidence bylo převedeno na 300 předmětů, které byly zapsány do inventární knihy a zároveň vloženy do CESu a Museionu. Inventurou prošlo za všechny sbírky 14 520 položek.

Oddělení se dále zabývalo tuzemskými výpůjčními smlouvami. V roce 2024 bylo nově vyhotoveno 37 výpůjčních smluv, což představuje 648 položek, z toho 22 krátkodobých smluv (546 položek) a 15 dlouhodobých (102 položek).

Přehled akvizic 2024

Nákupy - nákupní komise

Č. přír. Sbíрка	Předchozí majitel	Předmět
18/2024 - textil	Naděžda Jeřábková	krajkový šátek, konec 19. st.
19/2024 - keramika	Vlasta Tichá	autorský soubor keramiky, 2009–12, 6 ks
20/2024 - fotografie	Vladimír Jedlička	65 fotografií Jana Jedličky, 2008–15

21/2024 - grafika	Jindřich Lipecký	reklamní tiskoviny, 20.–30. l. 20. st., 44 ks
22/2024 - sklo	Jaroslav Mádle	autorský skleněný objekt – váza, 2022
23/2024 - grafika	Johana Růžičková	konvolut užitě grafiky Jožky Barucha, 2. čtvrtina 20. st., 21 pol.
28/2024 - šperk	Kristýna Španihelová	autorský náhrdelník, 2012
29/2024 - textil	Jiří Knot	soubor pánského ošacení, 1930–50, 8 ks
30/2024 - šperk	Ludmila Machytková	šperk „Strom života“ od Karla Schollmayera, 80. léta 20. st.
38/2024 - porcelán	Monika Martykánová	3 autorské porcelánové plastiky „Alegorie covidu“, 2021
39/2024 - šperk	Jana Machatová	autorská brož „Körperhaltung“, 2018
42/2024 - sklo	Palo Macho	autorský skleněný objekt „Grey Verticals“, 2020
43/2024 - šperk	Kamila Housová Mizerová	autorská brož „Nanuk II“, 2016
44/2024 - šperk	Katarína Defeo Fiuza Siposová	soubor autorských šperků, 2013–2017
45/2024 - textil	Petr Mařík	krajkový lem, 19. stol.
46/2024 - grafika	Petr Lukáš	soubor nízkonákladových tiskovin, 1988–90

Mimořádné nákupy „per rollam“

47/2024 - fotografie	Pavel Scheufler	soubor fotografií autorů secesního piktoralismu, 8 ks
63/2024 - kniha	Emil Holárek	Kniha Die Nacht, Praha 1902
77/2024 - keramika	Otto Prutscher	konvice „Metropolis“, Vázička z dílny A. Vondráčka

Mimořádný nákup z dotace MK ISO I/E 2024

68/2024 - textil	Tapiserie s námětem „Koloseum“ ze série „Divy světa“, 1. pol. 17. st.
------------------	--

Dary

Dary výtvarníků (autorské) a uměleckých škol

5/2024 - fotografie	Petr Šálek	soubor autorských fotografií, 60. léta 20. st., 8 ks
6/2024 - fotografie	Jiří Stivín	2 autorské fotografie, 60. léta 20. st.
48/2024 - fotografie	Pavel Scheufler	4 autorské fotografie, 1987–88
50/2024 - fotografie	Radek Brousil	soubor autorských fotografií, 2004–15, 6 pol.
70/2024 - fotografie	Viera Sláviková	soubor autorských fotografií, 1969–90, 47 ks

74/2024 - fotografie	Rostislav Košťál	soubor autorských fotografií, 1969–1980, 8 ks
75/2024 - fotografie	Petr Šálek	konvolut autorských tiskovin, 1981–2019, 14 pol.

Dary ze zahraničí

27/2024 - nábytek	Renáta Carliniová	předměty z pozůstalosti designéra Jiřího Jiroutka (1928–2023)
61/2024 - sklo	Josiah James Linsly Simpson	skleněný autorský objekt, Modrá planeta“ Zeměkoule, 2024

Dary zaměstnanců

11/2024 - textil	Alena Samohýlová	soubor dámského ošacení a doplňků 60.–70. léta 20. st., 11 ks
16/2024 - textil	Markéta Grill	kasule a pánské spodní prádlo, 20. st.
25/2024 - grafika	Jaroslav Kostecký	Jan de Bisschop, grafický list „Pět svatých“ poč. 19. st.
32/2024 - textil	Marie Míčová	reklamní šátek Czechoslovak Airlines, 70. léta 20. st.
35/2024 - textil	Radka Potměšilová	dámský plášť, zn. E.daniely
41/2024 - textil	Erika Singh	džínové šaty, zn. Fejková, 90. léta 20. st.
66/2024 - kniha	Iva Knobloch	2 knihy: David Zábranský, Logoz, 2019, Alena Ježková, Ruce houslisty, 2021
67/2024 - kniha	Iva Knobloch	soubor tisků, 20. a 21. st., 11 pol.
69/2024 - kniha	Helena Koenigsmarková	publikace: Sheila Hicks, katalog díla
71/2024 - textil	Lucie Kölbbersberger	dámská obuv, 2005
76/2024 - textil	Radka Potměšilová	pánský kabát, zn. Jan Bouchner, Praha 1900
79/2024 -textil	Konstantina Hlaváčková	soubor dámských a pánských oděvů a oděvních doplňků 20./21. st., 23 ks

Ostatní dárci

1/2024 - textil	Diana Sternbergová Phipps	soubor modelového dámského oblečení, 50.–70. léta 20. st., 9 ks
2/2024 - textil	Školské sestry sv. Františka	vzorník ručně kreslených předloh, před 1947
3/2024 - knihy	Ladislav Špaček	konvolut dětských cizojazyčných knih, konec 19. st.
4/2024 - knihy	Ladislav Špaček	soubor cizojazyčných knih, konec 19. st.
7/2024 - plakát	Renata Kaprasová	soubor 31 plakátů ze 70. a 80. let 20. st.

8/2024 - textil	Jana Horáková	dámské sako ke kostýmu zn. Kotalík, 1935–50
9/2024 - textil	Anna Kunstová	pouzdro na kapesníky, poč. 20. st.
10/2024 - textil	Jana Klimtová	dámské oděvy a kabelka, 60. – 80. léta 20. st.
11/2024 - textil	Irena Nadažy	dámský trenčkot zn. Burberry, 80. léta 20. st.
13/2024 - textil	Libuše Pechatá	dámské prádlo, 30. léta 20. st.
14/2024 - textil	Květoslava Bímová	dámská halenka s potiskem, 70. léta 20. st.
15/2024 - plakát	Roman Holub	konvolut plakátů D. Holuba, 60.–70. léta 20. st., 10 ks
24/2024 - grafika	Johana Růžičková	soubor nátisků z pozůstalosti Jožky Barucha, 1. pol. 20. st., 53 ks
126/2024 - textil	Alena Jančátová	soubor klobouků, 60. léta 20. st., 3 ks
31/2024 - textil	Lenka Matoušková	svatební klobouček, 50. léta 20. st.
33/2024 - textil	Michaela Křížanovská	soubor dámského prádla a bytového textilu, 30. léta 20. st., 26 pol.
34/2024 - textil	Jaroslava Vaňková	dámský kožešinový plášť
36/2024 - design	Jana Tichá	horské slunce Mikrolux, 1968
37/2024 - textil	Helena Holubová	soubor textilií, Krásná jizba, 70. – 80. léta 20. st.
40/2024 - textil	Eliška Fučíková	4 páry obuvi od Diany Phipps Sternbergové
49/2024 - fotografie	Ivana Skopcová	8 daguerotypií, 50.–60. léta 19. st.
51/2024 - fotografie	Soňa Šálková	fotografický portrét Antonie Nedošínské, kol. 1935
52/2024 - textil	Lucie Cibulová	svatební šaty, 1985
53/2024 - textil	Marie Minichthalerová	pánská obuv, zn. Baťa, 20.–30. léta 20. st.
54/2024 - nábytek	Veronika Vlčková	soubor nábytku, lampa a hodiny, 70. léta 20. st.
55/2024 - textil	Jarmila Kotovská	dámský plášť, 1930–35
56/2024 - textil, hračka	Stanislav Čermák	halenka, svatební čelenka se závojem dětská stavebnice, 1. pol. 20. st.
57/2024 - kovy, kniha	Jindřiška Čekanová	lustr, krbová mříž a kniha, 1. pol. 20. st.
58/2024 - textil	Alena Dziadkiewiczová	soubor dámského oblečení českých značek 70.–90. léta 20. st.
59/2024 - šperk	Petr Beran	prsten, přelom 20. a 21. st.
62/2024 - sklo	Jiří Václavík	soubor českého skla 1. pol. 20. st.
64/2024 - textil	Beket Bukovinská	dámský kostým, 1910–1915

65/2024 - textil, hračka	Dagmar Suchá	pánský textil, křestní zavinovačka, 1900–1930 soubor dětských hraček, 39 ks
72/2024 - grafika, nábytek, textil	Lucie Lomová	3 soubory z pozůstalosti architektky Jarmily Kotěrové – Lomové: nábytek, kresby a textilie
73/2024 - textil	Karel Fabel	upomínkový šátek a kapesníček, 30.–40. léta 20. st.
78/2024 - textil	Mark Pinzow	táhlo ke zvonku a vyšívaný obraz, 19. st.
80/2024 - textil	Pavla Opekarová	2 páry dětské obuvi a dětský košíček 50.–60. léta 20. st.
81/2024 - grafika	Petr Bílek	reklamní cedule na pivo „Prelát“, 60. léta 20. st.

Jiné způsoby nabytí Převod majetku státu

17/2024 - porcelán	ÚZSVM	dóza porcelánová, konec 19. st.
60/2024 - textil	dodatečný zápis do sbírky	soubor textilií ÚLUV, 30.–70. léta 20. st., 6 pol.

PhDr. Jana Croy,
vedoucí oddělení evidence sbírek

Oddělení správy sbírek

V roce 2024 se oddělení správy sbírek podílelo na přípravě klíčových výstavních projektů v hlavní budově muzea. Mezi nejvýznamnější patřily výstavy Žijeme lidsky, Český porcelán tří staletí, Josef Koudelka / Ruiny a Šperk – forma – obsah. Vedle těchto projektů se oddělení podílelo také na realizaci dalších menších výstav a projektů. Současně byla zahájena přípravná fáze rozsáhlé zahraniční putovní výstavy Art Nouveau. Oddělení rovněž zajišťovalo množství zápůjček sbírkových předmětů českým i zahraničním institucím. Mezi významné příklady patří výstavy Biedermeier ve Vídni, The Staging of Things v Hamburku nebo putovní Multiple Realities: Experimental Art from the Eastern Block. 1960s–80s v USA.

V souvislosti s plánovanou rekonstrukcí muzea v Kamenickém Šenově byla předčasně ukončena dlouhodobá zápůjčka sbírky J. & L. Lobmeyr. Celkem 1 500 skleněných předmětů bylo bezpečně převezeno a uloženo v Centrálním depozitáři. V průběhu roku byla postupně převážena, čištěna a katalogizována sbírka plakátů, která je dosud dočasně deponována v externím skladu v Čelákovících. V depozitářích byly rovněž uloženy nové akvizice, včetně několika mimořádně hodnotných darů. Sbírkou skla byla významně rozšířena o konvolut více než 150 kusů českého skla z první poloviny 20. století, pocházející ze soukromé sbírky Ing. Václavíka. Sbírkou textilu byla obohacena o 180 kusů luxusních pánských oděvů, které muzeu věnoval Ing. Zahradník.

V průběhu celého roku probíhalo čištění předmětů vystavených v dlouhodobých expozicích i jejich kontrola. Správci spolupracovali s restaurátorským oddělením na čištění a konzervaci předmětů uložených v depozitářích, nadále pokračovalo definitivní ukládání sbírek s nově vytvářeným lokačním systémem. Podle plánů byly v průběhu celého roku prováděny v jednotlivých depozitářích inventury sbírkových fondů. V rámci digitalizace sbírek bylo ve spolupráci s fotografickým oddělením zhotoveno, upraveno a archivováno téměř 4 000 fotografií sbírkových předmětů.

Jedním z klíčových úkolů roku 2024 bylo zahájení tvorby veřejně přístupné databáze sbírek Uměleckoprůmyslového muzea v Praze. Oddělení správy sbírek ve spolupráci s Centrem dokumentace sbírek se podařilo zpracovat celkem 7 000 sbírkových předmětů. Ty byly následně publikovány na nově vytvořeném veřejném portálu SBÍRKY UPM ve vysokém rozlišení (formát TIFF).

Správci sbírek i v uplynulém roce aktivně spolupracovali s badateli, poskytovali odborné řešerše a odpovídali na dotazy z řad odborné i laické veřejnosti. Depozitáře opakovaně navštívili studenti z partnerských vysokých škol – UMPRUM, Katolické teologické fakulty Univerzity Karlovy, VŠCHT – a také odborníci z českých i zahraničních muzeí. Mezi nimi lze jmenovat například Davida Landaua, prezidenta nadace Pentagram Stiftung, Rainalda Franze, kurátora vídeňského MAK, či skupinu španělských badatelů specializujících se na historickou krajkou. V depozitáři sbírky grafiky i v uplynulém roce významně pomáhali studenti středních odborných škol, kteří zde absolvovali krátkodobé odborné stáže. V souvislosti s jejím odborným zpracováním a ochranou se podíleli zejména na pomocném čištění sbírkového fondu.

Zástupci oddělení správy sbírek se v průběhu roku aktivně zapojovali do odborného dialogu v oblasti péče o sbírky a jejich digitalizaci. Účastnili se několika tematicky zaměřených seminářů a konferencí, které se věnovaly aktuálním trendům, technologickému vývoji i praktickým aspektům uchovávání kulturního dědictví. Mezi nejvýznamnější akce patřil mezinárodní online seminář Axiell Digital Days '24: A Virtual Event for Our Museum and Archive Community, jenž nabídl nové pohledy na digitalizační strategie muzeí a archivů z celého světa. Dále se zúčastnili odborného semináře Digitalizace kulturního dědictví Axiell, pořádaného v Event Galerii Praha, který byl zaměřen na nové nástroje a efektivní správu digitální dokumentace v muzejní praxi.

Vzhledem k neustálému rozšiřování sbírkového fondu podalo Uměleckoprůmyslové museum žádost o poskytnutí finančních prostředků z programu ISO II na technické vybavení depozitářů. Přestože žádost nebyla schválena, podařilo se alespoň z vlastních rozpočtových zdrojů částečně pokrýt nezbytné potřeby. Z prostředků muzea byly pořízeny specializované transportní přepravky určené pro bezpečný přesun a uložení sbírek skla, keramiky a porcelánu, čímž se nejen zvýšil standard péče o nejkřehčí materiál, ale také se zefektivnila práce v depozitáři.

Bc. Jana Černovská,
pověřená vedením oddělení správy sbírek

Restaurátorské oddělení

Péče o sbírky

Restaurátorské oddělení se v roce 2024 systematicky věnovalo preventivní i aktivní péči o sbírkové předměty. Ošetřením prošlo celkem 3 212 sbírkových předmětů ze všech sbírek a materiálů. Jednalo se většinou o běžné konzervátorsko-restaurátorské zásahy. Významným ošetřením, zahrnujícím konzervaci i restaurování zásadního významu, prošlo celkem 55 předmětů.

Další, neméně důležitou činností, související se zajištěním stavu předmětů, je úzká spolupráce se správci sbírek při ukládání sbírkových předmětů v depozitářích a v souvislosti s tím i pořizování adjustací nebo pouzder z odpovídajících materiálů a účast na inventurách sbírek.

Zvláštní pozornost byla průběžně věnována klimatickým a světelným podmínkám (jejich nastavování i kontrole) ve stálé expozici, výstavách i depozitářích v budovách UPM, ale i ve výstavách institucí, které si naše předměty půjčili na své výstavy.

Mezi dalšími činnostmi, které se restaurátorskému oddělení dařilo realizovat, byl převoz, zdokumentování, zabalení a uložení cca 900 plakátů, dále pak uložení velkého počtu fotografií Josefa Koudelky do nových regálů pořízených z dotací ISO II D 2024, dále příprava 900 ks skleněných a plastových negativů Josefa Sudka na digitalizaci (za pomoci externích pracovníků), nebo např. vytvoření pracovní pozice technolog restaurátorského oddělení.

S ohledem maximálně eliminovat riziko poškození sbírkových předmětů bylo součástí mnoha restaurátorských zásahů i řešení adjustace a výroba adjustačních pomůcek, paspartování a rámování, nebo návrh a výroba úložných obalů.

Prezentace

Restaurátorské oddělení se v průběhu celého roku podílelo na přípravě, adjustaci a instalaci či deinstalaci a uložení sbírkových předmětů v rámci přípravy výstav ve všech budovách UPM. Do dalších muzeí a galerií

bylo zapůjčeno celkem 759 předmětů ze sbírek UPM, na které byly připraveny protokoly o stavu předmětu/condition reporty s fotodokumentací a podrobnými zákresy všech poškození a vad, např. na výstavě Od Michelangela po Callota, Umění grafiky a manýrismu – Národní galerie, Praha, Josef Koudelka: Cikáni, Praha 1968 a Exily – Instituto Moreira Salles, São Paulo, Brazílie, Nové realismy – Moderné realistické přístupy na Československé výtvarné scéně 1918 – Východoslovenská galéria, Košice, Slovensko. Některé předměty naopak přicestovaly do UPM, opět pod dohledem našich restaurátorů, např. na výstavu Paolo Venini a jeho dílna. Benátské sklo 1934–1959. V případě zápůjček plnili restaurátoři funkci kurýrů – doprovázeli předměty, dohlíželi na optimální způsob přepravy, zabalení/vybalení a instalaci/deinstalaci a kontrolovali stav předmětů.

V online katalogu na stránkách muzea bylo mj. zveřejněno 900 negativů ze sbírky fotografa Josefa Sudka (viz výše).

Jeden z nejzkušenějších restaurátorů UPM Petr Špaček

Vědeckovýzkumná činnost

Na základě výzkumu v oblasti historických fotografických technik publikovala Markéta Šíblová příspěvek „*Pannotypie – charakteristické projevy degradace*“ v odborném periodiku Fórum pro konzervátory-restaurátory.

Alena Samohýlová se podílí na výzkumném grantu NAKI III na téma: „*Od aristokratického dvora po divadelní scénu. Historická garderoba ve fondech českých hradů a zámků v evropském kontextu.* (DH23P03OVV046), příjemce-koordinátor NPÚ, příjemci UPM a UPOL (Univerzita Palackého v Olomouci)“. V rámci tohoto výzkumu Alena Samohýlová a Markéta Grill Janatová v roce 2024 publikovaly článek „*Obutí pro šlechtičnu i svatou. Barokní dámské pantofle ze sbírky Uměleckoprůmyslového musea v Praze a okruh analogické obuvi.*“ v periodiku Textil v muzeu.

V celém oddělení standardně probíhají běžné i méně obvyklé průzkumy materiálů, stavu předmětů a jejich poškození, jež slouží zejména jako základ pro stanovení konzervátorského či restaurátorského postupu. Některé průzkumy probíhají svépomocí, někdy ve spolupráci se specializovanými pracovišti (např. laboratoře VŠCHT).

Ke konci roku se také podařilo obnovit pozici „technolog restaurátorského oddělení“, která je sice obsazena pouze malým úvazkem, ale je to klíčová pozice pro vědecko-výzkumnou činnost celého oddělení a posílení analytické laboratoře.

Z výstavy Josefa Koudelky v Brazílii, na jejíž přípravě se restaurátorské oddělení významně podílelo

Odborná a pedagogická činnost, práce s veřejností

V průběhu celého roku poskytovali jednotliví restaurátoři konzultace ohledně stavu, ošetření, uložení či adjustace a vystavení artefaktů různého složení i charakteru se zájemci z řad neodborné a odborné veřejnosti, spolupracovali se školami a podíleli se na dalším vzdělávání.

Stejně jako v minulých letech byli jednotliví restaurátoři činní při výuce, vedení praxí a závěrečných prací na vysokých, vyšších a středních školách (VŠCHT, VOŠ Brno, VOŠ v Turnově, SVŠUAŘ Praha, VOŠ a SPŠG Praha). Během celého roku se na odborných praxích vystříдалo v oddělení 11 studentů, v celkovém součtu třiceti týdnů.

Další důležitou činností byly exkurze – provádění zájemců, zejména z institucí podobného zaměření nebo studentů z různých oborů a škol deponitářem a restaurátorskými ateliéry, kde se diskutovala různá témata ohledně vhodného uložení sbírek, vybavení deponitářních i pomocných prostor a restaurátorských ateliérů, které mají značný vliv na zajištění bezproblémového provozu a pohybu sbírek (VŠUP, VŠCHT, ČVUT, ABK Stuttgart, NPÚ). Vedle této činnosti se také restaurátoři podíleli na přednáškové činnosti a tvorbě WS: Markéta Šíbllová přednášela na téma „*Pannotypie – charakteristické projevy degradace*“ na Konferenci konzervátorů-restaurátorů ve Vrchlabí, Tomáš Stern a Petr Špaček přednášeli v rámci cyklu „*Český kubismus*“ v ČMB, Markéta Šíbllová s Magdalenou Nerudovou uspořádaly několik WS na téma kyanotypie s názvem „*Když světlo kreslí modře*“, Martina Chadimová zorganizovala konvolut přednášek na téma „*Umění japonského laku*“.

Významnou událostí byla akce Noc vědců, kterou připravovalo téměř celé oddělení. Formou praktických ukázek a „poster session“ byli návštěvníci seznámeni s různými vědeckými disciplínami z restaurátorského oboru a výzkumy, které se uskutečnily.

Petr Špaček a Martina Chadimová hovořili o práci restaurátora v České televizi v pořadu Sama doma.

Bc. Martina Chadimová,
zástupce vedoucího restaurátorského oddělení

Centrum dokumentace sbírek

Akvizice a péče o sbírky

Akvizice v uplynulém roce byly interní, vzniklé roztříděním dosud neuspořádaného dokumentačního materiálu. Vedle jednotlivin zhotovených k badatelským účelům probíhala na zařízení pracoviště průběžná digitalizace fondu Výstavy (160 ks).

Prezentace

Po celý rok byla zajišťována badatelská agenda (18 návštěv). Telefonicky a po síti byly zodpovídány interní a externí dotazy (výzkum dějin českých dějin umění, historické aukce, Müllerova vila, muzejní výstavy, Karel Herain, Minka Podhajská, Jaroslava Vondráčková). Badatelé z řad zaměstnanců využili především dokumentaci výstav, činnosti Svazu československého díla a Ústavu bytové a oděvní kultury. Z fondů Karel Herain a Svaz československého díla byly zapůjčeny materiály na výstavu *Žijeme lidsky? Svaz československého díla 1914–1948, hnutí za reformu bydlení*.

Vědeckovýzkumná činnost

V rámci plánu vědeckého výzkumu DRKVO (dějiny UPM a historický kontext) probíhal průběžný archivní průzkum, soupis a kritika pramenů k osobnostem Františka A. Borovského (1852–1933), Vojtěcha Lanny (1836–1909) a Karla Heraina (1890–1953). Studovány byly fondy UPM, Archivu Národního muzea, Archivu Národního technického muzea a Archivu hl. města Prahy.

Publikační výstupy

Filip Wittlich, *Fotografie mezi řádky/Atelier J. F. Langhans a český tisk*, s. 82–103. System Langhans I., Atelier, archiv, architektura, galerie, spolek PRO Langhans, Praha 2024.

Fotoateliér

Během roku 2024 fotoateliér UPM upravil a archivoval téměř čtyři a půl tisíce fotografií sbírkových předmětů a více než dva tisíce dokumentačních fotografií. Další fotografie pořídil pro účely archivace, jako reprodukce knih a podklady pro nákupní komisi.

Digitalizace

V roce 2024 vytvořilo Uměleckoprůmyslové museum v Praze ve spolupráci se Slovenskou národní galerií a za finanční podpory Ministerstva kultury České republiky nový webový portál Sbírký online. Tento moderní nástroj zpřístupňuje široké veřejnosti i odborníkům sbírkové předměty muzea v digitální podobě. Uživatelé mohou prostřednictvím portálu vyhledávat, prohlížet a studovat rozsáhlé muzeální kolekce napříč různými obory uměleckého a užitého umění. Portál je navržen tak, aby byl přehledný a intuitivní, a nabízí kvalitní obrazovou dokumentaci, popisy děl a další doprovodné informace. Sbírký online umožňují nejen hlubší poznání kulturního dědictví, ale zároveň rozšiřují přístup ke sbírkovým fondům i těm, kteří muzeum nemohou navštívit osobně. Díky digitalizaci jsou sbírky chráněny před nadměrnou manipulací, což přispívá k jejich uchování pro budoucí generace. Projekt má ambici se dále rozvíjet — databáze bude průběžně doplňována o nové předměty, rozšiřovány budou také funkcionality portálu. Sbírký online tak představují důležitý krok k otevřenosti a modernizaci přístupu k veřejným kulturním institucím ve 21. století. Díky spolupráci s labSNG a vytvoření webu Online sbírky Uměleckoprůmyslového musea v Praze se podařilo publikovat více než 7 000 digitálních záznamů.

Další odborná činnost a práce s veřejností

Členství v nákupní komisi Sládečkova muzea v Kladně. Vypracovány posudky příspěvků do časopisu *Acta musei nationalis Pragae* a sborníku *Historická fotografie*.

*PhDr. Filip Wittlich, Ph.D.,
kurátor Centra dokumentace sbírek*

Pobočky a mimopražská pracoviště

Dům U Černé Matky Boží

Stálá expozice Český kubismus

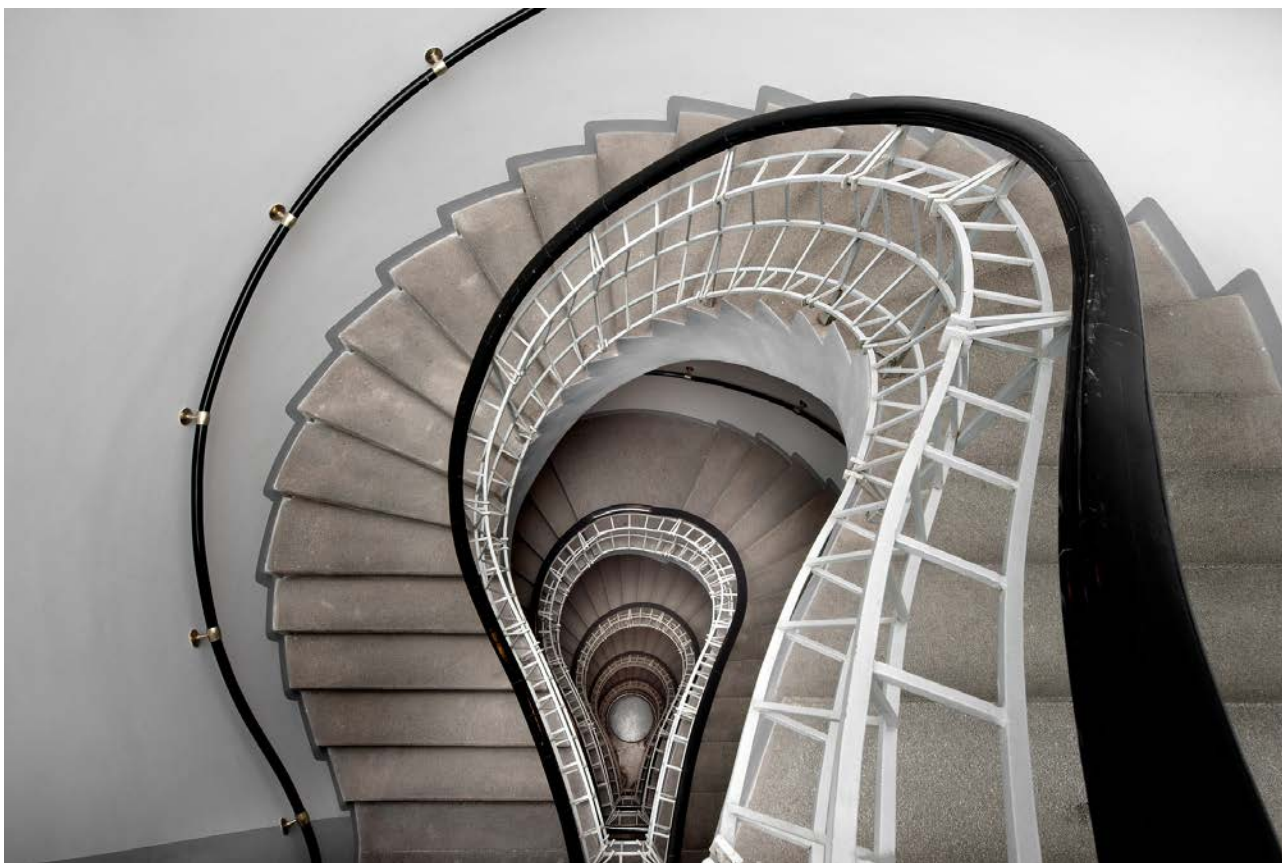
Kurátorka: Lucie Vlčková

Architektonické řešení: Jiří Javůrek, Sylvie Bednaříková, Jakub Žák (SGL project, s.r.o)

Grafický design: Štěpán Malovec

Stálou expozici muzeum otevřelo v prosinci roku 2015. Za cíl si kladlo představit český kubismus jako styl ideově propojující volné i užité umění a architekturu. Vystavené soubory i solitérní kusy nábytku spolu s interiérovými doplňky z keramiky, skla a kovů reprezentují průřez realizacemi nejvýznamnějších autorů kubismu. Zastoupeni jsou přední architekti a designéři Pavel Janák, Josef Gočár, Josef Chochol, Vlastislav Hofman, Otakar Novotný či František Kysela. Jejich díla doplňuje výběr kubistické malby autorů Emila Filly, Bohumila Kubišty, Josefa Čapka a Václava Špály a plastiky Otto Gutfreunda. Vliv kubismu na architekturu přibližuje projekce současných i dobových snímků převážně pražských realizací a návrhů kubistických a rondokubistických staveb.

V ČMB proběhla v roce 2024 krátkodobá výstava Vlastislav Hofman: Rytmus kompozice/interiér & design kubismu.

Dům U Černé Matky boží je vrcholné dílo české kubistické architektury. Postaven byl v letech 1911 - 1912 podle návrhu architekta Josefa Gočára. Svůj název získal podle původního barokního domu rytířů Granovských, na kterém byla umístěna soška Černé Madony. Soška je na domě umístěna dodnes. Dům je od roku 2010 zařazen do seznamu národních kulturních památek. Vnitřní schodiště patří k nejkrásnějším v Praze

Galerie Josefa Sudka

Galerie Josefa Sudka (GJS) se nachází v prostorách hradčanského domu U Luny, který od roku 1959 až do své smrti v roce 1976 obýval český fotograf Josef Sudek. V roce 1989 převzalo muzeum prostory umělcova bytu do své správy, od roku 1995 zde byla zpřístupněna fotografická Galerie Josefa Sudka. V galerii jsou pravidelné krátkodobé výstavy převážně ze sbírek UPM. Viz kapitola Výstavní projekty.

Centrální depozitář UPM Stodůlky

Nová budova depozitáře UPM byla slavnostně otevřena v dubnu 2016. Pětipodlažní budova je vybavena nejmodernějšími technologiemi, které zaručují jak bezpečné uložení sbírkových předmětů, kterých má UPM více než půl milionu, tak i komfort souvisejících pracovišť kurátorů, správců depozitářů a moderní dílny restaurátorů. Depozitáře jednotlivých sbírek mají svůj vlastní režim ve vnitřní čtvercové budově o rozloze 6 340 m². Ve vestibulu je pro veřejnost otevřena kavárna, jinak je budova přístupná pouze badatelům po domluvě.

Zámek Kamenice nad Lipou

Zámek je pobočkou UPM od roku 1998 a je provozován na základě smlouvy o spolupráci Uměleckoprůmyslového musea v Praze a Správy kulturních zařízení města Kamenice nad Lipou. V roce 2021 byla v patře zámku ve čtyřech vyklizených sálech depozitářů a po drobných stavebních úpravách otevřena expozice Hledej hračku, hračky ze sbírek UPM. Expozice představuje výběr téměř 300 převážně dřevěných hraček od poloviny 19. století do současnosti včetně unikátních stavebnic, panenek a dětského nábytku a pokojíčků pro panenky. Od září 2021 byla otevřena expozice ve sklepích severního křídla, která představuje soubor autorské a zahradní keramiky druhé poloviny 20. století. V zámku je ještě expozice Cesty designu a instalace Aleny Matějkové Cesta. V loňském roce UPM otevřelo malou expozici jako připomínku rodu Geymüllerů, kteří zámek vlastnili od 1831 až do roku 1945.

Geymüllerové na zámku Kamenice nad Lipou. Fotografie je součástí malé expozice

Angličáci

Stálá expozice

Autor námětu, odborná spolupráce: Alexander Goldscheider

Kurátorka: Marie Míčová

Architektonické řešení: Jana Bačová Kroftová, Monika Krausová, Dušan Seidl

Grafický design: Štěpán Malovec, Tereza Hejmová

Expozice představuje kolekci patnácti set miniaturních modelů aut anglické firmy Lesney vyráběných pod značkou Matchbox. Instalaci řady aut-veteránů Models of Yesteryear, prezentovanou na zámku od roku 2014, jsme doplnili o další řady modelů od nejstarších kovových autíček po současnou produkci s plastovými součástmi. Anglická firma Lesney začala vyrábět kovové modely aut, strojů a různých hraček koncem čtyřicátých let. Značka Matchbox odkazuje na způsob balení modelů do krabiček od zápalek. Fenomén Matchbox zasáhl několik generací dětí i dospělých – v českém prostředí si tyto modely získaly velkou popularitu díky nevídané preciznosti a dotaženosti provedení, funkčnosti, zářivé barevnosti a vysoké odolnosti. Edukační program – aktivní zóna s autodráhou nabízí možnosti vyzkoušet si jízdní, parkovací i rychlostní vlastnosti vlastních modelů či zapůjčeného muzejního angličáku, papírová skládačka garáže je dárkem pro návštěvníky.

Hledej hračku

Stálá expozice

Kurátorka expozice: Marie Míčová

Architektonické řešení: Dušan Seidl

Grafický design: Eva Koktová

Hračky se dostávaly do sbírek již od doby založení muzea v roce 1885, ale soustavněji jim byla věnována pozornost až od doby založení Československa po roce 1918. Sbíрка nyní obsahuje kolem 3 500 položek.

Jde převážně o hračky domácí a evropské provenience, tzn. z české, moravské, rakouské a německé oblasti, z období od 18. století do současnosti. Z hlediska materiálů jsou zastoupeny předměty ze dřeva, kovu, textilu, porcelánu, keramiky, papíru i umělých hmot. K nejpočetnějším a nejobsáhleji zastoupeným podsbírkám patří panenky a jejich doplňky, domečky pro panenky a jejich vybavení, nábytek, houpací koně a kočárky, soubory cínových vojáků, stavebnice a stolní hry, moderní hračky z počátku 20. století, české autorské hračky druhé poloviny 20. století, hračky z plastické hmoty.

“Angličáci”

Cesty designu. Nábytek 19. a 20. století ze sbírek UPM

Stálá expozice

Koncepce expozice: Daniela Karasová, Karel Lapka

Architektonické řešení: Karel Lapka

Grafický design: Jiří Sušanka

Tato expozice dokládá klíčové momenty vzniku a vývoje designu nábytku související s přechodem individuální řemeslné výroby na hromadnou strojovou v průběhu 19. století: vliv nových technologií a materiálů na nábytkový design, moderní způsob života ovlivňující typologickou skladbu nábytku, okouzlení plasty a posléze jejich kritiku, úlohu jednotlivců i nábytkářských škol. Plochou 634 m² a několika sty exponáty tvoří nejrozsáhlejší expozici tohoto typu u nás. Najdeme tu ikony světového designu, byť často v replikách, i práce nejmladší generace českých designérů.

Alena Matějková: Cesta

Monumentální objekt Cesta od sklářské výtvarnice a sochařky Aleny Matějkové se nachází v gotickém sále v podzemí zámku. Pojetím blízkým archaické architektuře se autorka přiblížila atmosféře dávných rituálů, keltskému směřování ke zdroji života – světlu. Dílo z hrubého kamene záměrně navozuje dojem, který v nás zanechávají menhiry a megalitické stavby rozestlé před staletími v Evropě. Autorka prožila své dětství v Kamenici nad Lipou a dnes pobývá a pracuje v nedalekém Betlémě.

Mříže, klíče, zámky

Expozice historických kovaných železných prací, která začíná v renesančním sále zámku, je první specializovanou expozicí tohoto uměleckého řemesla u nás. Představuje ukázky středověkých, renesančních a barokních mříží a zábradlí a také soubory historických zámků, klíčů, klepadel a kování od doby románské až do 19. století. Interaktivní program umožňuje vyzkoušet si mechanismy zámků a klepadel nebo uvést do pohybu kovaného draka.

Cesta Aleny Matějkové ve sklepení zámku

Dlouhodobé zápůjčky

Zámek Klášterec nad Ohří – Expozice porcelánu ze sbírek UPM

V zámku Klášterci nad Ohří jsou v rámci expozice vystaveny téměř dva tisíce sbírkových předmětů UPM (1 930 položek). Jedná se především o český porcelán, nábytek, lustry a hodiny. V menším počtu je zastoupena grafika, obrazy, kresby a koberce.

Zámek Nové Hrady u Litomyšle

Ze sbírek UPM je na zámku zapůjčen pro expozici ve stylu rokoka historický nábytek, předměty z kovu, jídelní soupravy, koberce, sklo, porcelán, grafika a textil (182 položek).

Zámek Světlá nad Sázavou Expozice historického evropského skla

Ze sbírek UPM je v expozici zapůjčeno přes tisíc předmětů historického skla od baroka do konce 19. století (1 083 položek). V expozici historických hodin je 87 položek. Ze sbírek UPM je na zámku zapůjčen pro expozici ve stylu rokoka historický nábytek, předměty z kovu, jídelní soupravy, koberce, sklo, porcelán, grafika a textil. Celkově se jedná o 194 položek.

Dílní zápůjčky zejména historického nábytku a dalších interiérových doplňků: Státní zámek Duchcov, (85 položek) sklo, nábytek a čtyři vzácné historické vějíře; zámek Doudleby nad Orlicí, (56 položek) nábytek a dvě tapiserie; zámek Brandýs nad Labem, (49 položek) nábytek, kresby, obrazy a předměty z kovů; Státní zámek Hrubý Rohozec, (38 položek) nábytek a koberce, Státní zámek Sychrov, Státní zámek Lemberk (198 položek), Podhříbské muzeum Roudnice nad Labem (224 položek), antická keramika, Dvůr Králové nad Labem (188 položek), Muzeum Šumavy Sušice (26 položek), historické sklo, Státní zámek Vranov nad Dyjí (18 položek), Státní zámek Benešov nad Ploučnicí (18 položek), historický nábytek. Celkově UPM v roce 2024 zapůjčilo téměř 6 500 sbírkových předmětů.

Výstavní projekty a akce

Hlavní budova

ART, LIFE. Umění pro život

Stálá expozice

supervize: Helena Koenigsmarková

koncepte a scénář: Radim Vondráček

odborná příprava: kurátorský tým UPM

architektonické a grafické řešení: 20YY Designers, Petr Bosák, Robert Jansa, Tomáš Varga, Adam Macháček, Jakub Jansa

Expozice představuje v šesti tematicky rozdělených sálech plastický a živý obraz evropského užitého umění od antiky až po design 20. a 21. století. Vystaveno je více než 1 300 předmětů ze sbírky UPM, která čítá celkem půl miliónu exponátů. Expozice ukazuje, jak všechny věci kolem nás vstupují do lidského života a mění jej po stránce funkční i symbolické. Užité umění a design spoluutváří životní styl a modely lidského chování. Více než v jiných oblastech umělecké tvorby zde vystupuje do popředí bytostný smysl věcí, jejich účel, zjištění pro koho, jak a proč vznikly. Tyto souvislosti však v expozici nezastiňují kvalitu unikátních uměleckých děl a jejich tvůrců, ani poetiku a tajemství každodenních předmětů.

Pohled do sálu B - Mikrosvěty: panovnická kunstkomora. Kabinety umění a rarit sloužily jako pokladnice uchovávající sbírky evropských panovnických dvorů od ranného novověku. Spojovaly svět přírodních věd a filozofie se světem umění. Nejznámější je kunstkomora císaře Rudolfa II. z přelomu 16. a 17. století. Kunstkomora představovala otevřenou strukturu, nekonečný labyrint, kde vše souviselo se vším. Na pozadí zdánlivého chaosu tak návštěvník sám svým pohybem a vizuálními vjemy odkrývá řád této univerzální encyklopedie vědění ...

Plejády skla Stálá expozice

kurátoři expozice: Sylva Petrová, Milan Hlaveš

odborná spolupráce: Dušan Seidl

texty: Sylva Petrová

výtvarné a prostorové řešení: Jiří Novotný, Dušan Seidl

výstavní grafika: Anna Issa Šotolová

Expozice představuje část světově proslulé sbírky skla Uměleckoprůmyslového musea v Praze druhé poloviny 20. a začátku 21. století, tzv. autorské sklo. Výběr klíčových děl z různých desetiletí doprovázejí vysvětlující chronologické texty včetně výroků slavných představitelů sklářské scény.

Via lucis. Stanislav Libenský a Jaroslava Brychtová pro sakrální prostory v Čechách a na Moravě Dlouhodobá výstava

kurátorka: Sylva Petrová

architektonické řešení: Dušan Seidl

grafický design: Martin Hlubuček

Expozice je věnována další poloze rozsáhlého díla dvou mezinárodně etablovaných českých umělců-sklářů: profesora Stanislava Libenského (1921–2002) a spoluautorky společných úspěchů Jaroslavy Brychtové (1924–2020). Instalace se zaměřuje na realizace umělců ve veřejném, sakrálním prostoru.

Lobmeyr Vídeň – 200 let s českým sklem

23. 11. 2023 – 17. 3. 2024

kurátor výstavy: Jan Mergl

architektonický design: Dušan Seidl

grafický design: Studio Bušek+Dienstbier

Výstavu připravilo Uměleckoprůmyslové museum v Praze k 200. výročí firmy J. & L. Lobmeyr. Představila prostřednictvím početně i stylově bohatého výběru exponátů nejen historii a produkci přední světové sklářské firmy, ale zaměřila se také na návrhářskou tvorbu řady uměleckých osobností, které v 19. a 20. století s firmou spolupracovaly. Souběžně se zaměřila na sledování a podrobné přiblížení zásadního podílu českých skláren a rafinérií na podobě lobmeyrského skla. Součástí projektu byla mezinárodní konference „Lobmeyr a Čechy – nové poznatky“. Více na <https://www.upm.cz/lobmeyr-cechy-nove-poznatky-konference/>

Edukační a doprovodné programy:

aktivní zóna na výstavě

cyklus komentovaných prohlídek

přednášky *Lobmeyr 1823–1900, Lobmeyr 1900 – 2023*

Kabinety. Mistrovská díla uměleckého řemesla 16. a 17. století z českých sbírek 6. 12. 2023 – 17. 3. 2024

kurátor výstavy: Jiří Froněk

architektonický design: Tomáš Džadoň

grafický design: Vladimír Vimr

Výstava představila jednadvacet vzácných kabinetů především ze sbírky UPM, Národního památkového ústavu a z oblastních a soukromých sbírek. Kabinety 16. a 17. století patří k nejzajímavějším pracím v historii uměleckého řemesla. Už prvotním posláním jako schrána pro uschování drahocenných předmětů a svým výrazně uměleckým charakterem nebyl kabinet nikdy obyčejným užitkovým nábytkovým kusem. Jeho kořeny lze sledovat již ve vyspělých kulturách starověku, přední místo zaujímal v luxusním mobiliáři

panovnických dvorů evropského novověku, ale svou vrcholnou roli sehrál v éře manýrismu a časného baroku, kdy se jako „Kunstkammer en miniature“ stal svébytným uměleckým dílem, reprezentujícím složitý myšlenkový svět idejí novověké přírodní filozofie.

K výstavě vyšla stejnojmenná kniha. Byla také oceněna v soutěži Gloria musaealis.

Výstavu muzeum připravilo ve spolupráci s Národním památkovým ústavem a House of Lobkowitz.

Edukační a doprovodné programy:

Součástí výstavy byl samostatný edukační sál, ve kterém se návštěvníci mohli seznámit s materiály, ze kterých se kabinety vyráběly či s ukázkami postupů jejich výzdobných technik. Součástí byla také projekce s vnitřním uspořádáním kabinetu a interaktivní mapa. Návštěvníci si mohli vyzkoušet skládání dekoru z dřevěných dých a sestavit si vlastní kunstkomoru z vybraných exponátů stálé expozice Art, Life. Umění pro život.

cyklus komentovaných prohlídek
přednáška *Kabinety. Parvus Mundus*
cyklus edukačních programů pro školy

Český porcelán tří století

25. 4. – 8. 9. 2024

kurátoři výstavy: Jan Mergl, Lenka Pánková Merglová

architektonický design: Dušan Seidl

grafický design: Martin Bušek+Dienstbier

Český porcelán tří století byl první výstavou, která ve zkratce přiblížila vývoj porcelánu vyrobeného na území Čech od jeho počátků až k dnešním dnům. Byl to reprezentativní výběr z produkce proslulých i méně významných porcelánek v Čechách a expozice také představila ucelenou historii českého a československého porcelánu poprvé z hlediska výtvarného vývoje, tedy prostřednictvím vzhladu porcelánových výrobků typického pro určitá období. Na poměrně malém prostoru provedla návštěvníky

*Konvice na kávu ze soupravy Lea. Autorka návrhu Lenka Sárová Malinská 2020
Výrobce Thun 1794, a.s., závod Nová Role*

proměnou tvarů a dekorů stolního i ozdobného porcelánu v různých etapách, upozornila na zajímavá řešení a významné mezníky. Základním úkolem výstavy bylo upozornit na zručnost modelérů a nadání malířů v minulosti, stejně jako sledovat propojení práce návrhářů a designérů s následnou tovární realizací a velkoprodukcí v nedávné době i bezprostřední současnosti. Výstavu připravilo UPM ve spolupráci se Západočeským muzeem v Plzni.

Edukační a doprovodné programy:
aktivní zóna ve výstavě
pracovní listy *Ke stolu*
cyklus komentovaných prohlídek
přednáška *Proměny českého porcelánu*
cyklus edukačních programů pro školy

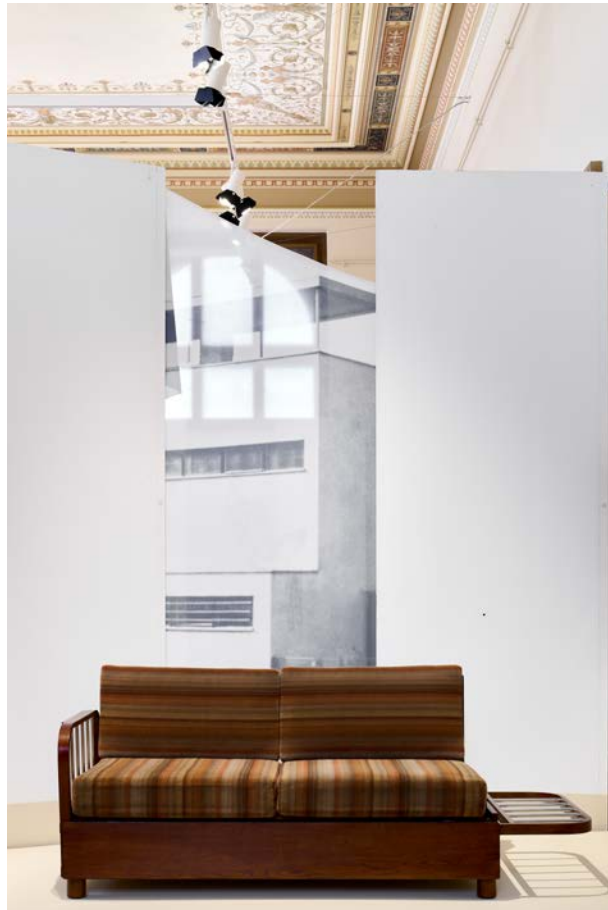
Žijeme lidsky? Svaz československého díla 1914–1948, hnutí za reformu bydlení
23. 5. – 15. 9. 2024

kurátorka výstavy: Iva Knobloch
architektonický design: Josef Tomšej
grafický design: Štěpán Malovec a Kristina Ambrozová

Výstava vůbec poprvé představila třicetileté období existence Svazu československého (českého) díla, celorepublikové spolkové platformy pro modernizaci designu, bydlení a životního stylu. Svaz sdružoval tvůrčí osobnosti, školy, muzea, výrobce jako Sochor nebo UP závody, korporace jako Artěl, i družstva jako Krásná jizba. Vystřídaly se v něm dvě generace tvůrčích osobností art deco a funkcionalismu, které se pod vedením dynamického a podnikavého architekta Pavla Janáka hlásily k odkazu zakladatele Svazu Jana Kotěry.

K výstavě vyšla stejnojmenná kniha, která získala ocenění v soutěži Gloria musaealis a v soutěži Nejkrásnější české knihy roku 2024.

Edukační a doprovodné programy:
cyklus komentovaných prohlídek
přednášky *Veselý spolek Svaz československého díla v karikaturách*
Co znamená "žít lidsky" podle Svazu československého díla
muzejní hra *Čí je to design?*

Nevšední instalace výstavy vycházela vstříc tématu. Architektonické řešení bylo syrové a využívalo maximálně náhodných barevných kombinací recyklovaných výstavních panelů. Členové svazu nebyli v žádném případě snobové a poctivě usilovali o zdravý vztah člověka k věcem

Boda Horák: Biosféra
2. 10. – 28. 10. 2024

V příběhu postmoderního designu hráli významnou roli i čeští tvůrci, mezi nimiž v panoramatu českého designu 80. a 90. let i na mezinárodní scéně vynikal také Bohuslav Horák. Výstava byla připravená v rámci Designbloku 2024.

Paolo Venini a jeho dílna. Benátské sklo 1934–1959

14. 11. 2024 – 2. 3. 2025

kurátoři výstavy: Sylva Petrová a Marino Barovier

architektonické řešení: Dušan Seidl

grafický design: studio Colmo

Výstava vycházela z obsáhlého výzkumu kurátora Marina Baroviera, který ji prezentoval na ostrově San Giorgio Maggiore v Benátkách na přelomu let 2016 a 2017. V upravené podobě a s vkladem české kurátorky Sylvy Petrové ji uvedlo UPM v Praze. Itálie platí bezesporu za sklářskou velmoc. A bylo na čase, že česká veřejnost dostala příležitost důkladněji poznat její soudobou sklářskou výrobu a design včetně osobnosti Paola Veniniho. Expozice představila stovku předmětů zapůjčených ze soukromých sbírek.

Výstava vznikla ve spolupráci s významnou mezinárodní institucí Le Stanze del Vetro se sídlem v Benátkách, za finanční podpory Evropské unie a Ministerstva kultury ČR a pod záštitou Velvyslanectví Italské republiky ve spolupráci s Italským kulturním institutem v Praze.

Součástí projektu bylo mezinárodní kolokvium „*Italské sklo jako leader a inspirace vývoje světového sklářství*“, které proběhlo v listopadu 2024. Více na: <https://www.upm.cz/italske-sklo-jako-leader-a-inspirace-vyvoje-svetoveho-sklarstvi/>

Edukační a doprovodné programy:

aktivní zóna ve výstavě

cyklus komentovaných prohlídek

adventní hra *Malá muzejní adventní detektivka*

Josef Koudelka: RUINY

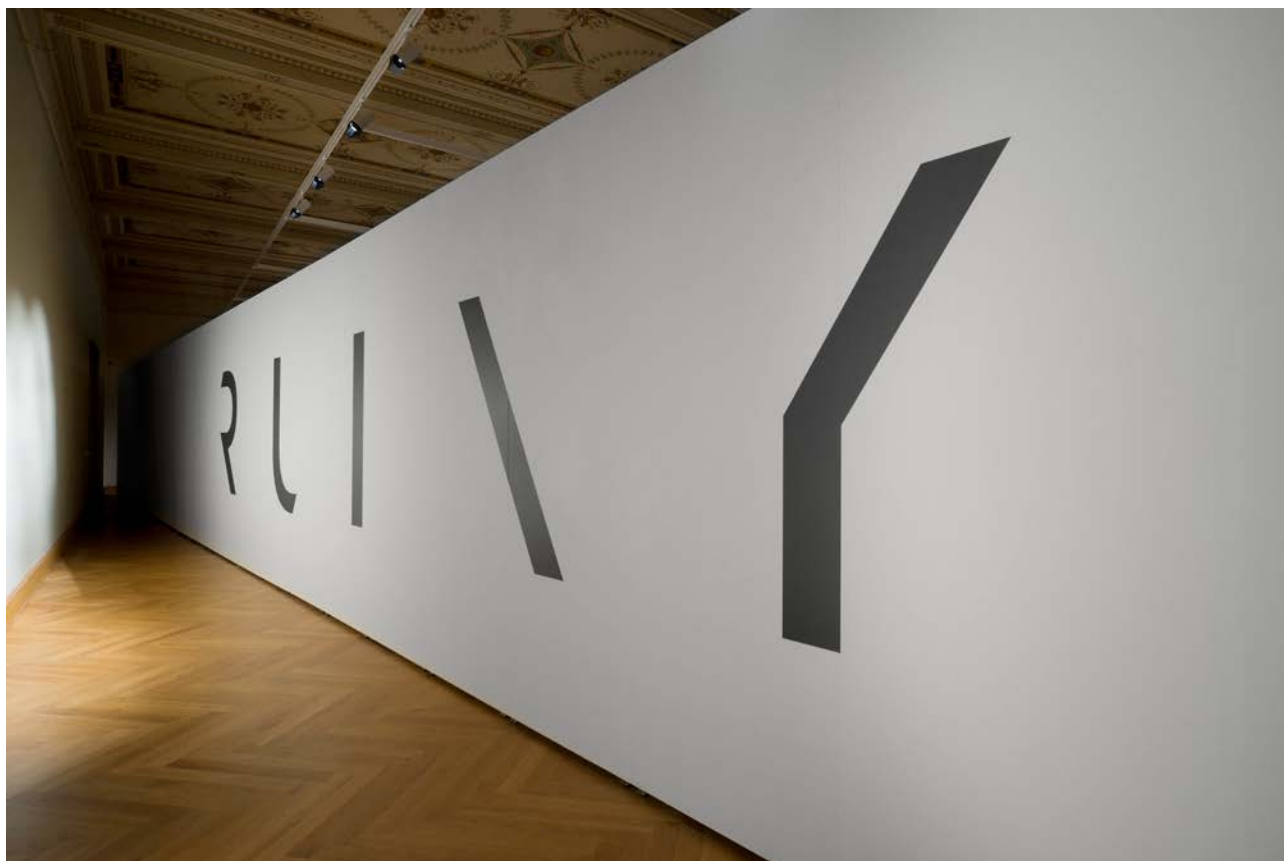
4. 12. 2024 – 30. 3. 2025

konceptce: Josef Koudelka

kurátor: Tomáš Pospěch

architektonický design: Jan Roháč

grafický design: Aleš Najbrt

Fotografie nejnovějšího souboru Josefa Koudelky vznikaly mezi léty 1991 až 2017 na více než dvou stovkách archeologických míst ve Středozeří, včetně Albánie, Alžírsko, Bulharsko, Egypt, Francie, Chorvatsko, Itálie, Izraele, Jordánsko, Kypr, Libanon, Libye, Maroko, Portugalsko, Řecko, Slovinsko, Sýrie, Španělsko, Tunisko a Turecko. Než získaly definitivní podobu ve výstavě v roce 2020 v Paříži a v knize Ruins, byly představeny na výstavě v Marseille a také v několika ukázkách na rozsáhlé retrospektivě Návraty uspořádané v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze v roce 2017. Fotografie z projektu Ruiny jsou součástí velkorysého daru, který autor v uplynulých letech UPM věnoval.

K výstavě vyšla stejnojmenná kniha.

Výstava se konala ve spolupráci s Josef Koudelka Foundation a Magnum Photos.

Edukační a doprovodné programy:

cyklus komentovaných prohlídek pro veřejnost

cyklus přednášek připravovaných na rok 2025

cyklus edukačních programů pro školy

cyklus komentovaných prohlídek pro školy

Foyer muzea

Šperk – forma – obsah

13. 12. 2023 – 16. 6. 2024

kurátorka: Petja Matějovič

Výstava propojila historické i současné šperky ze sbírek Uměleckoprůmyslového muzea v Praze. Kolekci doplnily šperky autorů a soukromých sběratelů aktuálně nošené či uchovávané pro památku. Výbojná i konvenční díla libovolné datace svým setkáním upozorňují na různá sdělení, která mohou šperky nést. K výstavě vyšla stejnojmenná kniha v českém i anglickém jazyce.

Edukační a doprovodné programy:

přednáška *Šperk – forma – obsah*

Petra Skoupilová: Módní fotografie 1975–2003

26. 6. – 25. 9. 2024

koncepce výstavy: Zuzana Lednická & Pavel Vančát

design: Zuzana Lednická (Studio Najbrt) & Pavel Vančát (Word)

odborná spolupráce: Helena Jarošová, Artarchiv.cz

Fotografický archiv Petry Skoupilové, jehož část získalo Uměleckoprůmyslové museum v Praze do svých sbírek, představuje výjimečně komplexní doklad jedné módní i kulturní epochy. Projekce fotografií Petry Skoupilové představila v malém výstavním prostoru výpravnou publikaci Heleny Jarošové a Pavla Vančáta v úpravě Zuzany Lednické o jedné z nejdůležitějších osobností, které se módní fotografii věnovaly.

Slavné módní přehlídky tzv. Bertramky vznikly v 70. letech původně jako přehlídky šperků. Záhy se však staly unikátními přehlídkami módy, šperků a doplňků, vše prezentované formou komentovaných přehlídek. Fotografie Petry Skoupilové je z roku 1976

Malý sál II. patro

Morface

2. 10. – 28. 10. 2024

Výstavní projekt připravený v rámci Designbloku 2024 ateliérem Sklo Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně představil site-specific instalaci té nejmladší generace sklářských výtvarníků. Spojovatelem mezi touto instalací a tématem Designbloku „Mláď“ se stal současný pohled na figuraci v jejich širších souvislostech.

Vystavujícími byli:

Christopher Robin Hewitt, Josefína Kuthanová, Jana Ermisová, Karolína Manová, Magdalena Beňová, Marie Lichá, Matija Jankovič, Michaela Kubešová, Petr Mana, Zuzana Roškotová, Zuzana Škorpíková

Keep in Touch 24 – Only Treasures Left To Last

2. 10. – 8. 12. 2024

Bienále Mezinárodního porcelánového symposia KEEP IN TOUCH navazuje na tradici studentských workshopů v Experimentálním keramickém studiu v Dubí, realizovaných od roku 2010. Dvanáct účastníků v roce 2024 se chopilo otázky, jaké poklady zůstávají hrou, experimentem, spekulací či zatajením...

Ivan Kafka – novoročenky 1968–2025

19. 12. 2024 – 23. 2. 2025

Novoročenky Ivana Kafky jsou skládací objekty do obálek, kterými se autor zabývá dvaadvacát let. Zvyk pěstuje dodnes, navzdory proměnám situací i poměrů, které pro papírovou novoročenku a její klasické poštovní rozesílání zvnějšku nastaly. Výstava se stala ukázkou nevšední tvořivosti formované výtvarnou scénou 60. let.

Multifunkční sál

3x6=POSTER

11. 6. – 15. 9. 2024

konceptce: Adam Karásek

Tři současní umělci, Michaela Karásek Čejková, Ilona Polanski a Jan Šrámek, vytvořili šest autorských tisků, z nichž každý byl inspirován osobou známého českého designéra nebo jeho produktem. Výběh designérů proběhl intuitivně, ale ve výsledku byl dán hlavně vkusem kurátora a tím, jak je československý design vnímán veřejností v posledních deseti letech. Výstava byla motivována projektem Žijeme lidsky?

Dům U Černé Matky Boží

Český kubismus

Stálá expozice

kurátorka: Lucie Vlčková

architektonické řešení: Jiří Javůrek

grafický design: Štěpán Malovec

Expozice Uměleckoprůmyslového musea v Praze představuje český kubismus jako styl ideově propojující volné i užité umění a architekturu. Zastoupeni jsou přední architekti a designéři Pavel Janák, Josef Gočár, Josef Chochol, Vlastislav Hofman, Otakar Novotný či František Kysela. Jejich díla doplňuje výběh kubistické malby autorů Emila Filly, Bohumila Kubišty, Josefa Čapka a Václava Špály a plastiky Otto Gutfreunda.

Vlastislav Hofman: Rytmus kompozice/interiér & design kubismu
18. 10. 2024 – 8. 6. 2025

kurátorka: Lucie Vlčková
architektonické řešení: Dušan Seidl

Komorní výstava se při příležitosti autorových výročí (140 let od narození a 60 let od úmrtí) soustřeďuje na nejvýraznější díla Hofmanovy mimořádně působivé interiérové a designové tvorby, která spolu s díly jeho uměleckých souputníků, zejména Pavla Janáka, Josefa Gočára a Josefa Chochola dala vzniknout světově jedinečnému fenoménu českého kubismu, pregnančně rozvinutému v užitém umění a architektuře. Vystavena byla díla ze sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze a ze soukromé sbírky rodiny autora.

Vlastislav Hofman (1884-1964) byl výraznou tvůrčí osobností českého kubismu. Od roku 1918 byl členem skupiny Tvrdošijní. Jako architekt projektoval například Jiráskův a Štefánikův most, lávky na Dětský a Slovanský ostrav v Praze nebo krematorium v Moravské Ostravě. Mimo to za svůj život vytvořil více než 400 jevištních výprav především pro Národní divadlo a Divadlo na Vinohradech.
Pohled do výstavy

Galerie Josefa Sudka

Všechny výstavy v komorní galerii Josefa Sudka jsou připraveny kurátorem Janem Mlčochem a grafickým designérem Štěpánem Malovcem.

Jan Posselt: Fotografie
20. 10. 2023 – 11. 2. 2024

Sbírka fotografií Jana Posselta začala v UPM vznikat už od 70. let prostřednictvím jednotlivých nákupů především v antikvariátech. Na začátku 90. let 20. století ji obohatil soubor, který původně patřil soukromé majitelce. Komorní výstava v Galerii Josefa Sudka byla první samostatnou výstavou tohoto fotografa.

Zdeněk Merta a Jiří Stivín: Tváře 2. 3. – 9. 6. 2024

Známý fotograf Zdeněk Merta a známý hudebník i méně známý fotograf Jiří Stivín, oba žáci profesora Jána Šmoka, v téměř stejné době pracovali na jednom tématu – portrétech přátel, významných kulturních osobností. Všechna díla, která byla vystavena, autoři věnovali do sbírek Uměleckoprůmyslového musea v Praze.

Josef Sudek a Fotoklub Praha 29. 6. – 6. 10. 2024

Po 1. světové válce patřil k významným hybatelům fotografického dění vedle profesionálů pražský Český klub fotografů amatérů. Řada nových členů ale přicházela s podstatně jinou životní zkušeností i názory na tvorbu. Jejich hlavním motivem se stalo samotné světlo, nikoliv fotografovaný objekt – ten byl často velice prostý. Účastníkem všech těchto změn byl i Josef Sudek, toho času student Státní grafické školy v Praze. Základem výstavy v Galerii Josefa Sudka, věnované dosud nevystavovaným pracím spjatými s činností Fotoklubu Praha, byl proto soubor Sudkových fotografií z této doby.

Helena Van Der Kraan: Fotografie 19. 10. 2024 – 2. 2. 2025

Jednou z výrazných, ovšem u nás pozapomenutých osobností, je Helena van der Kraan, jež se narodila roku 1940 v Praze jako Helena Mázlová. V roce 1968 emigrovala do Nizozemska, kde začala tvořit společně se sochařem Alexem van der Kraan. Kolem roku 1970 se začala cíleně věnovat též fotografii a postupně se stala respektovanou autorkou. V GJS to byla vůbec první samostatná výstava v rodné zemi sestavená z autorčina daru Uměleckoprůmyslovému museu v Praze.

galerie josefa sudka

zdeněk merta a jiří stivín
/ tváře
faces
02 03 — 09 06 2024

Zdeněk Merta:
- Jana Chybková & Karel Rodan
- Jiří Fichy (s přáteli) / with a friend
1993

galerie josefa sudka

josef sudek
/ a fotoklub
praha
and fotoklub
praha
29 06 — 06 10 2024

Josef Sudek: Zdraví, přel. r. 1923 / Still-life, before 1923

galerie josefa sudka

helena van der kraan
/ fotografie
photographs
19 10 2024 — 02 02 2025

Zdraví / Still-life, 1988

Dnes již legendární informační letáky výstav v GJS od grafika Štěpána Malovce

Vydavatelská činnost

Gizela Šabóková: Od světla k hmotě (From Light to Matter)

První a kompletně zpracovaná publikace o této významné české výtvarnici zahrnující všechny etapy jejího profesionálního života od studií až po rok 2024. Dvojazyčná monografie v češtině a angličtině přináší eseje žijících i nežijících evropských i zámořských historiků a teoretiků skla a umění, kteří o jejích dílech psali. Přináší okolo 590 fotografií autorčiných děl včetně dokumentačních a situačních fotografií. Kniha je vybavena kompletní bibliografií a soupisem výstav. Graficky ji upravil Robert Novák, recenzentem je Oldřich Palata, editorkou Sylva Petrová, autorem koncepce publikace Prokop Bartoníček. Kniha je významným příspěvkem ke zmapování českého studiového skla 20. a 21. století a role žen v jeho světově uznávaném vývoji.

autor koncepce: Prokop Bartoníček

editorka: Sylva Petrová

grafický design: Robert Novák

vydání: česko-anglické

vydavatel: PEBE Interactive, s.r.o. ve spolupráci s UPM

Jaroslav Ježek (1923–2002)

Jaroslav Ježek je nejnámější postavou novodobé historie výroby československého porcelánu. V porcelánovém průmyslu začal pracovat roku 1949 během své studentské praxe, první porcelánkou, v níž působil, byla Thunská továrna v Klášterci nad Ohří. Po spojení všech československých porcelánek v národní podnik Karlovarský porcelán působil Jaroslav Ježek ve Vývojovém závodě Lesov, kde pod jeho vedením připravoval tým skvělých řemeslníků prototypy pro následnou sériovou výrobu. Navržené a vyzorované soupravy i plastiky reprezentovaly československou porcelánovou výrobu na mezinárodních výstavách a veletrzích nebo byly přihlašovány do soutěží průmyslového designu, kde pravidelně získávaly nejvyšší ocenění. Nejpopulárnějšího uznání se Jaroslavu Ježkovi dostalo na Expo '58 v Bruselu, kde jeho souprava Elka a plastiky hřebečků patřily do kolekce oceněné Grand Prix a zlatou medailí.

autor: Lenka Merglová Pánková

grafický design: Štěpán Malovec

vydání: česky
formát: 22 x 19 cm, měkká vazba
vydavatel: UPM

Josef Koudelka: RUINY

Fotografie nejnovějšího souboru Josefa Koudelky vznikaly dlouho, pořídil je v letech 1991 až 2017 na více než dvou stovkách archeologických míst v oblasti Středozeemí. Česko-anglická publikace přináší výběr čtyřiceti fotografií doprovázených textem francouzského archeologa Alaina Schnappa a jím vybranými citáty cestovatelů, historiků a spisovatelů, kteří o těchto stavbách v minulosti psali. Kniha vyšla u příležitosti stejnojmenné výstavy konané v Uměleckoprůmyslovém muzeu v Praze.

autor: Josef Koudelka
grafický design: Studio Najbrt
vydání: česky a anglicky
formát: 34 x 21, tvrdá
vydavatel: UPM a KANT 2024

Petra Skoupilová: Módní fotografie 1975–2003

Petra Skoupilová (1944–2023) se kromě volné fotografické tvorby etablovala od konce 70. let jako jedna z mála českých fotografek módy. Její bohaté dílo ukazuje ojedinělou a nelehkou cestu emancipované a cílevědomé profesionálky v turbulentních časech našich nedávných dějin, ale přináší rovněž koncentrovaný pohled na dosud málo zmapovanou historii české módy posledního půlstoletí.

konceptce knihy: Zuzana Lednická a Pavel Vančát
editoři: Pavel Vančát a Helena Jarošová
texty: Helena Jarošová, Tomáš Pospěch, Pavel Vančát
grafický design: Zuzana Lednická (Studio Najbrt)
vydání: české s anglickým resumé
formát: 33,7 x 24,5 cm, pevná vazba
vydavatel: UPM

Žijeme lidsky? Reforma bydlení 1914–1948. Svaz československého díla

Souhrnná publikace vůbec poprvé představuje Svaz československého díla v průběhu třiceti let jeho existence, kdy výrazně modernizoval nejen oblast bydlení a architektury, ale také užitkových předmětů, hraček, grafického a výstavního designu. Jeho členy byli pokrokoví představitelé architektury a designu meziválečného Československa jako Pavel Janák, Ladislav Sutnar, Hana Kučerová-Záveská a další. Mezi nejvýznamnější aktivity patří výstavba prvních československých funkcionalistických osad v Brně (Nový dům, 1928) a v Praze (Baba, 1932), zejména pak Dům uměleckého průmyslu v centru Prahy. Publikace seznamuje s projekty prostřednictvím renomovaných českých a slovenských autorů a názorně ilustruje

vynikajícími dobovými fotografiemi od Josefa Sudka, Jaromíra Funkeho, Františka Illka, Alexandra Paula a dalších.

Kniha byla oceněna na soutěži Gloria musaealis a v soutěži Nejkrásnější české knihy 2024.

texty: Iva Knobloch (ed.), Vendula Hnídková, Lada Hubatová-Vacková, Alena Janatková, Zdeno Kolesár, Klára Prešnajderová, Zuzana Šidlíková, Vladimír Šlapeta, Radim Vondráček

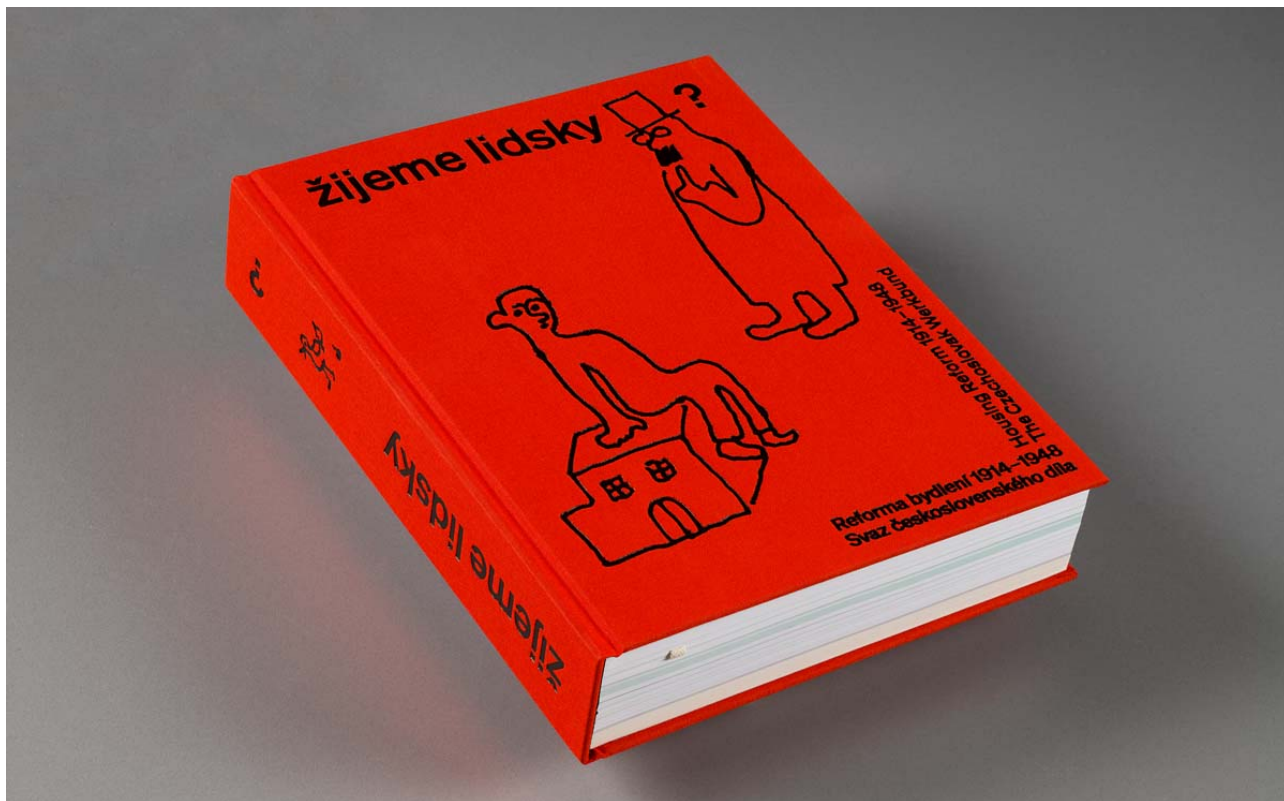
odborná recenze: Juliet Kinchin

grafický design: Štěpán Malovec, Kristina Ambrozová

vydání: česko-anglické

formát: 220 x 280 mm

vydavatel: UPM, Slovart

Ancient Glass

From the Collections of the Museum of Decorative Arts in Prague

Publikace archeoložky Hedviky Sedláčkové a historičky umění Heleny Brožkové detailně mapuje bohatou sbírku antického skla Uměleckoprůmyslového musea v Praze (UPM). První část obsahuje text, který popisuje proces vzniku této muzejní sbírky a přibližuje její hlavní tvůrce, mezi něž patří Vojtěch Lanna, významný sběratel, mecenáš a podnikatel. Další kapitoly jsou věnovány skupinám skel podle oblastí jejich výroby, jako jsou východní Středomoří, oblast dnešní Itálie či Porýní, dále novodobým napodobeninám antického skla, procesu restaurování a chemickému složení skel. Texty provází bohatá fotodokumentace, tabulky s přehledy nádob i grafy se složením skla. Druhou část publikace tvoří katalog, který zahrnuje 370 položek s fotografickou a kresebnou dokumentací. Anglické vydání.

editorka: Hedvika Sedláčková

texty: Helena Brožková, Helena Koenigsmarková, Dana Rohanová, Hedvika Sedláčková, Radim Vondráček, Filip Wittlich

grafický design: Johan Vlach, Matěj Benický, MiniMaxStudio

formát: 30 x 22,5 cm, pevná vazba

Překlad: Irma Charvátová, Tony Long

vydavatel: UPM

Jewelery – Form – Content

Kniha propojuje šperková díla minulosti i současnosti. Nesleduje časovou osu, ale cesty, kterými šperk nese sdělení. Spíše než teoretickým výkladem na tyto cesty upozorňuje skupinami šperků z mnoha hledisek odlišných. Přitom zahrnuje kategorii šperku v plném rozsahu, nejen objekty fyzicky stálé i nestálé, ale také díla s charakterem konceptu nebo události. Těží ze setkání šperků autorských i kolektivních, výbojných i konvenčních. Některé příklady se v průběhu knihy vrací, aby účastí v jiných skupinách odkryly i další vrstvy šperkové řeči. Zásadním zdrojem děl i základnou myšlenkového konstruktury knihy Šperk – forma – obsah se staly sbírky Uměleckoprůmyslového musea v Praze (UPM). Anglické vydání.

text: Petja Matějovič

graphic design: COLMO

format: 24,5 x 19,5 cm

překlad: Adrian Dean

vydavatel: UPM

Zpráva o finančním hospodaření UPM v roce 2024

Hospodaření muzea v roce 2024 bylo významně ovlivněno dlouhodobě nepříznivým inflačním vývojem promítajícím se do cen energií, materiálu, výrobků a služeb a finančně náročným provozem v deficitním hospodaření, kdy vyšší náklady nových provozních kapacit nebyly nové stálé expozice. Muzeum se, také stejně jako v minulých letech, potýkalo s problémy spočívajícími v deficitním hospodaření, kdy vyšší náklady nových provozních kapacit nebyly zřizovatelem zcela zohledněny ve stanoveném příspěvku na provoz. Jedná se zejména o provozní náklady Centrálního depozitáře a zrekonstruované historické budovy, kde byly zásadně změněny parametry provozu (zdvojnásobení výstavních prostor, nové technologie s vlivem na růst nákladů zejména bezpečnostních a úklidových služeb, jakož i nárůst nákladů na revize a servisní služby).

Celkové provozní náklady muzea meziročně vzrostly o cca 3 %. Osobní náklady zůstaly na úrovni roku 2023. Provozní náklady se zvýšily o cca 6 %. Kompenzace hrozící ztráty z hospodaření byla ze strany organizace zajištěna navýšením plánovaného zapojení fondu reprodukce majetku a rezervního fondu ještě o částku 2 577 tis. Kč a ze strany zřizovatele navýšením příspěvku na provoz o 6 498 tis. Kč.

Celkové náklady byly čerpány částkou 138 854 tis. Kč a jsou kryty výnosy ve stejné výši, v tom:

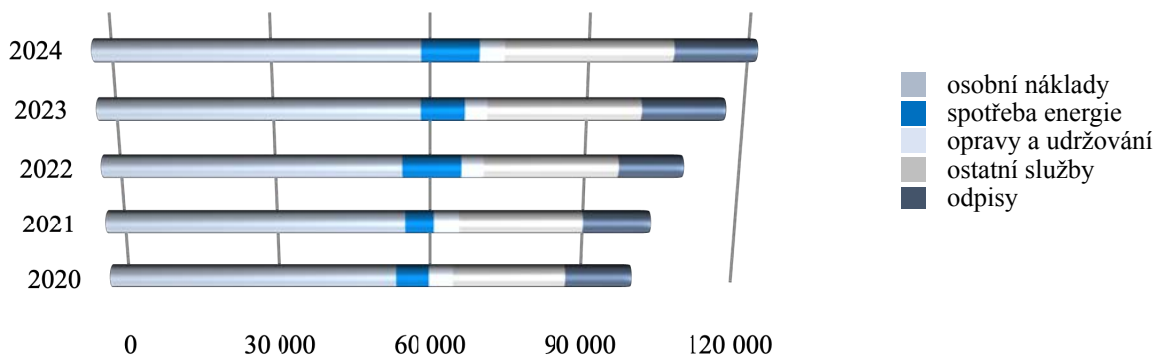
- příspěvek na provoz v objemu 96 966 tis. Kč,
- účelové dotace a příspěvky na projekty realizované v rámci vědecké, výstavní a knihovnické činnosti částkou 16 174 tis. Kč,
- vlastní výnosy ve výši 25 714 tis. Kč.

Na zajištění provozních nákladů bylo vynaloženo 122 680 tis. Kč z prostředků příspěvku na provoz a vlastních výnosů organizace. Na financování nákladů vybraných vědeckých a jiných projektů byly užity účelové dotace a příspěvky 16 174 tis. Kč.

Celkové náklady muzea meziročně vzrostly o 10 590 tis. Kč (8,3 %), z toho nárůst provozních nákladů činí 3 232 tis. Kč (2,7 %). Větší nárůst nákladů (5,6 %) tak připadá na činnosti financované z účelových dotací a příspěvků. Tyto náklady výši hospodářského výsledku nějak neovlivňují, neboť mohou být vynaloženy jen do výše poskytnuté dotace nebo příspěvku.

Přehled čerpání provozních nákladů v letech 2020–2024 v tis. Kč

	2020	2021	2022	2023	2024	Rozdíl 2024/2023 v %
Provozní náklady celkem:	100 792	106 856	110 534	119 448	122 680	2,71
osobní náklady	53 644	55 415	54 944	58 355	58 435	0,14
ostatní provozní náklady, v tom:	47 148	51 441	55 590	61 093	64 245	5,16
spotřeba materiálu	1 639	2 490	2 443	2 576	2 539	-1,44
spotřeba energie	6 107	5 267	10 774	7 899	10 386	31,48
opravy a udržování	4 582	4 745	4 075	4 029	4 442	10,25
ostatní služby	20 989	22 833	24 613	27 793	30 028	8,04
odpisy	12 482	12 587	11 897	15 159	14 820	-2,24
ostatní náklady	1 349	3 519	1 788	3 637	2 030	-44,18

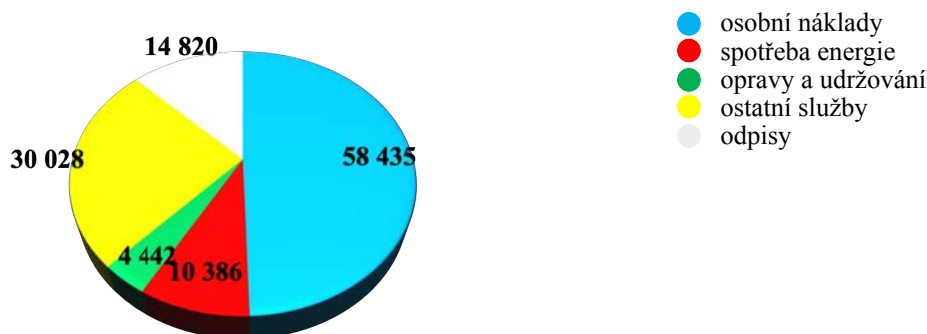
Ze shora uvedeného přehledu je patrné, že v roce 2024 osobní náklady stagnovaly na úrovni roku 2023 a nárůst je vyvolán vyšším čerpáním ostatních provozních nákladů o 3 152 tis. Kč (5,2 %). Tento nárůst je ovlivněn zejména meziročním zvýšením cen energií o 31,5 %, vyššími náklady na opravy a udržování o 10,3 % a na nákup ostatních služeb o 8 %.

Hospodaření muzea v roce 2024 bylo současně významně ovlivněno celoročním provozem nové stálé expozice. Ačkoliv se v důsledku jejího zprovoznění v roce 2023 výrazně zvýšily celkové tržby ze vstupného na výstavy a expozice v historické budově, došlo ale i k značnému nárůstu nákladů na fyzickou ostrahu, spotřebu energie a vodného/stočného, na klimatizaci prostor a úklid.

Zprovoznění stálé expozice, doplnění PZTS a IT technologií a další investice měly za následek dopad na výši odpisů, které od roku 2022 vzrostly o 2 941 tis. Kč (24,8 %).

V oblasti péče o svěřený majetek muzeum postupuje v souladu s dlouhodobým plánem oprav a udržování, ale některé prioritní akce vzhledem k jejich finanční náročnosti musely být odloženy a přednostně se realizovaly havarijní opravy jako například opravy výtahů v historické budově. V porovnání s rokem 2023 nárůst nákladů na opravy a udržování je ve výši 413 tis. Kč.

Strukturu čerpání významných nákladových položek v roce 2024 znázorňuje následující graf.

Náklady na výstavní program a jeho propagaci jsou pro muzeum významné a jejich objem a struktura jsou dány výstavním plánem muzea, jehož realizace je hlavním parametrem pro dosažení plánovaných výnosů z vlastní činnosti. S cílem minimalizace a zvýšení efektivity vynakládaných prostředků v oblasti těchto variabilních nákladů muzeum využívá cenové nabídkové řízení s neporovnatelně nižšími limity, než jsou definovány zákonem o zadávání veřejných zakázek. Výrazného snížení nákladů se rovněž daří dosáhnout zejména využitím stávajícího fundusu při realizaci výstavních projektů. Muzeum si za tímto účelem pořídilo v minulých letech vhodný fundus, který je po určitých minimálních úpravách používán v dalších instalacích, a také renovovalo soubor historických Schulzových vitrín.

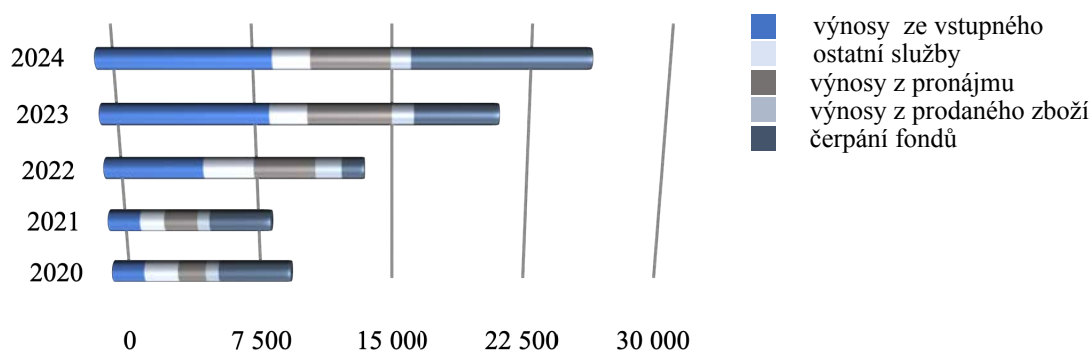
Náklady na realizaci výstavního programu činily 6 670 tis. Kč, v tom podíl nákladů financovaných z účelově určeného příspěvku na provoz byl ve výši 1 887 tis. Kč a 4 783 tis. Kč bylo vynaloženo z provozních prostředků muzea. V porovnání s rokem 2023 je zaznamenán pokles celkových nákladů na výstavní činnost o 455 tis. Kč, z toho z provozních prostředků bylo vynaloženo o 1 071 tis. Kč méně, naopak podíl nákladů financovaných z účelových příspěvků stoupl o 616 tis. Kč.

Výnosy muzea meziročně vzrostly stejně jako náklady o 10 590 tis. Kč (8,3 %), přičemž nárůst příspěvků a dotací je ve výši 6 545 tis. Kč (6,1 %) a zvýšení vlastních výnosů činí 4 045 tis. Kč (18,7 %).

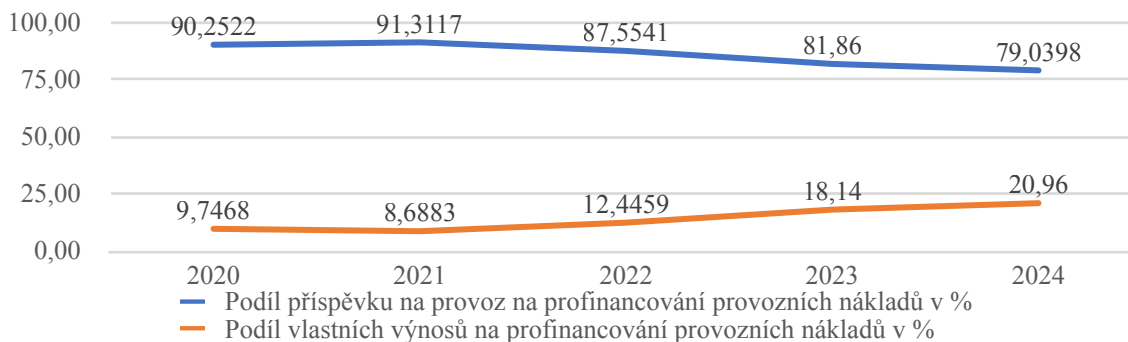
Nárůst příspěvků a dotací zahrnuje zvýšení účelových příspěvků a dotací určených na realizaci vědeckých a jiných projektů a aktivit o 7 358 tis. Kč a snížení příspěvku na provoz o 813 tis. Kč. K meziročnímu snížení příspěvku na provoz došlo v důsledku jeho mimořádného navýšení v roce 2023 o částku 986 tis. Kč, které bylo podmíněno dodatečným odvodem z odpisů (odpis nepotřebného nemovitého majetku).

Přehled čerpání příspěvku na provoz a plnění vybraných vlastních výnosů v letech 2020–2024 (v tis. Kč)

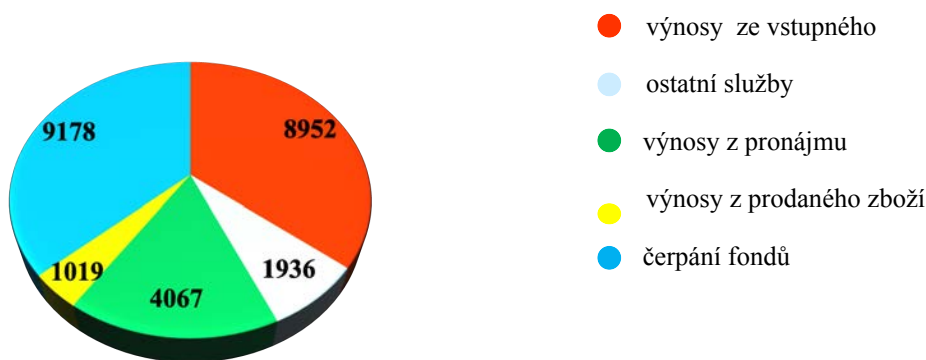
	2020	2021	2022	2023	2024	Rozdíl 2024/2023 v %
Výnosy celkem	100 792	106 856	110 534	119 448	122 680	2,71
Příspěvek na provoz	90 967	97 572	96 777	97 779	96 966	-0,83
Vlastní výnosy	9 824	9 284	13 757	21 669	25 714	18,67
výnosy ze vstupného	1 732	1 701	5 188	8 714	8 952	2,73
ostatní služby	1 804	1 277	2 626	1 952	1 936	-0,82
výnosy z pronájmu	1 484	1 746	3 203	4 334	4 067	-6,16
výnosy z prodaného zboží	691	642	1 370	1 135	1 019	-10,22
čerpání fondů	3 870	3 232	1 183	4 396	9 178	108,78
ostatní výnosy	243	686	187	1 138	562	-50,62

Nepříznivou situaci v podobě růstu provozních nákladů se muzeum snažilo kompenzovat zvyšováním vlastních výnosů včetně vyššího zapojení rezervního fondu a fondu reprodukce majetku jako doplňkového zdroje. Výnosy z prodeje vstupného byly realizovány s mírným navýšením v porovnání s rokem 2023. Ačkoliv stálá expozice byla zprovozněna již začátkem roku 2023 a největší zájem návštěvníků zaznamenala hned po otevření, muzeu se přesto podařilo udržet oproti původnímu předpokladu tržby ze vstupného na úrovni loňského roku. Přesto výnosy z prodeje vstupného zatím nedosahují hladiny výnosů z let 2018 a 2019, tj. před pandemií covid-19. Díky mimořádné aktivitě zaměstnanců muzea se podařilo na poslední čtvrtletí roku nasmlouvat krátkodobé pronájmy nevyužitých kapacit zejména v historické budově, a to nejen pro organizace veřejného sektoru, ale také pro komerční subjekty s potenciálně vyšší platební schopností. Strategickým cílem organizace je proto zvyšovat podíl vlastních výnosů a ostatních mimorozpočtových zdrojů na profinancování provozních nákladů a současně zajistit optimální objem finančních prostředků ze státního rozpočtu.

Strukturu plnění vybraných vlastních výnosů v roce 2024 znázorňuje následující graf.

I přes realizovaná úsporná opatření na nákladové straně a meziročním nárůstem vlastních výnosů bylo hospodaření muzea v průběhu roku 2024 deficitní, a to zejména vlivem již zmíněné historické zátěže dané zprovozněním nových kapacit v minulých letech. Muzeum proto předložilo zřizovateli žádost o kompenzaci hrozící ztráty hospodaření navýšením příspěvku na provoz směřovanou na zřizovatele. Ze strany zřizovatele bylo žádosti vyhověno a příspěvek byl ke konci roku 2024 muzeu navýšen o 6 498 tis. Kč. Za této situace skončilo hospodaření muzea vyrovnaným hospodářským výsledkem.

Ing. Galina Fiačanová,
vedoucí ekonomického oddělení

Interní audit a kontrolní činnost

Plán interních auditů byl v roce 2024 realizován průběžně dle schváleného plánu. Interní audit byl zaměřen na plnění zákonných povinností v oblasti:

- Provádění účetních operací u vybraných analytických účtů – plnění zákonných povinností v oblasti pokladních operací
- Hospodaření s finančními prostředky na propagaci – analytický nákladový účet
- Plnění zákonných povinností v oblasti dotací – mzdové a ostatní náklady
- Plnění zákonných povinností v oblasti veřejných zakázek
- Plnění zákonných povinností v oblasti vnitřního kontrolního systému
- Plnění zákonných povinností v oblasti inventarizace majetku a závazků – dokladová inventura.

Zjištění interního auditu nemělo charakter závažného porušení právních předpisů nebo porušení rozpočtové kázně. Dílčí nedostatky byly operativně řešeny případně doporučeny k řešení vedení organizace.

Stanoveny a vykonávány jsou povinnosti při provádění finanční kontroly odpovědnými pracovníky organizace. Určeny jsou povinnosti příkazce operace, správce rozpočtu, hlavní účetní apod.

Vedení UPM byly předkládány písemné zprávy o výsledcích zjištění interního auditu. Závěry interního auditu včetně doporučených opatření byly projednány s příslušnými odpovědnými kompetentními pracovníky auditovaných oblastí a jimi operativně řešeny. Prováděny byly následné kontroly realizace doporučených opatření.

Ing. Jarmila Trnková,
Interní auditorka

Příloha č. 1 - seznam zaměstnanců 2024

Ředitelství UPM

PhDr. Radim Vondráček, Ph.D. – ředitel sbírek a výzkumu (jmenován ředitelem muzea k 1.11.2023)

PhDr. Helena Koenigsmarková – emeritní ředitelka

Ing. Tereza Grösslová – správní ředitelka (ukončení k 30.6.2024)

Ing. Dita Říhová – správní ředitelka (nástup k 1.11.2024)

PhDr. Lucie Vlčková Ph.D. – ředitelka sbírek a výzkumu

Bc. Michaela Neškerová – vedoucí sekretariátu, agenda tuzemských reprodukčních práv

Jana Krasická – administrativní a spisová pracovnice, příjem a vydávání vývozních povolení

Melanie Krasická – personální a mzdová referentka (zkrácený úvazek)

Petr Albok – mzdový účetní (zkrácený úvazek)

Roman Kotelenský – bezpečnostní ředitel (ukončení k 30.6.2024)

Jiří Lewinger – bezpečnostní ředitel (nástup k 1.8.2024)

Ing. Jarmila Trnková – interní audit (zkrácený úvazek)

Oddělení prezentace sbírek

Ing. Dušan Seidl – vedoucí oddělení

Ing. arch. Sylvie Novotná – zástupkyně vedoucího oddělení, produkce

Mgr. Eva Koktová – produkce

Alena Bártová – technická redaktorka (ukončení k 31.7.2024)

Mgr. Karolína Hajdíková – technická redaktorka (nástup k 1.11.2024)

Mgr. Kateřina Bendáková – technická redaktorka (zkrácený úvazek)

Mgr. Veronika Mědílková – produkce zahraničních výstav a zápůjček

Bc. Martin Piják – správce GJS (ukončení k 31.8.2024)

Výstavní skupina

Libor Šötét – vedoucí skupiny

Fojt Jaroslav (zkrácený úvazek)

Matějček Vojtěch

Zipper Mikuláš (zkrácený úvazek)

Oddělení komunikace a marketingu

Mgr. Michaela Kindlová – vedoucí oddělení

Mgr. Radoslava Potměšilová – PR agenda

Mgr. Vladimíra Sehnalíková – kurátorka edukační činnosti

Bc. Kristýna Juríková - edukátorka

Sbírky

I. Sbírka skla, keramiky a porcelánu

PhDr. Jan Mergl, Ph.D. – vedoucí kurátor (zkrácený úvazek)

PhDr. Sylva Petrová – kurátorka sbírky skla, zástupkyně vedoucího sbírky (zkrácený úvazek)

PhDr. Jan Schöttner, Ph.D. – kurátor sbírky historického skla (zkrácený úvazek)

PhDr. Eva Neumannová – kurátorka sbírky historického skla (zkrácený úvazek)

II. Sbírka užité grafiky

PhDr. Lucie Vlčková, Ph.D. – kurátorka sbírky plakátů a obrazů, vedoucí sbírky

PhDr. Iva Knobloch – kurátorka sbírky užité grafiky a Centra designu a užitého umění

Tereza Janoušková – dokumentátorka, asistentka sbírky

Petr Štembera – emeritní kurátor sbírky užité grafiky, plakátů a obrazů

III. Sbírka fotografie

Jan Mlčoch – kurátor sbírky

Doc. Tomáš Pospěch, Ph.D. – kurátor sbírky fotografií Josefa Koudelky (zkrácený úvazek)

IV. Sbírka textilu, módy a hraček

PhDr. Konstantina Hlaváčková – vedoucí sbírky, kurátorka textilu 20. a 21. století

Mgr. Markéta Vinglerová – kurátorka textilu 20. a 21. století

PhDr. Markéta Grill Janatová – kurátorka historického textilu a kraje (zkrácený úvazek)

Mgr. Marie Míčová – kurátorka sbírky hraček

PhDr. Eva Uchalová – emeritní kurátorka historických oděvů - zkrácený úvazek

V. Sbírka nábytku, prací ze dřeva, plastů a hodin

PhDr. Jiří Fronek, Ph.D. – vedoucí sbírky, kurátor historického nábytku, prací ze dřeva a hodin

Mgr. Mariana Kubištová, Ph.D. – kurátorka sbírky nábytku 20. a 21. století a plastů

VI. Sbírka prací z kovů a různých materiálů (zkrácený úvazek)

PhDr. Petja Matějovič, Ph.D. – vedoucí sbírky, kurátorka sbírky drahých kovů a různých materiálů

Mgr. et DiS. Michal Stříbrný – kurátor sbírky obecných kovů

Milena Hořická – správkyně depozitáře, dokumentátorka

Centrum designu a užitého umění

PhDr. Iva Knobloch – vedoucí centra

PhDr. Lucie Skřivánková, Ph.D. – kurátorka (zkrácený úvazek)

Správa sbírek

Bc. Jana Černovská – pověřená vedením oddělení, správkyně depozitáře historického skla

Magdaléna Prosková – správkyně depozitáře historické keramiky a porcelánu

Martin Štípala – správce depozitáře skla a keramiky 20. a 21. století

Mgr. Magdalena Nerudová – správkyně depozitáře plakátů a obrazů

Jitka Štětková – správkyně sbírky fotografie

Lucie Kölbersberger – správkyně depozitáře grafiky, knih a miniatur

Mgr. Markéta Zelenková Johanusová – správkyně depozitáře textilu (rodičovská dovolená)

Ing. Jiří Fomín – správce depozitáře nábytku, hodin a dřevořezb

Milena Hořická – správkyně depozitáře drahých kovů, dokumentátorka

Mgr. Zdeňka Čížková – správkyně depozitáře textilu (zástup za mateřskou dovolenou)

Jitka Mattisová – správkyně depozitáře textilu 20. století

Hana Matoušková, Dis. – správkyně depozitáře textilu 20. století, dokumentátorka sbírky

Evidence sbírek

PhDr. Jana Croy – vedoucí oddělení

Jana Štěpánková – referentka evidence sbírek a tuzemských výpůjčních smluv (zkrácený úvazek)

Bc. Lucie Koutná Nováková – asistentka evidence sbírek

Centrum dokumentace sbírek

PhDr. Filip Wittlich, Ph.D. – kurátor

Referát digitalizace sbírek/ Fotoateliér

Gabriel Urbánek – vedoucí fotograf

MgA. Ondřej Kocourek – fotograf

Ing. Jiří Homola – administrátor digitalizace fotografií (ukončení k 30.6.2024)

Theodora Wittlichová - administrátorka digitalizace fotografií (nástup k 1.7.2024)

Restaurátorské oddělení

Ing. Tomáš Stern – vedoucí oddělení, restaurátor dřeva

Petr Špaček – restaurátor dřeva (zkrácený úvazek)

Mgr. Bc. Daniela Schalldach – restaurátorka textilu (mateřská dovolená)

Mgr. Michaela Závadská – restaurátorka textilu

PhDr. Světlana Spiwoková – restaurátorka kovů (zkrácený úvazek)

Zdeňka Šebková, DiS. – restaurátorka dřeva (zkrácený úvazek)

MgA. Zita Brožková – restaurátorka silikátů (zkrácený úvazek)

MgA. Jakub Tluchoř – restaurátor klas. keramiky a porcelánu (zkrácený úvazek)

Bc. Martina Chadimová – zástupkyně vedoucího, restaurátorka papíru (zkrácený úvazek)

MgA. Markéta Šíbllová – restaurátorka papíru a fotografie (zkrácený úvazek)

Tomáš Mori – restaurátor kovů (zkrácený úvazek)

Mgr. Karla Frajerová – restaurátorka kovů

Zuzana Krajčicová – restaurátorka – pozlacovačka (zkrácený úvazek)

Bc. Tereza Vaňková – restaurátorka textilu (zkrácený úvazek)

Aneta Dušková – restaurátorka textilu (zkrácený úvazek)

Ing. Markéta Havlová – technolog restaurování

Ekonomické oddělení

Ing. Galina Fiačanová – vedoucí oddělení

Helena Soběslavská – finanční účetní, pokladna (ukončení k 31.8.2024)

Jana Vágnerová – hlavní účetní (ukončení k 31.10.2024)

Ing. Ivana Chramostová – grantová účetní (zkrácený úvazek)

Iveta Breberová – finanční účetní (zkrácený úvazek)

Hana Skálová – hlavní účetní (nástup k 16.9.2024)

Oddělení technické správy

Ing. Petr Novák – vedoucí oddělení (ukončení k 30.4.2024)

Ing. arch. Ondřej Dobrylovský – vedoucí oddělení (nástup k 1.5.2024)

Martin Grill – správce budovy Centrálního depozitáře

MgA. Karel Snětina – řidič

Petr Fojt – elektrikář, údržbář

Radek Podlena – údržbář Centrálního depozitáře

Roman Vlasák – energetik (zkrácený úvazek, nástup k 1.11.2024)

IT

BcA. Viktor Škaroupka, DiS.

Knihovna

Ing. Jaroslav Kostecký – ředitel knihovny

Bc. Šárka Bláhová – zástupkyně ředitele, akvizice, zpracování výstavních katalogů
(zkrácený úvazek)

Mgr. Dana Merthová – katalogizace, zpracování monografií

Mgr. Jana Markusová – výpůjční služby, katalogizace, zpracování monografií (zkrácený úvazek)

Michaela Groschupová – ochrana fondu, výpůjční služby (zkrácený úvazek)

Bc. Hedvika Šatavová – výpůjční služby (zkrácený úvazek)

Mgr. Filipcová Marie – správa a akvizice periodik, výpůjční služby

Mgr. Wedellová Jana – web, newsletter knihovny, meziknihovní výpůjční služba (ukončení
k 31.8.2024)

PhDr. Blanka Vorlíčková – web, newsletter knihovny, meziknihovní výpůjční služba (nástup
k 1.9.2024)

Monika Beránková – katalogizace, zpracování monografií, výpůjční služby

Erika Singh – sklad publikací UPM (zkrácený úvazek), dozor ve studovně

Růžena Plíhalová – dozor ve studovně

Zdeňka Cubrová – dozor ve studovně

Malvína Šmídová – dozor ve studovně

Pobočka UPM

Kamenice nad Lipou

Ing. Luboš Venkrbec – správce zámku

Ivana Šišková – správkyňe depozitáře a expozic

Stanislav Dvořák – údržbář, topič, řidič (zkrácený úvazek)

OMG/202/2024

Profilové úkoly stanovené Ministerstvem kultury řediteli Uměleckoprůmyslového musea v Praze na rok 2024

Ministerstvo kultury, zastoupené Odborem muzeí a galerií (OMG) jako věcně příslušným řídicím útvarům, stanovuje řediteli Uměleckoprůmyslového musea v Praze **profilové úkoly na rok 2024** a ukládá jí je realizovat.

Čl. I Profilové úkoly

poř. č.	zadání profilového úkolu	kontrolní termín	termín plnění
1.	Nadále plnit relevantní opatření Národního plánu podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021–2025 (viz příloha). Z termínovaných opatření do 31. 12. 2024 splnit opatření 3.2.5. Na žádost OMG podat v průběhu roku 2024 zprávu o stavu plnění opatření 3.2.5 a v lednu 2025, po výzvě ze strany OMG, podat souhrnnou zprávu o plnění jednotlivých průběžných a termínovaných opatření v roce 2024.		30. 9.
2.	Předložit zřizovateli návrh nové Střednědobé koncepce rozvoje Uměleckoprůmyslového musea v Praze s platností dokumentu od roku 2024.		30. 9.
3.	Zrealizovat výstavní projekt „Český porcelán tří století“, ve spolupráci se Západočeským muzeem v Plzni a bavorským Národním muzeem porcelánu v Selbu.		30. 9.
4.	Informovat o průběhu stavebních oprav Bauerovy vily v Libodřicích a v návaznosti na to o znovuotevření expozice českého kubismu v tomto objektu.		30. 9.
5.	Zrealizovat plán rozsáhlé souborné výstavy věnované nejvýznamnější instituci československého designu první republiky – <i>Svazu československého díla (1914–1948)</i> .		30. 9.

Čl. II Závěrečná zpráva

Ředitel Uměleckoprůmyslového musea v Praze předloží Ministerstvu kultury, zastoupenému OMG, závěrečnou zprávu o plnění všech profilových úkolů za rok 2024 k datu 30. 9. 2024, a to podle následujících zásad:

- a. Zpráva bude obsahovat zadání profilových úkolů, jejich vyhodnocení, způsob plnění a další text dle povahy věci.
- b. Závěrečná zpráva bude souhrnná, text bude věcný, přehledně strukturovaný.

- c. Závěrečná zpráva o plnění profilových úkolů za rok 2024 bude zaslána OMG nejpozději do 16. 10. 2024, a to datovou schránkou nebo v písemné podobě a elektronicky v otevřeném formátu na emailovou adresu: sekretariat.OMG@mkr.cz; Pavel.Hyncica@mkr.cz.

Čl. III Závěrečné ustanovení

1. Ředitel Uměleckoprůmyslového musea v Praze neprodleně seznámí s tímto opatřením zřizovatele vedoucí zaměstnance organizace a určí rozsah jejich odpovědnosti na splnění stanovených úkolů.
2. OMG si může v průběhu roku 2024 vyžádat informace o průběhu plnění vybraných úkolů.
3. OMG může svolat schůzky dle stanovených kontrolních termínů pro zjištění aktuálního průběhu realizace úkolu.
4. Podepsané jedno paré tohoto zadání profilových úkolů zůstává organizaci, druhé bude zasláno zpět na OMG.

V Praze dne 27. 3. 2024

Předal: ředitel Odboru muzeí a galerií
v zastoupení PhDr. Jan Holovský, Ph.D.

Převzal: PhDr. Radek Vondráček
ředitel Uměleckoprůmyslového musea v Praze

Příloha: Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021-2025. Opatření spadající do působnosti Ministerstva kultury pro rok 2024

Národní plán podpory rovných příležitostí pro osoby se zdravotním postižením na období 2021–2025

Opatření spadající do působnosti Ministerstva kultury – rok 2024

V dokumentu je žlutě vyznačeno termínované opatření, které je zapotřebí splnit do konce roku 2024.

Oblast č. 1: Obecné závazky a principy ochrany práv osob se zdravotním postižením

1.1 Cíl: V rámci státní správy dodržovat princip rovnosti a nediskriminace osob se zdravotním postižením.

Princip rovnosti a zákaz diskriminace musí být dodržovány napříč všemi úřady státní správy a reflektovány i v rámci jimi vydávaných strategických materiálů.

Opatření 1.1.1 Dbát, aby žádné opatření státní správy nemělo za následek přímou či nepřímou diskriminaci osob se zdravotním postižením, dodržovat princip komplexního plánování (univerzální design) tak, aby navrhovaná řešení vyhovovala i osobám se zdravotním postižením.

Termín: průběžně

Gestor: všechny resorty, ÚV

Indikátor: Žádné opatření nemá za následek přímou či nepřímou diskriminaci osob se zdravotním postižením.

Opatření 1.1.2 Při tvorbě strategických materiálů zohledňovat dopady na osoby se zdravotním postižením a jejich případné specifické požadavky.

Termín: průběžně

Gestor: všechny resorty, ÚV

Indikátor: Při tvorbě strategických materiálů jsou zohledňovány i dopady na osoby se zdravotním postižením.

Oblast č. 2: Přístupnost staveb, dopravy a pozemních komunikací

Je nezbytné dbát na progresivní zpřístupňování veřejných budov, veřejného prostoru a pozemních komunikací, neboť ne vždy je možné stávající právní úpravu či faktický stav v této oblasti považovat za dostatečný. Důležité je klást důraz zejména na systematické odstraňování bariér v budovách veřejných institucí a zveřejňování informací o přístupnosti na jejich internetových stránkách.

2.1 Cíl: Zajištění přístupnosti veřejných budov, veřejného prostoru a pozemních komunikací.

Opatření 2.1.4 Na základě analýzy přístupnosti budov ve vlastnictví gestora (včetně přímo řízených organizací) vytvořit plán zpřístupňování těchto budov a tento plán realizovat.

Termín: Vytvoření plánu 31.12.2023, podání zprávy o realizaci plánu 31.12.2025.

Gestor: všechny resorty

Indikátor: Je vypracován uvedený plán a je podána zpráva o krocích k jeho realizaci.

Oblast č. 3: Přístupnost informací a služeb veřejné správy

3.2 Cíl: Přístupné webové stránky a elektronické služby veřejné správy.

Pro zajištění přístupnosti veřejné správy musí být osobám se zdravotním postižením zpřístupněny i internetové stránky a elektronické služby jednotlivých resortů a institucí. K plnění zákonem stanovených povinností v této oblasti je proto nezbytné zajistit metodické vedení, metodické dokumenty, školení a dále mapovat problémy a případné problémy a nedostatky aktivně řešit.

Opatření 3.2.5 Ve spolupráci s organizacemi zastupujícími osoby se sluchovým postižením určit základní informace o činnosti jednotlivých resortů, které budou přeloženy do českého znakového jazyka, a tento překlad realizovat.

Termín: **31.12.2024**

Gestor: všechny resorty, ÚV

Indikátor: Na internetových stránkách ministerstev a jejich přímo řízených organizací byla přidána sekce či odkaz na informace v českém znakovém jazyce.

Následně označit odkaz či sekci na webu organizace, kde jsou umístěna videa ve znakovém jazyce, následujícím piktogramem:

Opatření 3.3.4 Dle Metodiky Easy-to-read převést do snadno srozumitelné formy základní obecné informace o působnosti a popis služeb veřejné správy na internetových stránkách ministerstev, jejich přímo řízených organizací, které jsou určeny veřejnosti, a na Portálu veřejné správy. Zajistit, aby byly tyto informace přístupné dle zákona č. 99/2019 Sb., o přístupnosti internetových stránek a mobilních aplikací a o změně zákona č. 365/2000 Sb., o informačních systémech veřejné správy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Termín: 31.12.2022

Gestor: všechny resorty, ÚV

Indikátor: Na internetových stránkách ministerstev, jejich přímo řízených organizací a na Portálu veřejné správy byly zveřejněny uvedené informace převedené do srozumitelné formy dle metodiky Easy-to-read a tyto informace jsou přístupné.

Oblast č. 11: Zaměstnávání osob se zdravotním postižením

11.2 Cíl: Podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením ve veřejném sektoru.

Je vhodné a účelné, aby byl stát v oblasti zaměstnávání osob se zdravotním postižením příkladem i soukromým zaměstnavatelům. Je proto nutné pokračovat v realizaci stávajících opatření a v případě potřeby přijímat nová opatření tak, aby byla zajištěna efektivní podpora zaměstnávání osob se zdravotním postižením ve veřejné správě, většina ministerstev nedosahuje například ani poloviny povinného podílu skutečně zaměstnaných osob se zdravotním postižením.

Opatření 11.2.2 Podporovat zvyšování počtu zaměstnaných osob se zdravotním postižením a předkládat informaci o vývoji zaměstnanosti osob se zdravotním postižením v jednotlivých resortech.

Termín: průběžně

Gestor: všechny resorty, ÚV

Indikátor: Vývoj počtu zaměstnaných osob se zdravotním postižením (posuzuje se meziroční pokles či nárůst tohoto počtu).

Oblast č. 14: Participace osob se zdravotním postižením a jejich organizací na politickém a veřejném životě

14.1 Cíl: Osoby se zdravotním postižením se podílejí na správě věcí veřejných.

Vzhledem k důležitosti a významu organizací osob se zdravotním postižením při ochraně, podpoře a prosazování práv osob se zdravotním postižením je nezbytné s těmito organizacemi aktivně spolupracovat při tvorbě veřejných politik a zajistit podporu jejich činnosti, a to zejména prostřednictvím poskytovaných dotací.

Opatření 14.1.1 Spolupracovat se zástupci organizací osob se zdravotním postižením při formulování opatření veřejné správy a při přípravě podkladů pro mezinárodní jednání, která se týkají osob se zdravotním postižením.

Termín: průběžně

Gestor: všechny resorty, VVOZP

Indikátor: Opatření veřejné správy, která mají dopad na osoby se zdravotním postižením, byla konzultována se zástupci organizací osob se zdravotním postižením.

Oblast č. 15: Přístup ke kulturnímu dědictví, účast na kulturním životě a sportovních aktivitách

15.1 Cíl: Zpřístupňování památek, divadel, muzeí, kin, knihoven a dalších kulturních zařízení, včetně jejich služeb.

Právo na účast na kulturním životě je naplňováno především prostřednictvím zpřístupňování kulturních památek a dalších objektů včetně muzeí a galerií i zajištěním přístupnosti veřejných knihovnických a informačních služeb. Proto je nezbytné v těchto aktivitách pokračovat i nadále a podporovat i přijímání dalších opatření, která umožní osobám se zdravotním postižením přístup k dalším kulturním statkům a službám.

Opatření 15.1.3 Podporovat zpřístupnění expozic v muzeích a galeriích osobám s omezenou schopností pohybu nebo orientace v rámci zajištění standardizovaných veřejných služeb muzeí a galerií pro osoby se zdravotním postižením ve smyslu zákona č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, a podílet se na zpřístupnění památkových objektů ve správě Národního památkového ústavu a dalších kulturních zařízení.

Termín: průběžně

Gestor: MK

Indikátor: Uvedená podpora je realizována.

Opatření 15.1.4 Podporovat digitalizaci národního kulturního bohatství a jeho zpřístupnění technologiemi umožňujícími dálkový přístup a různé typy prezentace dle zdravotního postižení osob a v rámci Národního památkového ústavu zveřejnit na portálu e-sbírky (www.esbirky.cz) alespoň 50 digitalizovaných záznamů mobiliárních předmětů ročně.

Termín: průběžně

Gestor: MK

Indikátor: V daném roce byl vyhlášen dotační program na podporu uvedené oblasti a na portálu e-sbírky bylo zveřejněno alespoň 50 digitalizovaných záznamů mobiliárních předmětů.

Opatření 15.1.5 Podporovat v rámci dotační politiky aktivity spočívající ve vydávání publikací, průvodců a dalších tiskovin ve snadno srozumitelné tištěné či digitální formě umožňující jednodušší přístup ke sbírkám muzeí, galerií a dalších památek osobám se zdravotním postižením.

Termín: průběžně

Gestor: MK

Indikátor: Je vyhlášován dotační program na podporu uvedených aktivit.

Opatření 15.1.6 Podporovat vlastní příspěvkové organizace ve vytváření systému slev ze vstupného pro osoby se zdravotním postižením.

Termín: průběžně

Gestor: MK

Indikátor: Příspěvkové organizace jsou motivovány k poskytování slev ze vstupného.

Opatření 15.1.7 Podporovat dostupnost veřejných knihovnických a informačních služeb knihoven prostřednictvím dotačního řízení na zajištění nabídky zvukových knih a zavádění technických zařízení umožňujících osobám se zrakovým postižením zpřístupnění knihovnických fondů a elektronických informačních zdrojů.

Termín: průběžně

Gestor: MK

Indikátor: Je vyhlášen dotační program na podporu uvedených aktivit.

Opatření 15.1.8 Podporovat v knihovnách zavádění standardu Handicap Friendly¹ a poskytování služeb osobám se zdravotním postižením dle tohoto standardu; podporovat a rozvíjet činnost Sekce služeb osobám se specifickými potřebami, Sekce SKIP 60+ a Sekce knihovníků – trenérů paměti Svazu knihovníků a informačních pracovníků ČR.

Termín: průběžně

Gestor: MK

Indikátor: V knihovnách jsou podporovány uvedené aktivity.

Opatření 15.1.9 V rámci činnosti Knihovny a tiskárny pro nevidomé K. E. Macana provozovat novou službu digitální knihovny pro osoby se zrakovým postižením CAMELOT zajišťující zpřístupňování periodik a zachovat roční produkci cca 150 zvukových knih a cca 50 knih v Braillově písmu.

Termín: průběžně

Gestor: MK

Indikátor: V Knihovně a tiskárně pro nevidomé K. E. Macana je provozována služba CAMELOT. Roční produkce této knihovny je cca 150 zvukových knih a cca 50 knih v Braillově písmu.

15.2 Cíl: Vyšší počet audiovizuálních děl přístupných pro osoby se zdravotním postižením.

Pro zajištění rovného přístupu osob se zdravotním postižením ke všem formám kulturních děl je potřebné zpřístupňovat v co nejvyšší míře také díla audiovizuální, neboť slouží i jako důležitý prostředek pro získávání informací či vzdělávání.

---

¹ Standard Handicap Friendly navrhuje vhodná opatření a stanoví kritéria, která by měla knihovna splňovat, aby byla k osobám se specifickými potřebami uživatelsky vstřícná a zajistila jim rovné podmínky. Národní knihovna České republiky. 2019. Dostupné z: <https://ipk.nkp.cz/docs/aktualizovana-verze-publikace-rovny-pristup.-standard-handicap-friendly-2019>

Opatření 15.2.1 V rámci zákona č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, navrhnout zpřesnění a navýšení povinnosti opatřování televizních pořadů titulky a audio popisem.

Termín: 31.12.2022

Gestor: MK

Indikátor: Byl vypracován a do legislativního procesu předán návrh právní úpravy zahrnující zpřesnění a navýšení povinnosti opatřování televizních pořadů titulky a audio popisem.

Opatření 15.2.2 V rámci dotační politiky podporovat aktivity spočívající v zajišťování titulků a tlumočení do českého znakového jazyka pro audiovizuální díla, zpřístupňování audiovizuálních děl prostřednictvím audiopopisu pro osoby se zrakovým postižením, vytváření sítě divadelních představení tlumočených do českého znakového jazyka, vznik publikací v českém znakovém jazyce a tvorbu zvukových knih.

Termín: průběžně

Gestor: MK

Indikátor: Je vyhlašován dotační program s uvedeným zaměřením.

15.3 Cíl: Podpora tvůrčího a uměleckého potenciálu osob se zdravotním postižením.

Tvůrčí a umělecké činnosti napomáhají osobám se zdravotním postižením k vlastní seberealizaci a sebeidentifikaci, přispívají i k rozvoji jejich intelektuální a emocionální úrovně. Prostřednictvím dotačních programů je umožněno tyto aktivity učinit dostupnými a napomoci lépe a efektivněji využít tvůrčí a umělecký potenciál osob se zdravotním postižením, a to nejen ve svůj vlastní prospěch, ale také pro obohacení celé společnosti.

Opatření 15.3.1 Spoluvytvářet prostor, v němž se umožní osobám se zdravotním postižením uspokojovat své kulturní potřeby, realizovat vlastní tvorbu, a to podporou kulturních aktivit právnických a fyzických osob.

Termín: průběžně

Gestor: MK

Indikátor: Je vyhlašován dotační program s uvedeným zaměřením.

Oblast č. 17: Koordinace a monitorování plnění Národního plánu

Realizace a průběžné monitorování Národního plánu je provázaný mezioborový proces, na kterém se podílí většina ústředních orgánů státní správy, ale i řada dalších institucí a organizací osob se zdravotním postižením. Na základě zkušeností s koordinací a monitorováním dosud realizovaných Národních plánů je účelné zachovat model, kdy všechny relevantní resorty každoročně předkládají Zprávu o plnění opatření Národního plánu spadající do jejich působnosti za uplynulý kalendářní rok. Zprávu poté projednává vláda ČR a v případě potřeby navrhuje změny či doplnění jednotlivých opatření. Přestože opatření Národního plánu nemohou zavazovat jednotlivé kraje, je důležité poskytovat jim trvalou metodickou podporu a zprostředkovat mezi nimi dialog o aktuálních problémech týkajících se osob se zdravotním postižením, které spadají do jejich samostatné působnosti, aby mohly i efektivněji naplňovat státní politiku v této oblasti.

Hlavní cíl:

- Pravidelně provádět monitorování a vyhodnocování plnění opatření Národního plánu, do tohoto monitorování zapojit i organizace osob se zdravotním postižením.
- **17.1 Cíl: Každoroční kontrola plnění opatření Národního plánu.**
- Podávání zpráv je nezbytné pro zajištění monitorování a získávání informací o plnění a efektivitě jednotlivých opatření, je proto potřebné tyto zprávy pravidelně předkládat, vyhodnocovat a v případě potřeby navrhnout jejich změny či doplnění.
- Opatření 17.1.1 Jedenkrát ročně do 28. února všechny resorty a instituce, kterým byla uložena opatření, předloží zprávu o plnění opatření Národního plánu spadajících do jejich působnosti za uplynulý kalendářní rok.
- Termín: průběžně
- Gestor: všechny resorty, ÚV
- Indikátor: V uvedeném termínu byla předložena zpráva.

Implementace Národního plánu

1.1. Implementační struktura a koordinace

Za plnění jednotlivých opatření zodpovídají gestoři, případně spolugestoři, kterými jsou jednotlivé resorty, do jejichž kompetence daná problematika náleží. Na některých opatřeních se podílí i VVOZP, organizace osob se zdravotním postižením a případně i další zainteresované instituce.

Opatření směřující k naplňování Národního plánu jsou uložena usnesením vlády ČR a jsou tak závazná pro ministerstva a jim podřízené organizace. Ve vztahu ke krajům, obcím a nestátním neziskovým organizacím je naplňování Národního plánu realizováno prostřednictvím spolupráce a také možností využití nabídek (např. formou dotací).

1.2. Rozpočet a zdroje financování

Realizace navržených opatření bude finančně zabezpečena **v rámci schválených výdajových limitů příslušných kapitol** a střednědobých výdajových rámců stanovených pro jednotlivé kapitoly. Všechny rozpočtové kapitoly, které se budou podílet na plnění opatření Národního plánu, budou výdaje spojené se zabezpečením daných úkolů zajišťovat v těchto výdajových limitech a rámcích. Toto finanční zabezpečení se týká jak dosahů vyplývajících z legislativních návrhů, tak dosahů opatření nelegislativní povahy.

Vyplnou-li však z úkolů obsažených v Národním plánu finanční nároky, musí příslušný resort, resp. rozpočtová kapitola, do jejíž kompetence požadované opatření patří, najít konkrétní zdroj, ze kterého budou tyto nároky kryty, např. přesunem finančních prostředků v rámci své kapitoly.

Ústředním koordinátorem naplňování strategie je zmocněnkyně vlády pro lidská práva, která je výkonnou místopředsedkyní VVOZP. Funkci koordinátora zastává Oddělení sekretariátu VVOZP.